

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 50. - LETO: XXVI

JESENICE, DNE 22. DECEMBRA 1977

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

DINAR NA DINAR... Z DROBNIMI IDEJAMI IN INOVACIJAMI V TOZD ŽEBLJARNA

Vse delavce v združenem delu zavezuje obveza, da gospodarijo z razpoložljivimi materialnimi sredstvi v normalnih okvirih normativov porab in da pri tem iščejo možnosti za izboljšanje delovnih pogojev, da z inovacijami in vestnostjo zmanjšujejo stroške proizvodnje. Vsi, ki v proizvodnji delajo, dobro vedo, da so to zahtevne naloge in da nam ne uspevajo vedno tako, kot si to zamislimo in želimo. Zato je vsak priporjen dinar na področju znižanja materialnih stroškov delovni uspeh vsakega delavca, ki je kakor koli prispeval s svojim sodelovanjem pri takem uspehu, in predstavlja v naših zaključnih finančnih bilancah tisti del dohodka, s katerim si gradimo naš standard.

NOVE NAPRAVE ZA PROIZVODNJO VAC ŽICE

Šestega decembra je začela s poskusnim obratovanjem nova naprava za proizvodnjo elektrodne žice za varjenje v zaščitni atmosferi, znane pod imenom VAC. S tem je zaključena še ena investicija v TOZD Žičarna, s katero bomo naredili korak naprej pri izboljšanju kvalitete naših izdelkov, istočasno pa zagotovili jugoslovanskemu tržišču popolno pokrivanje potreb po tovrstnem materialu.

Postavitev novih proizvodnih naprav za elektrodno žico VAC je bila predvidena v srednjeročnem programu razvoja Železarne Jesenice za obdobje 1976-1980. Po tem programu naj bi bila investicija, katere vrednost je bila ocenjena na 31,8 milij. din, izvršena v letih 1979 in 1980. Zaradi hitrega naraščanja potreb tržišča, saj sedanja proizvodnja ne pokriva niti 70% dejanskih potreb, je bilo nujno potrebno z investicijo pohiteti. Tako je bil na osnovi investicijskega programa, izdelanega v letu 1975, in skle-

(Nadaljevanje na 2. strani)

TOZD PROFILARNA IZPOLNILA LETNI PLAN

V TOZD Profilarna so v petek, 16. decembra, izpolnili svoj letni družbeni plan, ki je predvideval 24.070 ton.

Ta rezultat je bil dosežen kljub težavam, ki so jih imeli v mesecu oktobru in novembru, ko niso izpolnili plana. Ker so v prejšnjih mesecih dobro delali, jim tega zaostanka ni bilo težko predčasno nadoknaditi in so obenem dosegli najvišjo proizvodnjo od pričetka obratovanja obrata.

V odpremi sicer zaostajajo za 136 ton, ker je v decembru stalno primanjkovalo kamionov za odvoz njihovih izdelkov, zato stoji sedaj v skladišču okrog 400 ton profilov, pripravljenih za odpremo. Tudi v asortimentu odstopajo: okrog 185 ton so prodali manj profilov, okrog 125 ton manj rondel, okrog 100 ton manj diskov za brane, skoraj 500 ton pa so naredili več delov za cestne ograje, kot je predvideval letni plan. Do konca leta bodo asortiment še popravili. Tudi ta uspeh je pomemben, da so izdelali več delov za cestne ograje, ker so toliko več lastnih profilov predelali sami.

Rezultat bi bil lahko še boljši, če ne bi imeli pomanjkanja vložka in delavcev ter nekatere notranje težave.

K doseženemu uspehu naše iskrene čestitke vsem delavcem TOZD Profilarna in vsem tistim, ki so neposredno sodelovali pri uresničevanju njihovih plan-skih nalog v letu 1977.

V okviru delovne organizacije Železarna imamo v TOZD Žebljarna prav specifične pogoje glede gospodarjenja in iskanja rentabilnosti. Tržni proizvod je zdaj samo žičnik, ker sta proizvoda jekleni sekanec in bodeča žica črtana iz proizvodnega programa zaradi nerentabilnosti in močnega padca tržnih potreb. Vendar se tudi žičnikom ne godi najbolje. Uvoz žičnikov z nizkimi cenami iz vzhodnih držav je povzročil zmanjšanje potreb na domačem trgu. To pa ne vpliva na zmanjšanje proizvodnje v TOZD Žebljarna, ker imamo na drugi strani močno tržišče v ZDA, kamor bi lahko prodali vso proizvodnjo žičnikov. Ameriško tržišče pa je izredno zahtevno, toda bolj stabilno kot naše domače. Zato je proizvodnja bolj ogrožena, kadar odpove domače tržišče, za katerega je planiranih 55% celotne proizvodnje.

(Nadaljevanje na 3. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSКИH ŽELEZARN V NOVEMBRU

Čez nekaj dni bomo že pregledovali dosežene uspehe v tem letu, ta čas pa je ostalo le malo časa za večje spremembe. Že sedaj je jasno, da bodo letošnji proizvodni rezultati in z njimi tudi vrednost prodaje boljši od dosežkov v letu 1976, vendar ne bomo izvršili nalog, sprejetih z letošnjim gospodarskim načrtom. Proizvodni rezultati so bili tudi v novembru pod realnimi možnostmi. Izjemen dosežek v blagovni proizvodnji so imeli le v železarni Štore, saj so mesečni plan presegli za 14 odstotkov.

Proizvodnja surovega železa je bila ugodna in je poprečni mesečni plan presegel za dva odstotka. Jeseniški plavži so dali proizvodnjo, ki je na nivoju mesečnega plana, na štorškem elektro plavžu pa so presegli mesečni načrt za 11 odstotkov.

Proizvodnja surovega jekla je bila dosežena le 94%.

Ves zaostanek ni nastal v jesenjski jeklarni, kjer so mesečni linearni

plan dosegli 90%, tudi v jeklarni železarne Ravne so plan izvršili le 94%. Povsod se pozna manjše število delovnih dni in razne težave, ki nastopajo ob praznikih zaradi povečane odsotnosti. Samo v železarni Štore so izvršili in presegli mesečni načrt proizvodnje jekla za 11%. Za zbirnim načrtom znaša zaostanek štiri odstotke.

(Nadaljevanje na 2. strani)

AKTUALNI PROBLEMI NA SEJI REPUBLIŠKE INTERESNE SKUPNOSTI ZA NAFTO IN PLIN

Danes obravnava skupščina interesne skupnosti za nafto in plin predlog energetske bilance SRS za leto 1978 in poročilo o tekoči problematiki preskrbe z energijo, nafto in plinom v zimi 1977/78.

Predvčerajšnja redukcija električne energije v Sloveniji, ki je prizadela direktne odjemalce, industrijo in široko potrošnjo, je kot nalašč prišla kot resno opozorilo delegatom vseh skupščin interesnih skupnosti, ki pokrivajo področje energetike, da temeljito proučijo predlog energetske bilance za leto 1978.

Z veliko gotovostjo lahko načrtujemo povečano porabo električne energije na podlagi sedanjih in novih

proizvodnih kapacitet. Od novih velja posebej omeniti 294 MW blok v termoelektrarni Šoštanj, hidroelektrarno Formin s močjo 2x56 MW in nove generatorje v hidrocentralah Fala in Moste.

V letu 1978 naj bi proizvedli 7.717 GWh električne energije, kar je skoraj 20% več kot letos. Od tega bo dve tretjini ali točneje 62,4% proizvedeni v termoelektrarnah.

(Nadaljevanje na 7. strani)

STANJE IN MOŽNOSTI RAZVOJA PROIZVODNJE ŽELEZOVE GUBE V SVETU IN PRI NAS

Pred petimi leti je meseca decembra napisal J.R. Miller v strokovni reviji Iron and Steel Engineer članek: The inevitables Magnitudes of Metallized Iron Ore. Po naše bi se temu reklo: »Neizogibna važnost metalizirane železove rude«. To je bilo v času, ko se je možnost prodaje jeklarskih izdelkov na svetovnem trgu hitro izboljševala, čeprav ni nihče pričakoval tolikšnega razmaha, kot je bilo to v letu 1973 in 1974. Cena staremu železu je vzporedno poskočila od okoli 45 dolarjev za tono v pričetku leta 1973 na nad 80 dolarjev ob koncu leta in je proti zaključku leta 1974 presegla 165 dolarjev za tono. Navedene cene veljajo za najboljšo kvaliteto starega železa.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Delavski svet železarne Jesenice čestita ob 22. decembru, dnevu JLA, vsem pripadnikom oboroženih sil in izreka

JAVNO POHVALO

protiletalski enoti železarne Jesenice za odlične rezultate, dosežene na jesenski vaji v streljanju s topovi. Ti rezultati so plod 20-letnega zavestnega prizadevanja vseh pripadnikov te enote.

PRISPEVEK VZDRŽEVALCEV K USPEŠNEMU 40-LETNEMU OBRATOVANJU PLAVŽEV

Z zgraditvijo plavžev se je pred vzdrževalce postavila nova in še posebno odgovorna naloga, to je, vzdrževanje plavžev in ostalih naprav, ki so bile vezane na plavže. Vzdrževanje plavžev je razmeroma zahtevno zato, ker le-ti obratujejo neprekinjeno od remonta do remonta in morajo biti naprave tekoče vzdrževane, poleg tega pa je na nekaterih napravah tudi nevarno, zaradi prisotnosti plavžnega plina. Za vzdrževanje naprav, ki so bile vezane na plavžni plin, smo imeli posebno skupino, ki je bila posebno priučena za to delo.

Težko bi natančno opredelili delež posameznih vej vzdrževanja v Železarni, kajti neposredno so bili vključeni v to delo tako obratni vzdrževalci kot vsi ostali oddelki vzdrževanja v Železarni. Njihova prisotnost je navzoča že od samega začetka gradnje obeh plavžev, kakor tudi pri vseh ostalih večjih vzdrževalnih

posegih. Ko bi našteval vse vzdrževalne posege, bi bila lista predolga, zato se bom omejil samo na glavne, to je, na remonte, ki jih je bilo samo petnajst na obeh plavžih. Vsak remont, razen prvih dveh, pa je obenem predstavljal manjšo ali

(Nadaljevanje na 7. strani)

PRED SKLEPOM LETA ŠE ENA SEJA VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

Pred sklepom leta predsednik družbenopolitičnega zbora Teodor Kreuzer sklicuje v torek, 27. decembra, podpredsednik zbora združenega dela in predsednik zbora krajevnih skupnosti Janko Sodja in Franc Žerjav pa v četrtek, 29. decembra, ločene seje zborov skupščine občine Jesenice. Poleg potrjevanja zapisnika in pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje ter delegatskih vprašanj bodo na sejah obravnavali:

VZGOJNO IZOBRAŽEVALNO DELO V OBČINI

Delegatom so bila z vabilom dostavljena kar štiri gradiva, in sicer informacija o stanju na področju vzgoje in izobraževanja v občini, poročilo o delu vzgojno-izobraževalnega zavoda Jesenice, poročilo o vzgojnoizobraževalnem delu osnovnih šol v občini in poročilo o vzgojnoizobraževalnem delu srednjih šol v občini. Celotno gradivo zajema 70 tipkanih strani gradiva, vendar pa informacija oddelka za občino upravo in družbene službe posreduje v skrajšani obliki ostala tri poročila, ki sta jih prispevala vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice in zavod SRS za šol-

stvo - organizacijska enota Kranj. Področje vzgoje in izobraževanja je v naši socialistični samoupravni družbi posebnega družbenega pomena, je pomemben dejavnik celotne družbene reprodukcije in nepogrešljiv sestavni del družbenega dela, je poudarjeno v uvodu v poročilo. Zategadelj mora tudi v bitko za socialistično vzgojo in marksistično izobraževanje biti vključena celotna družba in ravno v tem pogledu je poročilo pomanjkljivo, saj nikjer ne omenja dejavnosti samoupravne izobraževalne skupnosti, ki je bila ustanovljena zato, da se v njej uresničuje svobodna menjava dela, združujejo delo in sredstva ter enakopravno in skupno odločajo.

(Nadaljevanje na 8. strani)

»Naše oborožene sile — Jugoslovanska ljudska armada in teritorialna obramba sta dve osnovni obliki organiziranja delovnih ljudi narodov in narodnosti Jugoslavije za oboroženo borbo. To so konkretne oblike uporabe Marxove ideje o oboroženem ljudstvu na današnji stopnji razvoja naše socialistične družbe, v okvirih sedanjih mednarodnih odnosov. V teh oblikah znano načelo, da je vsak državljani vojak in vsak vojak državljani, dobi svoj resnični smisel in vsebino.« (Tito)

Jugoslovanska ljudska armada je po svojem mestu in vlogi, po družbenem bistvu, po narodnostnem karakterju, po svoji utemeljenosti in bratstvu in enotnosti naših narodov in narodnosti, po sestavi vodilnega kadra, po privrženosti nalogam socialistične revolucije in zgodovinskemu poslanstvu delavskega razreda, ideološko-politični opredeljenosti Zveze komunistov Jugoslavije ostala prava armada, kot je bila pred 36 leti. Po stopnji tehnične opremljenosti, po materialnih možnostih svoje moči, po organizacijski in formacijski sestavi, po svoji borbeni sposobnosti pa je danes precej drugačna kot med vojno.

Kot udarni ešalon naših oboroženih sil danes Jugoslovanska ljudska armada razpolaga z najmodernejšo oborožitvijo, z visokim moralno-političnim stanjem svoje

žice, so partizanski odredi v relativno kratkem času dosegli v prvih vojnih letih pomembne vojaške in politične uspehe in tako ustvarili pogoje za formiranje višjih oblik vojaške organizacije in za preraščanje oborožene vstaje v vsenarodno vojno za končno uničenje sovražnika v okupirani domovini.

Prelomni trenutek za nadaljnje jačanje in učvrstitev oboroženih formacij med NOB je bilo znano septembrsko posvetovanje 1941. leta v Stolicah pri Krupnju, na katerem so bile sprejete pomembne odločitve za izgradnjo, razvoj in organizacijo naših partizanskih oboroženih formacij. Kmalu nato je bila 21. decembra v majhnem bosanskem mestecu Rudo, na tromeji Bosne, Črne gore in Srbije, ustanovljena prva proletarska brigada kot jedro za nadaljnje nastajanje drugih brigad v različnih krajih naše domovine. Ustanovitve brigad so vnesle novo vsebino v strategijo naše narodnoosvobodilne borbe. Ko so kombinirale svoje delovanje s partizanskimi odredi, s primernim združevanjem in s manevri, so bile močnejše od sovražnika in so držale velik del osvobojenega ozemlja.

Uspehi brigad so omogočili oblikovanje divizij in korpusov konec leta 1942, tako da je pred koncem vojne

sestav pa je vedno bolj izobražen, kar omogoča doseganje vedno večjih rezultatov pri vsakodnevnem urjenju in vzgajanju.

Pripadniki naših oboroženih sil so v povojnem obdobju razvijali in negovali vse lastnosti naše revolucionarne armade. Rojena v ognju revolucije, čvrsto povezana z ljudstvom, je naša armada ostala še vedno tista kot včeraj, kot v vojni, in s tem potrdila neprekinjen revolucionarni karakter. Ni bila in ni mogla biti zunaj razvoja naših socialističnih družbenih gibanj in odnosov. V njenih notranjih odnosih in v življenju je postavljena skladnost med samoupravnimi socialističnimi spremembami, z delavskim razredom in z ZKJ na čelu, in med večnarodno sestavo naše samoupravne skupnosti, kar je omogočilo, da se nenehno razvijata in bogatita z novimi kvaliteta njen enotnost in borbena moč.

V preteklih 32 letih so oborožene sile naše domovine izredno veliko prispevale pri izgradnji domovine. V tem dinamičnem socialističnem družbenem razvoju so pripadniki JLA v povojnem obdobju zgradili in obnovili prek 5.500 km cest in 1.100 mostov. Samo v času med devetimi in desetim kongresom ZKJ je bilo v državi zgrajenih 489 km vodovodne mreže, 145 vodnih objektov,

OD PARTIZANSKIH ODREDOV DO SODOBNIH OBOROŽENIH SIL

sestave in se je sposobna postaviti nasproti vsaki agresiji, pa naj pride s katerekoli strani. Strateški cilj naše narodnoosvobodilne borbe je bila nacionalna in socialna osvoboditev jugoslovanskih narodov in narodnosti. Zaradi uresničitve teh ciljev je bilo nujno potrebno ustvariti tako vojsko, ki bo lahko kos sovražniku in bo lahko premagala številnejšega in tehnično močnejšega sovražnika.

Izhajajoč iz teh ciljev narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije, je tovariš Tito izdelal osnovna načela o oblikovanju, razvoju in organizaciji naših oboroženih sil. Ta načela, kakor piše general armade Nikola Ljubicić v svoji študiji Splošni ljudski odpor strategija miru, pa so naslednja:

»Prvo, da gremo postopno in načrtno od najnižjih stopenj vojaškega organiziranja k višjim in da se oborožene sile stalno povečujejo in formacijsko združujejo, da bi se tako čimprej ustvarila organizirana vojaška sila in zgradila sodobna armada; drugo, da se boj razplamti na celotnem ozemlju Jugoslavije in da se v borbo čimprej pritegnejo in združijo okoli narodnoosvobodilnega gibanja delavske množice vseh narodov in narodnosti, in — tretje, da se strategijska in operativno taktična uporaba oboroženih sil stalno usklajuje s stopnjo njihove organiziranosti in z razvojem poveljevanja.«

Jugoslovanska ljudska armada se je ustvarjala in razvijala v narodnoosvobodilni borbi kot oborožena sila ljudstva, ki se je pod vodstvom KPJ dvignilo v oboroženo vstajo proti okupatorju in domačim izdajalcem, za nacionalno osvoboditev in socialistično preobrazbo države. Zaradi tega so bili v prvih oboroženih formacijah partizanski odredi najbolj smiselna oblika vojaške organizacije in vojskovanja. Ko so se opirali na široke ljudske mno-

jugoslovanska armada štela 800.000 borcev, uvrščenih v 52 divizij NOVJ. Enote NOV in POJ so med vojno povzročile sovražniku ogromne izgube v živi sili in v tehničnih sredstvih in z lastnimi silami, z ogromnimi žrtvami, osvobodile svojo domovino. S tem je naša narodnoosvobodilna borba dokazala, da okupacija neke dežele še ne pomeni konec njene svobode in da ljudstva, ki je odločeno, da se bori in v tej borbi vztraja do konca, sovražnik ne more premagati. Ko je govoril o skrbi naše partije in o pravilni usmeritvi pri ustanavljanju regularnih vojaških enot, je tovariš Tito rekel:

»Komunistična partija Jugoslavije je lahko ne samo organizirala, temveč tudi z uspehom vodila oboroženo vstajo ljudstva, ker je delavski razred dal jedro naših proletarskih in udarnih brigad, ki so postale šole za vodilni kader. To pa je lahko dosegla samo zato, ker se je v najtežjih bojih pravilno usmerila v ustanavljanje regularnih vojaških enot, to je, ustvarila je narodnoosvobodilno vojsko, s katere pomočjo se je že med vojno uspešno borila proti sovražniku, lahko pa je rešila tudi vprašanje oblasti, vprašanje zmage nad reakcijo in ustanovitve nove Jugoslavije.«

Po koncu vojne so stale pred našo armado zelo zahtevne naloge: šolanje starešinskega kadra, ustvarjanje materialnih osnov za sodobno tehnično opremo in modernizacija sil. To pomeni, da je bilo treba iti od začetak. Naša industrija za potrebe oboroženih sil danes izdeluje vse od lahkega strelnega orožja do sodobnih reaktivnih letal, artilerijskih orožij, ladij, torpednih čolnov in podmornic. Za potrebe naših oboroženih sil dela danes veliko število strokovnih institutov, starešinski kader pa se šola v visokih šolah. Usposabljanje je v naši armadi prilagojeno sodobnim razmeram, vojaški

pogozdenih 2.107 hektarov pogorelih površin. V požrtvovalnih reševalnih akcijah in pri elementarnih nesrečah je pomagalo prek 50.000 vojakov in starešin. Za potrebe našega gospodarstva je bilo v armadi do danes usposobljenih več sto tisoč voznikov motornih vozil in specialnih strojev, mehanikov, vezistov, bolničarjev, mornarjev in drugih poklicev.

Naše oborožene sile se grade in se razvijajo v okviru sistema splošnega ljudskega odpora kot revolucionarne strategije in samoupravne družbene prakse. Utemeljen na velikih izkušnjah NOB in na samoupravnih socialističnih družbenih odnosih, predstavlja naš sistem splošnega ljudskega odpora celoten pogled naše družbe na vojno in obrambo domovine. Ljudska obramba je postala stalna naloga naše samoupravne družbe in kot taka predstavlja nov tip vojaške organizacije, v kateri se popolnoma uresničujejo samoupravne pravice in dolžnosti delovnih ljudi, državljanov, družbenopolitičnih skupnosti in delovnih organizacij za obrambo domovine.

V preteklih 36 letih se je Jugoslovanska ljudska armada razvila v silno udarno moč ljudske revolucije, v oboroženo silo, ki je uspela zlomiti vojsko okupatorja in njegovih pomagačev. Ko danes slavimo 36-letnico naše armade, v znaku velikih jubilejev tovariša Tita in naše partije, lahko ugotovimo, da je v tem razvojnem obdobju naša armada na svoji poti razvoja dosegla velike rezultate. Pod neposrednim vodstvom svojega vrhovnega komandanta tovariša Tita je zrasla v silno in sodobno moč naših narodov in narodnosti in je sposobna, da z ostalimi sestavinami oboroženih sil čuva našo svobodo, mir in neodvisnost.

Svetislav Nikolić

NOVE NAPRAVE ZA PROIZVODNJO VAC ŽICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

pov samoupravnih organov objavljen razpis za zbiranje ponudb za potrebno opremo. Na osnovi dospelih ponudb od petih inozemskih firm se je komisija za razpis in izbiro opreme odločila za ponudbo firme ESAB iz Švedske. Komisija je bila mnenja, da je ponudba firme ESAB najugodnejša tako glede dosežene stopnje tehnologije kot glede kreditnih pogojev.

Dokončevanje izgradnje nove hladne valjarne je preprečilo takojšnjo sklenitev pogodbe in nadaljevanje začete projekta, zato je bila pogodba o nabavi opreme podpisana šele 15. 11. 1976, z dobavnim rokom 12 mesecev, ki je bil kasneje skrajšan na devet mesecev.

Predračunska vrednost je znašala 25 milij. din, vendar pa je bila zaradi določenih dodatnih del in podražitev povečana na 29 milij. din. Pri tem znaša vrednost uvozne opreme 14 milij. din, ostalo pa so carinske davke, stroški postavitve, dodatna dela in material ter naprave domačih dobaviteljev.

V februarju 1977 je bil na skupnem sestanku sodelavcev stalne

operative novogradnje TOZD Žičarna in predstavnika firme ESAB postavljen terminski plan, na podlagi katerega so se v aprilu začela pripravljala dela. Zaradi omejenega prostora tako v oddelku žičarne I kot žičarne II je bilo potrebno prestaviti, oziroma demontirati 15 žičarskih strojev, s čimer je bilo zagotovljeno dovolj površine za nemoteno delo pri montaži novih naprav in kasneje za uvedbo primerne organizacije dela, ki naj zagotovi doseganje takšnih proizvodnih rezultatov, kot jih garantira dobavitelj opreme. Kljub začetni zamudi pri pripravi temeljev in potrebnih instalacij je bilo v trenutku dobave opreme že vse pripravljeno za začetek montaže. Namesto predvidenih dveh mesecev je bilo za montažo porabljenih le pet tednov, tako da se je g. Odefalk — predstavnik firme ESAB, ki je vodil montažo in kasneje tudi uvajanje strojev — zelo pohvalno izrazil tako o organizaciji kot tudi o kvaliteti opravljenega dela.

Prvo testiranje strojev je bilo uspešno, tako da smo 14 dni po končani montaži že proizvedli prve količine elektrodne žice na novih napravah, po novi tehnologiji. Pri tem smo lahko pozitivno ugotavljali, kaj pomeni pravočasna priprava operativnega kadra za delo na teh napravah, saj so bile praktično vse začetne težave tehnološkega značaja, ki so izhajale iz kvalitete predvlečene žice.

Se preden sta pretekla dva meseca od začetka montaže, so bile vse naprave v preizkusnem obratovanju in po desetih dneh enozmenskega obratovanja smo lahko zadovoljni, saj razen občasnih motenj, zaradi kvalitete toplotno valjane in žarjene žice, skoraj ni zastojev. Planiramo, da bomo že v januarju 1978 začeli s troizmenskim obratovanjem, če bodo izvršena inštalacijska dela pri dovodu zaščitnega plina k žarilnim pečem.

Kaj pomeni nova investicija za TOZD Žičarna in železarno Jesenice?

Predvsem pomeni uresničevanje poslovne politike, ki predvideva usmeritev v vse kvalitetnejši asortiment proizvodov in zagotovitev čim boljše akumulacije. Prodajna cena elektrodne žice VAC je trenutno

med 20 in 26.000 din za tono, kar pomeni, da sodi po ceni že v zgornji razred naših proizvodov. Že dosežena proizvodnja ob sorazmerno nizki produktivnosti je predstavljala znaten vir akumulacije, zato ob občutno višji produktivnosti na novih napravah lahko pričakujemo še bolj ugodne rezultate.

Z novimi 2.500 tonami elektrodne žice, ki naj bi jih letno proizvedli na novih napravah, bomo vsaj do leta 1980 lahko zadostili povpraševanju na domačem trgu, tako po količini kot kvaliteti. S tem odpadejo zahteve uvoza, ki je v zadnjih dveh letih že presežal 2.000 ton in za kar je bilo izdanih najmanj dva milijona dolarjev, to je, deviznih sredstev. Kljub precejšnjemu napredku na kvalitetnem področju pa kvaliteta naše VAC žice ni zadovo-

ljevala potrošnikov v celoti, saj je bilo predvsem za žico profila 0,8 in 1,0 mm še vedno precej pripomb na način navijanja. Ker dosežani proizvodni proces ni omogočal rešitve vseh problemov, nove naprave z novo tehnologijo pomenijo tudi v tem pogledu dokončno rešitev še preostalih kvalitetnih pomanjkljivosti. Tako kot tudi pri drugih izdelkih naših TOZD se tudi na področju elektrodne žice srečujemo z domačo konkurenco, zato bo v prihodnosti mogoče uvrstiti žico VAC tudi na seznam naših izvoznih artiklov, kot enega najkvalitetnejših.

Za TOZD Žičarna pa pomeni nova investicija precejšnjo obveznost, kajti vložena sredstva naj bi se vrnila že po šestih letih. To pa bo možno izpolniti le, če bodo doseženi vsi v projektu predvideni normativni kazalci. Trenutno sta dva problema, ki bi lahko v začetku ovirala normalno proizvodnjo, in sicer žarenje

žice v zaščitni atmosferi in kvaliteta toplotno valjane žice. Oba problema se pospešeno rešujeta in velika angažiranost obeta hitro in učinkovito odpravo navedenih pomanjkljivosti.

Sedaj je naloga tehnologov, organizatorjev dela v oddelku žičarne II in izbranih delavcev za delo na napravah, da osvojijo tehnologijo in delo na novih napravah, tako da bomo v januarju že izvršili testiranje garantirane kapacitete, kar je v veliki meri odvisno prav od delavcev na napravah.

Ob zaključku bi se želel zahvaliti vsem, ki so sodelovali pri postavitvi novih naprav in uvajanju le-teh v proizvodnjo. Mislim, da je bil izbrani način sodelovanja primeren in tudi učinkovit. Predvsem se je pokazala velika pripravljenost vseh sodelujočih za doseg postavljenega cilja, saj je v kritičnih trenutkih delo potekalo v sobotah in nedeljah.

Janez Komel

PROIZVODNJA SLOVENSKEH ŽELEZARN V NOVEMBRU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Blagovno proizvodnjo so izvršili v vseh treh železarnah skupno 105 % in s tem popravili zbirni rezultat s 97 na 98 %. V železarni Jesenice je bilo blagovne proizvodnje nekaj manj kot v mesecu oktobru, vendar pa štiri odstotke nad linearnim mesečnim planom. V železarni Ravne so dosegli 98 % plana.

Med predelovalci so mesečni plan dosegli samo v Tovilu Ljubljana. Manjše število delovnih dni v preteklem mesecu zaradi praznikov je osnovni razlog, da je dosežena samo 82 % poprečne mesečne načrtovane količine.

Mesečno načrtovano izvozno količino so presegli v železarni Štore, kjer so občutno popravili tudi svoj zbirni rezultat. Zaradi dobrega izvoza te železarne je tudi skupen podatek z izvršitvijo 96 % v primerjavi z drugimi meseci dosti ugoden.

Zbirno znaša izvršitev načrtovanih količin za izvoz 73 %.

Vrednostno je mesečni podatek manj ugoden, saj znaša izvršitev samo 88 %, torej so bile dosežene cene izvoženih izdelkov pod poprečno načrtovano ceno. Zbirno izvršujemo izvoz z 78 %.

Vrednost prodanega blaga je bila nad načrtovano v železarnah in pri

predelovalcih. Samo v Plamenu Kropa in Žični Celje je vrednost dosežene prodaje pod mesečnim načrtom. Skupna izvršitev znaša 102 %.

Nobene možnosti ni, da bi lahko nadoknadili v zadnjem mesecu zastanek šestih odstotkov.

V primerjavi z letom 1976 stojimo še kar ugodno. Proizvodnja surovega železa bo letos nižja, predvsem zaradi rednega, načrtovanega popravila jesenjskega plavža.

Proizvodnja surovega železa bo letos večja za okoli odstotek. Blagovna proizvodnja bo večja od pet do šest odstotkov, odvisno od decembrskega rezultata.

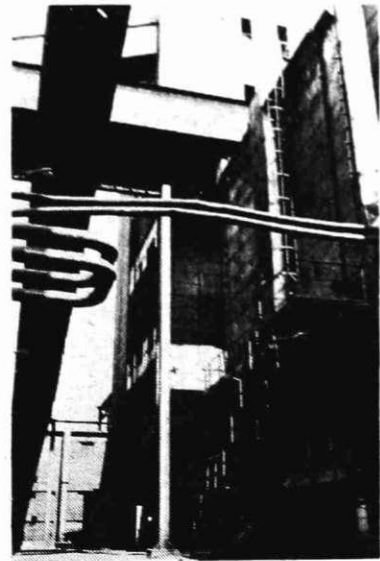
Izvozni podatki bodo slabi. Količinsko kot tudi vrednostno bodo zastajali za dosežki leta 1976. S stališča narodnega gospodarstva, če krivimo z lastno proizvodnjo potrebe uvoza, to ne bi bilo nič slabega. Za poslovni uspeh delovnih organizacij je celo ugodnejše, saj so na domačem trgu ugodnejši prodajni pogoji. Vprašanje je samo, če je devizna bilanca res pozitivna.

V letošnjem gospodarskem letu bo vrednost prodaje okoli 18 do 19 % višja od dosežene eksterne realizacije leta 1976. Kaj je rezultat spremembe v strukturi proizvodnje, povečane količine proizvodnje, iz-

boljšane produktivnosti dela, kaj pa v povzajanju cen, si bodo morali izračunati v vsaki temeljni organizaciji združenega dela sami, da bi se vedeli pravočasno pripraviti za ukrepanje v novem gospodarskem letu.

Medsebojne dobave so bile v mesecu novembru dosti ugodne in če bo tako še decembra, bodo do konca leta kar precej izdobljene v pogodbah specifične količine. V teh dneh sprejemajo in potrjujejo samoupravni organi predloge plana za prihodnje leto 1978. Minilo bo torej že drugo leto izvrševanja srednjeročnega načrta in z gospodarskim načrtom za prihodnje leto planiramo tudi izvrševanje srednjeročnega plana za tretje leto. Res, da v investicijah ni bilo mogoče realizirati vsega, kar smo načrtovali. Vloženih je bilo pa le veliko sredstev in zgrajene so bile nove zmogljivosti. Ne samo novi veliki obrati, tudi posamezni novi proizvodni stroji in vrsta izboljšav, ki lahko vplivajo na boljše proizvodnjo, so bili kupljeni za vloženi denar. Prihodnje leto mora biti uspešnejše od letošnjega, da se bodo pričela vračati vložena sredstva in oblikovati nova za nadaljnji razvoj in možnost realizacije načrtovane proizvodnje za potrebe našega gospodarstva.

Milan Marolt

DINAR NA DINAR... Z DROBNIMI IDEJAMI IN INOVACIJAMI V TOZD ŽEBLJARNA

(Nadaljevanje s 1. strani)

vodnje. In tako se je pripetilo v tem letu, da domače tržišče prevzema samo 30 % proizvodnje, ostalo pa smo primorani izvoziti.

Ob borbi za povečan izvoz na konvertibilno področje je tak položaj na prvi pogled zelo ugoden, če gledamo s širših družbenih koristi, slabše pa je, ko ustvarjamo zaradi nižjih izvoznih cen in višjih stroškov izvoza nižji prihodek s končnim negativnim rezultatom, kar drugače pomeni visoko izgubo.

V celotnem letošnjem rednem izvozu Železarne predstavlja izvoz žičnikov v količini 48 % in v vrednosti 52,4 % vsega izvoza Železarne, s tem je v veliki meri omogočeno temeljnemu organizacijam združenega dela, da se oskrbujejo z najosnovnejšimi rezervnimi deli iz uvoza.

Senčna stran povečanega izvoza žičnikov pa so nizka prodajna cena in visoki izvozni stroški. Zato je

ZARADI NEODGOVORNOSTI POSAMEZNIKA DELAVCI IN ŠPORTNIKI OSTALI BREZ PREVOZA

Ko se je to zgodilo prvič, v ponedeljek, 6. decembra, ko se delavci zaradi izpada avtobusa iz Rateč, Podkoren in Kranjske gore niso pripeljali na nočno izmeno v Železarno in so delavci popoldanske izmene iz teh krajev morali čakati na povratek v mrzli noči do 24.10, to je, na zadnji možni prevoz v Dolino, smo sicer intervenirali pri VIATORJU - TOZD Jesenice, problema pa nismo javno obravnavali, ker so nam povedali, da gre za očitno malomarni odnos delavca za razporejanje avtobusov, v prepričanju, da se z ustreznim ukrepom znotraj Viatorja primer ne bo več ponovil. Sicer ta linija ni potrjena v pogodbi med Viatorjem TOZD Jesenice in Železarno, ker je to njihova redna linija po urniku, prilagojenem prevozu delavcev, pa vendarle se to ne bi smelo zgoditi, kajti tak izpad prevoza prinaša tudi določeno gospodarsko škodo, poleg nejevolje in prizadetosti delavcev ter drugih potnikov in njihovega prikrivanja pri nočnem počitku. Morda je bil celo kdo med njimi, ki se je zaradi zamenjave dni moral že ob peti uri zjutraj znova vrniti na delo?

Toda ni ostalo samo pri tem izpadu, v kratkem časovnem presledku so sledili še drugi, ki sicer niso bili vezani na delo, pa vendarle zaslužijo javno obravnavo, ker je vzrok za izpad isti kot v prvem primeru.

Pa poglejmo drug primer. V soboto, 17. decembra, je bilo za prvenstvo Železarne v sankanju in v razpisu tudi navedeno, da bosta tekmovalce s Koroške Bele in izpred Železarne v Planino pod Golico pripeljala posebna avtobusa. Toda kljub naročilnici so delavci Železarne, ki bi na tekmovalcu zastopali svoje temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, zamenjali avtobusa. To se je seveda močno poznalo pri sami udeležbi, zraven tega pa je povzročilo tudi precej vroče krvi med delavci in nemalo kritike tudi na same organizatorje tekmovanja, čeprav jih ne prizadene nobena krivda.

Omenimo še tretji primer, ki sicer ne sodi v področje Železarne, sodi pa v področje obravnavane problematike. V nedeljo, 18. decembra, so iz istega razloga ostali brez prevoza v Celje tudi jeseniški hokejisti.

Menimo da je dovolj vzrokov, da problem javno izpostavimo in javno vprašamo, kaj je z delovno disciplino in odgovornostjo posameznikov pri Viatorju TOZD Jesenice. To smo dolžni v imenu prizadetih delavcev in v interesu delovne discipline in odgovornosti.

osnovna borba delavcev v TOZD Žebljarna, proizvajati s čim manjšimi stroški, s štednjo pri vložku, z zmanjšanjem izmeta, s čim boljšim izkoriščanjem delovnega časa in podobno.

O vsem tem so samoupravni organi temeljne organizacije združenega dela in delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin že večkrat razpravljali in iskali možnosti izboljšanja gospodarnosti proizvodnje žičnikov. Sprejetih je bilo več delovnih ciljev za zmanjšanje stroškov na kritičnih področjih v tehnološkem procesu, kar je že dalo nekaj dobrih rezultatov.

Že v lanskem in v začetku tega leta je bilo več predlogov za iskanje novih pozicij pri znižanju stroškov, predvsem takih, ki so v začetku kazale, da jih sploh ne bo možno izpeljati, ali pa izredno težko. Vsakodnevno iskanje rešitev in razgovori med sodelavci so dali mnogo malih predlogov, ki so združeni v celoti pokazali realne rešitve. Pri tem so veliko prispevali s svojim sodelovanjem tudi sodelavci izvoznega oddelka.

Pomembnejše izboljšave, ki znižujejo materialne stroške v žebljarni, so bile:

1. Reorganizacija dela pri nakladanju paketov z žičniki v vagon: Domači kupci so odklanjali odpremo žičnikov na paletah. Že paletizirane škatle sta morala dva delavca ročno prekladati s palete v vagon. Pri kupcu pa so spet vsak paket posebej prelagali na svoje interne palete. Bilo je veliko pregovarjanja, da so kupci pristali za odpremo paletiranih žičnikov. Z uvedbo vračanja in sistema obračuna palet v korist kupca in proizvajalca je bilo odpravljeno težko fizično delo in zmanjšanje števila zaposlenih za enega delavca.

2. Pakiranje žičnikov v enolitrsko (0,45 kg) embalažo za izvoz v ZDA. V škatlice po eno kilo, kar je nekaj manj kot pol kilograma, je možno pakirati žičnike samo ročno. K temu smo pristopili zaradi ugodnega plasmana v ZDA, predvsem pa z namenom, da bi v času zastojev v adjustaži, ko zmanjka vložka za pakiranje, ali zaradi okvar na strojih kar najbolje izkoristili delovni čas. Še pred uvedbo tega pakiranja smo beležili v adjustaži 400 do 500 režijskih ur mesečno. Zdaj teh ur ni več, ker v času zastojev delavke ročno pakirajo enolitrske škatlice. V tem letu bo tako zapakiranih 230 ton žičnikov, kar da dodatno realizacijo 21.000 dolarjev. Za drobno embaliranje priznavajo namreč ameriški kupci doplačilo 90 dolarjev na tona. Ker pa za delo ni bilo potrebe po novih delavcih, ampak je bil izkoriščen že razpoložljivi delovni čas zaposlenih, predstavlja uvedba pakiranja v litrsko embalažo, čisti prihranek in pridobitev pri deviznih sredstvih.

Ameriški kupci so z našim pakiranjem zadovoljni in zdaj zahtevajo močno povečanje deleža enolitrskih paketov. Celotno pogorjevanje, da bi morali okrog 30 % vseh žičnikov zapakirati v drobno embalažo, kar pa predstavlja več tisoč ton žičnikov. Zaposlovanje novih delavcev dejansko ni zaželeno, pa tudi možnosti je za to malo. Rešitev je samo v čim

prejšnji modernizaciji adjustiranja, za kar je v investicijskem programu polavtomatska pakirna linija. Z uvedbo te bi sprostil osem delavk, ki bi jih lahko zaposlili pri ročnem pakiranju in s tem povečali devizno realizacijo za 60 tisoč dolarjev.

Pri letošnjem izvozu v ZDA, ki bo dosežen v količini 6000 ton žičnikov, predstavlja doplačilo za litrsko embalažo (230 ton) dvig cene za celotno izvozno količino za 80 din na tona.

3. Kontejnerski prevoz je zadnja novost, ki je bila uvedena v mesecu novembru. Reklamacije in resna opozorila iz ZDA, da naši žičniki prispejo v ZDA velikokrat v strganih kartonih in na razbitih paletah, so primorala delavce TOZD Žebljarna, da so pričeli resneje razmišljati o uvedbi kontejnerskega prevoza prek oceana.

Problem je bil kaj hitro rešen, ko je eden od ameriških kupcev zahteval prevoz v kontejnerjih. V začetku je kazalo, da bo cena za kontejnerski prevoz višja kot kosovna odprema. Z veliko zavzetostjo pa so sodelavci adjustaže in vodstva TOZD ter izvoznega oddelka našli toliko drobnih inovacij pri delu in spremembi embalaže ter sistema vezanja palet, da je kalkulacija pokazala znižanje stroškov. Veliko delo pri organizaciji dovozov od kontejnerskih terminalov do žebljarne in odvozov do luke Koper je opravila tovarišica Danica Benedik. Operativno sicer se ne teče vse tako, kot si želimo, vendar je osnovno to, da so stroški izvoza z novim sistemom znižani in da so naši kupci zadovoljni.

Po dveh mesecih odpremlja TOZD Žebljarna že 50 % izvoza v ZDA v kontejnerjih. Za tak prevoz se še ni odločil naš največji ameriški kupec. Ko bomo tudi za tega odpremljali v kontejnerjih, bo skupni rezultat še ugodnejši.

Zanimivo je še to, kolikšen prihranek predstavljajo omenjene izboljšave. Samo enolitrski paketi v količini 20 ton mesečno zvišajo ceno celotne izvozne količine za 80 din pri toni, pri embalaži je znižanje stroškov 40 din pri toni in pri kontejnerskem prevozu 120 din pri toni. Skupno se s tem znižujejo stroški za 240 din pri toni. Ko bomo ves izvoz odpremlili v kontejnerjih, bo predstavljal skupni prihranek za 6.000 ton izvoza 1,44 milijona din. Če pa ostane v razmerju, kot je v tem mesecu, ko bomo odpremlili 440 ton s kontejnerji, pa bo prihranek 1,2 milijona din.

V naši delovni organizaciji se ponavadi pogovarjamo samo o milijardah, zato se bo marsikomu zdel dosežek delavcev žebljarne nepomemben. Vedeti pa je treba, da ima TOZD Žebljarna samo 85 delavcev in najnižjo realizacijo med vsemi TOZD. Ko pa bi vsi delavci v vseh TOZD Žebljarne združevali drobne ideje in inovacije, ki se včasih zdijo nepomembne, tako kot so se v začetku zdale tudi delavcem v Žebljarni, bi lahko naš skupni uspeh zaključili s vsaj 50 milijoni din ob zaključku gospodarskega leta. Brez borbe za vsak dinar ne bo ne milijona, še manj pa milijarde. Novi samoupravni odnosi nas k temu vodijo in prepričan sem, da bomo združeni uspeli doseči naše cilje.

M. L.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 26. 12.	SVETINA BOGOMIR	ARH JANEZ
TOREK - 27. 12.	POGAČAR KAREL	BRUMAT MARTIN
SREDA - 28. 12.	PETERNEL JANEZ	MLAKAR FLORIJA
ČETRTEK - 29. 12.	KRAPEŽ BERTI	BAK DUŠAN
PETEK - 30. 12.	NEČIMER FRANC	KAVČIČ EDO
SOBOTA - 31. 12.	DROLC MARJAN	TORKAR STANE
NEDELJA - 1. 1.	KOSOLJ ANTON	ERZEN STANE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 26. do 31. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh, in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

Popoldan: III. obratna ambulanta - dr. med. Aleksander Tršinar, in IV. obratna ambulanta - dr. med. Lidija Nakovska.

V soboto, 31. decembra, samo dopoldan III. obratna ambulanta - dr. med. Aleksander Tršinar, in IV. obratna ambulanta - dr. med. Lidija Nakovska.

V zobni ambulanti: dopoldan: I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražisar. Popoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej. V soboto, 31. decembra, samo dopoldan I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražisar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja v TOZD Transport z dne 13. 12. 1977 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD dajemo

OBJAVO

za naslednji prosti delovni mesti:

1. 9604	U-5	tehnolog transporta	17. ktg	1 oseba
2. 9801	U-5	vodja vzdrževanja transport. sredstev	19. ktg	1 oseba

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:

- Ad 1. - visoka šolska izobrazba strojne, transportne ali organizacijske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.
- višja šolska izobrazba strojne, transportne ali organizacijske smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj.
- Ad 2. - visoka šolska izobrazba strojne ali organizacijske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj v vzdrževanju proizvodnih ali transportnih naprav.
- višja šolska izobrazba strojne ali organizacijske smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj v vzdrževanju proizvodnih ali transportnih naprav.

Poleg splošnih pogojev se od kandidatov zahtevajo tudi ustrezne moralno etične kvalitete ter ustrezen odnos do samoupravne družbene ureditve, v skladu z 19. členom družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite najkasneje v roku 8 dni na kadrovski sektor z oznako »za TOZD Transport«.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti na delu dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto v SEO v oddelku za sisteme:

5165	U-5	2. strokovni sodelavec	1 oseba
------	-----	------------------------	---------

Pogoji:

Za opravljanje navedenih delovnih opravil se zahteva visoka šola tehnične smeri in 2 leti ustrezne prakse na tehničnem področju.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti naj kandidati pošljejo na kadrovski sektor Železarne Jesenice do 5. 1. 1978.

KADROVSKI SEKTOR

VABILO UPOKOJENIM ŽIČARJEM

Družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in vodstvo TOZD Žičarna vabijo vse upokojence, sodelavce iz žičarne s pododdelki, na svečano otvoritev novih žičarskih strojev in naprav, ki bo v sredo, 28. decembra, ob 9. uri.

Vabljeni se zberejo v gostišču Herman, odkoder bomo skupaj odšli v žičarno.

ČLANOM DRUŠTVA STROJNIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Društvo strojnih inženirjev in tehnikov obvešča svoje člane, da se z letom 1978 poveča članarina društva in naročnina Strojniškega vestnika na 100 din.

Vse nove naročnike in članarino sprejme Mirko Urbas (HVZ - telefon 541).

Vsem dosedanjim članom bo članarina odtrgana v mesecu marcu 1978.

ČESTITKA FRANCU LESKOŠKU-LUKU

V petek, 16. decembra, je IS skupščine občine Jesenice pripravil v hotelu Lariks v Kranjski gori sprejem za častnega občana Jesenic Franca Leskoška-Luka, ki je pred kratkim praznoval 80. življenjski jubilej.

Prvemu komandantu slovenskih partizanov, narodnemu heroju, junaku socialističnega dela, nosilcu številnih odlikovanj in članu federacije so k življenjskemu jubileju čestitali Slavko Osredkar, predsednik skupščine občine, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, prvoborci in plavžarji, ki so pred kratkim praznovali 40-letnico plavžev na Jesenicah. V imenu mladih mu je čestitala delegacija pionirjev osnovne šole Kranjska gora. Pionirji so mu izročili šopek rož, predstavnik občine umetniško sliko Jaka Torkarja, železarji-plavžarji pa kip plavžarja in almanah, izdan ob 40-letnici plavžev.

Tovariš Leskošek, ki je bil ginjen nad toplim sprejemom, se je vsem zahvalil za pokazano pozornost in zaželel še veliko uspehov v nadaljnji graditvi naše samoupravne - socialistične skupnosti.

V krajšem kulturnem programu sta nastopila pionirski pevski zbor osnovne šole Tone Čufar in ženski pevski zbor Jesenice.

Po tovariškem razgovoru s predstavniki jeseniške občine se je Franc Leskošek-Luka odpeljal na proslavo ob prazniku dneva JLA v Kranji. B.

TOZD Žebljarna

ZBOR DELAVCEV

Zbor delavcev TOZD Žebljarna je bil v sredo, 29. novembra. Vodil ga je predsednik zbora Anton Tancar in v razpravo predlagal samoupravni sporazum o združitvi v Ljubljansko banko, samoupravni sporazum o ljudski obrambi in družbeni samozastiti in samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarne.

Samoupravni sporazum o združitvi v ljubljansko banko je zbor potrdil brez pripomb, za zastopnika — delegata TOZD Žebljarna pa je bila predlagana Olga Močnik — kalkulant TOZD Žebljarna.

Prav tako je zbor potrdil samoupravni sporazum o ljudski obrambi in družbeni samozastiti.

Na samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarne pa je zbor imel nekaj pripomb in zahtev k nekaterim členom, in sicer:

Clen 1: Načela in skupni interesi so premo jasni in poudarjeni s cilji združitve.

Clen 2: Zbor delavcev meni, da je ustanovitev delovne organizacije za blagovni promet stvar prihodnosti, glede na možnosti vseh TOZD v SZ. Iz samoupravnega sporazuma je slutiti, da je ta DO že gotovo dejstvo. Lahko je navedeno samo, da jo bomo ustanovili, ko bodo za to dane materialne možnosti, to pa ne sme biti časovno opredeljeno, ampak mora biti odločilna potreba in viden skupni dohodek vseh TOZD v tej DO. Pred ustanovitvijo te DO mora biti dokazan delež skupnega dohodka vseh TOZD.

Clen 31: Združevanje sredstev za skupne namene, ki so navedeni pod točkami od a) do g), mora biti na principu predhodnega plana in programa z določenim namenom posebej za vsako pozicijo, ki so navedene od 2. do g), in nikakor ne, da bi združevali sredstva samo pod eno pozicijo in nato financirali nekontrolirano katerikoli namen pod tem členom.

Clen 33: Združevanje sredstev za investicije ni sprejemljivo po principu, ki je naveden v tem členu v drugem odstavku, to je, da bi že v naprej odvajali določen odstotek sredstev iz amortizacije posameznih TOZD. TOZD Žebljarna pristaja samo na sistem, ki bo omogočil združevanje sredstev za posamezen projekt, v katerem bo jasno viden interes TOZD, in to z dogovorom o višini prispevka za vsak projekt posebej.

Clen 34: Združevanje sredstev za tekoče poslovanje: Vprašljivo je, kakšna so sredstva, ki jih ustvari TOZD kot kratkoročne finančne presežke. Ali ne bi bilo koristneje uporabiti ta sredstva za pospeševanje proizvodnje v sami TOZD?

5. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Predsednica odbora samoupravne delavske kontrole Danica Kežar je 22. novembra sklicala peto redno sejo odbora. Obravnavali so sklepe prejšnje seje in pregledali izračun osebnega dohodka za okovalca palet v adjustaži, ki z izračunom ni soglašal.

Pri pregledu sklepov je bilo ugotovljeno, da je prvi sklep prejšnje seje izvršen, drugi sklep se izvaja, tretji sklep, kako se po redni poti v železarni nabavijo žičniki, se uredi na prvem sestanku samoupravnih delovnih skupin. Četrty sklep, ki govori o stimulaciji in penalah za kvaliteto, oziroma nedoseženo kvaliteto izdelkov, ni realiziran. To pa predvsem zato, ker naj samoupravni sporazum o delitvi osebnega dohodka zajema tudi navedeno stimulacijo na kvaliteto izdelkov. Tudi peti sklep ni realiziran — devetmesečno poročilo o izvrševanju delovnih ciljev pripravijo vodja TOZD, kalkulant in oddelek SEO.

Vodja TOZD je navzoče seznanil, da se delavec — okovalec palet v adjustaži pritožuje, da izračun OD ni pravičen. Na podlagi razlage o izračunu in po pregledu dokumentacije, ki so jo posredovali vodja TOZD, kalkulant in analitik dela, je bilo ugotovljeno, da je izračun pravičen in da so pritožbe neupravičene. Navedeni primer bo obravnavala tudi osnovna organizacija sindikata TOZD Žebljarna zaradi odnosa do delavcev in medsebojnih odnosov v obratu nasploh.

Delavska kontrola je obravnavala tudi poročilo o izvršenih nadurah v prvem polletju. Člani odbora so poročilo vzeli na znanje in ugotovili, da je pravilno.

M. T.

Naj nam to odgovorijo finančni strokovnjaki v Železarni.

Clen 36: Velja isto kot za čl. 31, to je, da bo treba za združevanje sredstev za kritje izdatkov poslovanja SZ precizirati izdatke strogo po navedenih vrstah izdatkov in tudi plani teh stroškov morajo biti predhodno potrjeni od TOZD.

Clen 79: Sestava kolegijskega poslovnega organa SZ: Sprejemljiva je sestava, v kateri bo imela vsaka DO svojega predstavnika. Ni sprejemljiv samo tričlanski kolegijski organ.

8. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 24. novembra, je predsednik Vlado Stenovec sklical osmo sejo odbora za gospodarstvo TOZD Žebljarna. Po predloženem dnevnem redu, ki je obsegal devet točk, so obravnavali:

— pregled sklepov, ki so izvršeni ali pa se izvajajo.

— Vodja TOZD je navzoče seznanil z devetmesečnim poročilom — navajal je podatke in primerjave, kot so cena, znižani stroški, rabat, realizacija in fakturirana cena, doseganje lastne cene, storilnost, ki je za deset kilogramov na 100 boljše kot v preteklem letu, brez bodeče žice.

— Proizvodnja za oktober: Plan je bil presežen za 0,18%. Tudi pri porabi materialov so kazalci ugodni in so v pocinkovalnici nižji od postavljenega delovnega cilja. Ugoden je tudi dosežen izplen in zmanjšana bolezenska odsotnost.

— Izvrševanje plana v novembru: Vodja TOZD je izdal navodilo o obratovanju za doseganje plana, ki ga je odbor za gospodarstvo potrdil.

— Razpravljali so tudi o gibanju osebnih dohodkov o osnutku plana za leto 1978, ki je bil potrjen z dodatnimi pripombami. Plan za mesec

Clen 94: Samoupravni splošni akti in načela so navedeni na koncu tega samoupravnega sporazuma. Menimo, da so načela združitve bistvena in da morajo biti v samem začetku samoupravnega sporazuma.

Clen 101: Delavci DO SZ naj se zaposlujejo v DSS SZ na osnovi interne objave v DO SZ in ne samo po osebnih razgovorih med poslovnimi organi. V DSSS — SZ se na odgovornih delovnih mestih ne more zaposliti kdorkoli.

Clen 102: Clen je treba v celoti črtati, ker ni sprejemljiv za delavce v TOZD.

Zbor sprejme samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarne samo, če bodo upoštevane zgoraj navedene pripombe.

Zbor delavcev je razpravljal še o delovnih oblekah, izvolili pa so tudi predsednika za naslednji zbor delavcev.

M. T.

5. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik Anton Razinger je 13. decembra sklical 5. sejo odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarne ter predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov, vloge iz naslova družbenega standarda, poročilo o rednem študiju in izobraževanju ob delu v šolskem letu 1976/77 ter vloge za študijske ugodnosti.

Najprej so obravnavali predlog kadrovskega sektorja o povišanju kreditiranja in regresiranja prehrane za nove sprejete delavce ter sklenili, da se vrednost enega potrdila za kreditiranje in regresiranje hrane poviša od 275 din na 550 din, s tem da bi delavec vrnil 402 din, 148 din pa bi bil regres Železarne. Potrdila naj se še vnaprej izstavljajo največ dvakrat. Oddelek za obračun osebnih dohodkov naj ustrezne zneske še nadalje obračunava, oz. odteguje v treh obrokih. Sprememba velja od 1. januarja 1978 dalje.

V zvezi z dopolnilno preventivno zobozdravstveno dejavnostjo so sklenili, da se le-ta s 1. januarjem 1978 začasno prekine, s tem da se kadrovskega sektorja zadalži, da pripravi

ustrezno poročilo o obsegu dodatnega zobozdravstvenega dela in stroških v letu 1977. Na tej osnovi bo odbor sklepal o eventualni novi pogodbi za leto 1978.

Nato so obravnavali še vloge posameznikov, društev in organizacij iz naslova družbenega standarda ter na podlagi razprave sprejeli ustrezne sklepe, oziroma zaključke.

Seznanjeni so bili tudi s poročilom kadrovskega sektorja o rednem študiju in izobraževanju ob delu v šolskem letu 1976/77 in nanj niso imeli pripomb.

Ob koncu seje so obravnavali tudi vloge posameznikov za študijske ugodnosti in na podlagi razprave sprejeli ustrezne sklepe. (R. M.)

PREGLED SESTANKOV SDS

V preteklem tednu nismo prejeli veliko zapisnikov samoupravnih delovnih skupin. Sodeč po teh, ki smo jih prejeli, pa so delovne skupine obravnavale zelo različna vprašanja in zadeve. Nekaj zapisnikov je z zamudo zborov samoupravnih delovnih skupin iz prejšnjega meseca, nekateri so že začeli z razpravo o novih štirih samoupravnih sporazumih o dohodkovnih odnosih, ostali pa so reševali notranjo problematiko.

Z razpravo o štirih sporazumih, ki urejajo skupna merila in medsebojne odnose v dohodkovnih odnosih, so začeli (in skoraj končali) v TOZD Valjarna debele pločevine. SDS vodstvo TOZD, proga 1 in 2, adjustaža 1, 2 in 3 ter odpreda (manjka le še proga 3) sprejemajo našete sporazume brez takšnih pripomb, ki bi vplivale na vsebino osnutkov.

SDS vodstvo TOZD Žebljarna, žebljarna 1 in zavijalnica so obravnavale našete sporazume brez pripomb, s tem da so sporazum o skupnih merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in sklad skupne porabe odložili za ta teden, ko bodo obravnavali tudi nadaljnje tri sporazume o svobodni menjavi dela temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. O naštetih sporazumih sta razpravljali tudi obe delovni skupini strugarne valjev brez pripomb, k sporazumu o osebnih dohodkih pa so se odločile za 1. alternativo (čl. 9) in proti varianti (čl. 10).

Vse samoupravne delovne skupine TOZD Jeklovlek so obravnavale predlog odbora za gospodarstvo te temeljne organizacije o podelitvi občasnih nagrad delavcem za dobro delo, izjemne dosežke, večjo storilnost, zniževanje stroškov ter boljši izplen. S tem predlogom so se vse samoupravne delovne skupine strinjale in so glede na postavljene kriterije določile, kdo v delovni skupini je do takšne nagrade upravičen.

SDS kontrola kvalitete OTK je na sestanku izvolila delegate za konferenco osnovne organizacije sindikata in nadaljevala z razpravo o napredovanju kadra v kontroli kvalitete. Zastavili so tudi vprašanje, kaj je z ureditvijo prostorov v valjarnah na Beli, saj so delovni pogoji sedaj nemogoči.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Milan Polak

Sodelavec pri tehtanju rude na aglomeraciji

TOZD Hladna valjarna Bela

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Enajste seje delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Bela, ki jo je predsednik Jože Kliček sklical 12. decembra, so se poleg delegatov udeležili tudi vodja TOZD, predsednik odbora samoupravne delavske kontrole, podpredsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in predsednik osnovne organizacije ZSMS.

Ob pregledu sklepov zadnje seje, od katerih so nekateri izvršeni, nekaj pa je dolgoročnejša značaja, so sprejeli tudi spremembo dveh sklepov, in sicer spremembo kvalifikacije delovnega mesta ter dopolnitev sklepa, da zaradi pomanjkanja delavcev ne bodo odpravili skrajšane odpovednega roka. Sicer pa so ob obravnavanih vprašanjih sprejeli naslednje sklepe, stališča in mnenja:

Po poročilu predsednika odbora za gospodarstvo Antona Ravnika je o doseženi proizvodnji v mesecu oktobru in novembru ter o problematiki poročal vodja TOZD Aleksander Jezeršek. Delegati so za tem kritično opozorili na nekatere slabosti, kajti kljub količinski preskrbljenosti z vložkom je zaostanek za planirano količino le preobčuten. K nekaterim subjektivnim slabostim pa se pridružuje še pomanjkanje delavcev, v novembru pa še okvara regeneracije. Mnenja so bili, da bi samoupravne delovne skupine morale kritično obravnavati vzroke, zakaj se ne dosega planirana proizvodnja. Po končani razpravi so sprejeli naslednja sklepa:

— Glede na slabo delo v novembru delavski svet ponovno apelira in zahteva od vseh delavcev v TOZD, da povečajo napore in delovno disciplino ter izkoristčanje delovnega časa, da se bodo izboljšali rezultati dela.

— Soglasni so s poročilom vodja TOZD za delavski svet Železarne, ker ustreza sedanjemu stanju.

Na seji so obravnavali tudi operativni plan za mesec december, ki predvideva 7500 ton proizvodnje. Plan so sprejeli s pripombo, da ga bo zaradi prisotnih problemov težko doseči. Pri tem so omenili predvsem pomanjkanje delavcev v adjustaži in slabo organiziranost dela (npr.: posadka na razreznih liniji mora ustaviti delo, oziroma linijo in nadaljevati delo s pakiranjem razrezanega materiala).

V nadaljevanju so poslušali poročilo, oziroma sprejete sklepe odbora za medsebojna razmerja in z njimi soglašali. V zvezi s pritožbo Franca Divjaka so pooblastili kadrovskega TOZD Otona Pestotnika, da se o tem posvetuje s pravno službo, medtem ko bodo pritožbo dokončno reševali na prihodnji seji.

V zvezi s poročili odborov in sploh udeležbe na sejah samoupravnih organov so zahtevali od družbenopolitičnih organizacij, da pokličejo na odgovornost člane, oziroma delegate, ki se se ne udeležujejo.

Sprejeli so osnutek samoupravnega sporazuma o trajnem medsebojnem sodelovanju med Čelikom in Slovenskimi železarnami s

pripombami, ki so bile navedene v priloženem pojasnilu, in pooblastili predsednika delavskega sveta, da podpiše sporazum.

Potrdili so samoupravni sporazum o reguliranju medsebojnih odnosov v proizvodnji, potrošnji, prometu ter meril za samoupravno urejevanje cen posameznih asortimentskih struktur črne metalurgije in za podpisnika pooblastili vodjo TOZD.

Obravnavali in potrdili so samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in ustvarjanju skupnega prihodka z Intertrade Ljubljana s pripombami, navedenimi v pojasnilu, in za podpisnika pooblastili predsednika delavskega sveta.

Sprejeli so na znanje informacijo o problematiki zaostankov in predobav, z naslednjimi pripombami:

— zaostanki in predobave naj se redno kontrolirajo in po možnosti ukrepa tako, kot predvideva OOP, — za zmanjšanje zaostankov je potrebno držati naročila za leto 1978 v okviru mesečnih in letnih planskih obveznosti. Obrat pa naj se ne obremenjuje z naročili, kolikor ne more izdelati materiala,

— prodajna služba naj zagotovi prodajo odrezkov.

Na seji so sprejeli na znanje tudi informacijo o kategorizaciji delovnih mest za vodjo, pomočnika in tehnologe TOZD, ki jo je potrdil delavski svet Železarne 4. novembra.

V zvezi z ustanovitvijo enote narodne zaščite so pooblastili načelnika in predsednika sindikata, da pripravita predlog članov narodne zaščite v TOZD, imenovali so prvega, na prihodnji seji pa bodo še drugega pomočnika načelnika.

Pooblastili so razpisno komisijo, da na osnovi internega razpisa imenuje vodilnega tehnologa TOZD.

Delavski svet je vzel na znanje tudi informacijo o javni razpravi, ki poteka v zvezi s pravicami in obveznostmi iz zdravstvenega varstva, in imel več pripomb.

Delavski svet je soglašal in potrdil predlagane sklepe o spremembah financiranja konti liva in hladne valjarne po predlagani finančni konstrukciji. Za podpisnika kreditnih pogodb so pooblastili vodja sektorja novogradnja Bogomila Homovca in vodjo finančno računskega sektorja Mitja Medveška.

Na seji so imenovali za novega predsednika odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozastito Mira Eržena.

V razpravi ob posameznih vprašanjih so sodelovali tovariši: Koselj, Nikolavčič, Cundrič, Pačnik, Žurman, Azinovič in Haskič.

PET LET KULTURNE SKUPINE JUTRO

Letos poteka pet let, odkar je bila ustanovljena kulturna skupina JUTRO, ki deluje v okviru DPD Svoboda Tone Cufar, in sicer kot sekcija v srbsko-hrvaškem jeziku. Skupina je bila ustanovljena leta 1972 na inicijativu mladih iz bratskih republik in pokrajin. Že takoj na začetku so člani dosegli nekaj lepih uspehov, med drugim so organizirali več kulturnih in drugih prireditev. Potem je skupina za nekaj časa prenehala delovati. Vzrok je bil v prepovedi uporabe dvorane v Delavskem domu na Jesenicah.

Mladi in ambiciozni člani pa tudi v tem času niso držali križem roke. Iskali so nov primeren prostor, in sicer so ga potem dobili v delavskem domu na Javorniku. Člani so vadili nov program, s katerim so se zatek predstaviteli graničarjem na karavlah jeseniške občine. Nastop 22. aprila 1977 v delavskem domu na Javorniku pod naslovom »Večer zabave in humorja« pa jim je dal novo spodbudo. Prijetno so bili presemečeni, ko se je v dvorani zbralo okrog 400 gledalcev, ki so jih nagradili z dolgim aplavzom.

Ker skupino Jutro sestavljajo predvsem mladi iz samskih domov, so jih tudi povabili na otvoritev lokalne delovne akcije pri urejanju trim steze. Tam so nastopili z recitacijami in glasbenimi točkami.

Ceprav so dobro delali, pa zaradi finančnih težav niso mogli ostati v delavskem domu na Javorniku. Odgovorne v Železarni so zopet zaprosili za prostor v Delavskem domu na Jesenicah. Dobili so pozitiven odgovor in tako sedaj vsak teden redno dvakrat vadijo. Nekaj več o sedanjem delu skupine mi je povedal vodja skupine Suljo Bešliagić.

»Odkar smo dobili dovoljenje za dvorano v Delavskem domu pri Jelenju, pripravljamo nov program za 22. december – dan JLA. Sedaj ima naša skupina štiri sekcije, in sicer

dramsko, literarno, recitatorsko in glasbeno, ki je tudi najbolj aktivna.

– Ali so mladi iz drugih republik zainteresirani za delo v skupini?

»Lahko rečem, da je zanimanja za delo v skupini dovolj. Trenutno šteje 36 članov, kaže pa, da se bo kmalu število zelo povečalo. Mladi stalno sprašujejo, kako bi se lahko vključili v delo skupine. Poslanstvo Jutra pa je predvsem v tem, da občanom Jesenic in okolice pokažemo kulturo iz naših rodni krajev.

– Trenutno so člani te skupine mladi delavci iz Bosne in Hercegovine, Makedonije, Srbije, Črne gore in Hrvatske. Ali obstaja možnost, da se včlanijo tudi mladi iz Slovenije?

»Mi se prizadevamo, da se v našo skupino vključujejo vsi, ni važno, iz katere republike so. S tem skušamo doseči dva cilja: mladi se bolje spoznavamo med seboj, s tem pa krepijo tudi bratstvo in enotnost.

Potrebno je še dodati, da med mladimi in ambicioznimi kulturniki ne manjka tudi težav. Predvsem nimajo lastnega ozvočenja, ker sedanje še ni njihova last.

Omenimo še, da do konca letošnjega leta člani skupine pripravljajo več nastopov za delavce iz Železarn, Kovinarja, Gradisa in SGP Gradbinec ter za vojake.

Moj razgovor bi se lahko še vlekel dalje, saj mladim iz skupine Jutro nikoli ne zmanjka besed. Prizadevni so, to pa je zagotovilo za uspešno delo. Nepravilno bi bilo, če zapisem, da dela le predsednik. S skupnimi močmi vseh 36 članov premaguje napore.

Ob koncu tega razgovora so mi vsi člani skupine rekli, da naj zapišem, da se najlepše zahvaljujejo JOŽU VARLU, predsedniku DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice, za pomoč v trenutkih, ko jim je najbolj potrebna.

R. Radič

GRANIČARJI OBISKALI ŽELEZARNO

V četrtek, 15. decembra, je našo železarno obiskalo petdeset graničarjev z obmejnih karavlj jeseniške občine. Najprej jih je v restavraciji Kazina Nada Dejak seznanila s procesom dela v našem kolektivu, z uredništvom zakona o združenem delu ter z dejavnostjo članov koordinacijskega sveta ZSMS.

Graničarji so si zatem ogledali obrate na plavžu in v jeklarni, žeb-ljarno in tehnični muzej Železarn, kjer so si posebno z zanimanjem ogledali gradivo iz NOB. Omenimo še, da bodo odslej obiski graničarjev postali stalna oblika medsebojnega sodelovanja in povezovanja in da bodo organizirani dvakrat na leto.

J. R.

BREZ PIKE NA »I«

Tudi letos je koordinacijski svet ZSMS železarnice Jesenice priredil v počastitev dneva JLA tekmovanje v odbojki. Udeležba je bila skromna: dve ženski in dve moški vrsti.

V igri ženskih ekip je zmigala železarna Jesenice proti Iskri Blejska Dobrava z 2:0. Veliko bolj zanimiva je bila igra med moštvom JLA – v. p. Radovljica in Železarn. Zmagali so gostje z rezultatom 2:1. Prvi niz so dobili prireditelji s 15:13, drugega pa gostje s 16:14. V tretjem nizu so železarji vodili vse do 14:7, takrat pa so zgrešili servis. Pri gostih je nato serviral njihov najboljši igralec vse do izenačenja. Do odločitve je prišlo šele po dvanajstih menjavah, vmes pa so tudi domači že imeli zaključno žogo.

Zmaga vojakov je zaslužena. Ves čas so igrali resno in požrtvovalno. Tega za domače igralce ni mogoče trditi. Neresna igra in podcenjevanje sta žalitev nasprotnika. Tega se morajo zavedati vsi igralci, ne samo nekateri.

T. Š.

Graničarji na obisku v Železarni

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

TRIEJE VELIKI »E«

Ekologija, ekonomija in energija predstavljajo danes v dobesednem smislu tri velike E. Ta trojka ima že sedaj in bo imela v bodoče nedvomno vedno večji vpliv na proizvodnjo in uporabo tehničnega materiala. Tudi ko bi našli kakšno čarobno palico za rešitev težav, povezanih z energijo, se ta situacija v bodočnosti ne bi dosti spremenila. Nekateri strokovnjaki mislijo, da sedanje in tudi bodoče stanje na področju energije ni treba imeti za neko vrsto velike tragedije. Mnenja so, da je to dejanska spodbuda za bolj domiselno dejavnost in raziskovanje na do zdaj nedotaknjenih ali premalo upoštevanih področjih.

Brez dvoma spadajo ZDA med tiste države, ki imajo potrebo in tudi možnosti, da na tem področju naredijo čim več. V preteklih letih so namenjale zelo veliko pozornosti razvoju materiala, potrebnega za polete v vesolje, in so s tem nekoliko zanemarile ostala področja. Vendar skušajo že danes nadoknaditi čim več zamujenega, še večji pa bodo na tem področju napori v bližnji in tudi daljnji prihodnosti.

Pri reševanju problematike zmanjševanja porabe energije, povezane z izbiro in uporabo raznih kovin ter njihovih zlitin, je treba prirediti z osnovnimi materiali. V zvezi s tem je važen kazalec poraba energije za proizvodnjo kovin v obliki blokov. Če vzamemo kot osnovo surovo jeklo in porabo energije na eno tona 100 %, potem je za aluminij potrebno 427 %, magnezij 650 % in za titan 907 % več energije.

Z uporabo kovinskih odpadkov pri proizvodnji raznih kovin se poraba energije znatno zniža. Pri proizvodnji jekla se ob uporabi 100 % jeklenega odpadka v vložku obločne električne peči zniža poraba potrebne energije za več kot 50 %. Uporaba odpadkov aluminija namesto normalne tehnologije prek glinec izredno zniža porabo potrebne energije na samo 5 %.

Žal ponovna uporaba kovinskih odpadkov pri proizvodnji nekaterih kovin in zlitin ni najbolj razširjena. Samo odpadke jekla, bakra in aluminija zbirajo v velikih količinah. Vendar je tudi del teh, še bolj pa drugih kovin in zlitin izgubljenih na ta ali oni način. Pri tem se seveda izgubljen tudi razlika v porabi energije, potrebni za pretaljevanje ali normalni tehnološki postopek. Zato bo treba v bodoče nameniti še znatno več pozornosti zbiranju in ponovni uporabi raznih kovin in zlitin, ker

je to ne samo cenejši način proizvodnje, temveč tudi znaten prihranek vedno bolj deficitarne energije.

Zelo primeren objekt, ki lahko omogoči znižanje porabe energije, je običajen elektro motor. V ZDA porabijo elektro motorji približno dve tretjini vse proizvedene električne energije. Proizvajalci teh motorjev predvidevajo, da bodo lahko kmalu povečali njihov izkoristek pri srednje velikih za 5 %. Za takšen dosežek bodo potrebne sorazmerno majhne spremembe v uporabljenem materialu in konstrukciji.

Iz ene izmed tovarn za proizvodnjo elektro motorjev v zvezni državi Kaliforniji poročajo o najnovejšem razvoju pri njihovi gradnji, ki bo omogočil povečanje izkoriščanja električne energije celo za 20 %. Strokovnjaki te tovarne, ki so že preizkusili takšen nov motor, menijo, da bo možno okoli 250 milijonov elektro motorjev, ki obratujejo danes v ZDA, s sorazmerno enostavno predelavo preurediti na novi sistem. Če se bo to tudi res zgodilo, bo to pomenilo prihranek pri energiji, ki ustreza dnevnim porabi 140.000 ton nafte.

Ena izmed možnosti za zadovoljitev treh velikih E je tudi uporaba elektronskih računalnikov za regulacijo in kontrolo porabe energije. Za ta način se odloča vedno več podjetij tako v ZDA kakor tudi drugod po svetu. Pri tem gre med drugim tudi za elektronsko programiranje ogrevalnih in talilniških peči. Zelo učinkovita je lahko tudi uporaba elektronskih računalnikov pri programiranju porabe električne energije. To velja predvsem za velike odjemalce, ki morajo med drugim tudi zelo paziti na dovoljene konice porabe.

Zanimivo, da energetski strokovnjaki danes tudi precej razmišljajo o uporabi drevoja in drugih podobnih virov v energetske namene. To velja predvsem za tista zemljepisna področja, ki omogočajo hitro rast drevoja (podnebje, kvaliteta zemljišča in zadostna količina padavin). Les je tudi osnovna surovina za proizvodnjo metanola. Tega pa je mogoče uporabiti kot gorivo za pogon avtomobilov in pri proizvodnji raznih sintetičnih materialov.

Ena izmed možnosti, ki je ugodna za tri velike E, je tudi večja uporaba nekovinskih materialov. Pri tem pridejo v poštev predvsem razni keramični in ojačani plastični materiali. Pri keramičnih materialih sta zelo zanimiva silicijev karbid in silicijev nitrid. Posebno zanimive za keramične materiale so turbine

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje ...

Tito

ALI SO MOŽNE »METEOROLOŠKE VOJNE«?

Pri nas mora skrbeti za takšna raziskovanja celotna skupnost, saj je vreme last vseh, njegova zloraba pa bi prizadejala tako naša življenja kot naša bogastva.

INTENZIVIRATI METEOROLOŠKA RAZISKOVANJA

Ta opis možnosti, da bi človek vplival na atmosferske procese (in utegnil zlorabiti takšne možnosti in izraziti vojne namene), pa ne bi bil popoln, ko ne bi omenili tudi najrazsežnejših delovanj (od nekaj sto do nekaj tisoč kilometrov), ki jih nameravajo nekatere države opraviti (za nekatera imajo že izdelane projekte), da bi spremenili klimo na posameznih območjih, celinah in celo na vsem svetu.

Mednje sodijo predvsem: oblikovanje velikih celinskih morij, kar bi uresničili tako, da bi spremenili tokove nekaterih rek; gradnja ogromnih jezov, da bi spremenili tokove nekaterih morskih struj, z namenom, da bi zboljšali podnebne razmere posameznih delov sveta; talitev polarnega ledu, da bi zboljšali podnebje na območjih, ki ležijo na visokih zemljepisnih širinah, itd.

Takšne akcije »planetarnega inženiringa« pa bi utegnile imeti nedvomno tudi zelo škodljive, celo katastrofalne posledice za življenje na drugih koncih sveta, ker bi utegnile spremeniti kroženje ozračja in sistem prevladajočih zračnih tokov, od česar sta odvisna vreme in podnebje vsega planeta. Uresničenje nekaterih izmed omenjenih projektov (kot, na primer, spreminjanje tokov velikih rek) bi utegnili povzročiti tudi nihanje osi Zemlje, kar bi imelo nedogledne posledice za podnebje.

Zato takšnih projektov še zlasti ne bi smeli uresničevati, preden ne bi izdelali teoretičnih modelov klime in izračunov sprememb, ki bi nastale kot posledica »planetarnega inženiringa«.

Poleg tega obstajajo še drugi projekti, ki temeljijo na pošastnih zamislih. Tako bi, na primer, s tem, ko bi ocean posuli s kakšno tekočo snovjo, na primer, s heksadekanolom, preprečili, da bi voda izhlapevala in da bi se vodna para dvigala v atmosfero; preprečevanje tega pa bi povzročilo lakoto in sušo na velikih območjih. Vsa sreča pa je, da bi veter in valovi kmalu razbili to plast tekočine in bi torej tak poskus »klimatske sabotaže« propadel.

Ena takšnih strahotnih zamisli je tudi ta, da bi razbili (z raketi s kemičnim polnjenjem) plast povečane koncentracije ozona na višini od 20 do 30 km nad Zemljo. S tem, ko bi ozon spremenili v kisik, bi odprli prost prehod ultravijoličastim žarkom sončnega sevanja (ozon namreč absorbira, to je, vpija to vrsto žarkov), ki zelo škodljivo vplivajo na človeški organizem (boleznih kože, dihalnih organov) in na vso živo naravo (ker razkrajajo beljakovine).

Toda niti takšno »atmosfersko okno smrti« in celo niti to, ko bi napadalec posul na višini od 18 do 20 km velike količine prahu, da bi preprečil dotok potrebnega sončnega žarčenja, mu ne bi dalo jamstva, da bo njegova akcija uspešna. Še zlasti ne zato, ker bi utegnili nepretrgani zračni tokovi v atmosferi nesti nesrečo tudi nad njegovo lastno glavo!

Ceprav so nekatere zamisli o »meteorološki vojni« trenutno znanstveno ali praktično neuresničljive, med tem ko so druge zasnovane kot oblika t.i. psihološke vojne, si moramo vseeno nujno ustvariti čim bolj polno in določeno podobo tudi o tem sredstvu v morebitni vojni.

Glede na takšno stališče spremljamo in ugotavljamo v okviru naših oboroženih sil, pa tudi na celotnem področju splošne ljudske obrambe, s pozornostjo, ki jo zasluži, dejanske učinke in posledice morebitne geofizične vojne. To delamo tako, da vsestransko proučujemo znanstvene dosežke in napredek, dosežen na tem področju, ter kako se izsledki znanosti uporabljajo v vojne namene.

Dopisujte v Železarnja

TOZD Remontne delavnice

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Remontne delavnice Ciril Vister je 8. decembra sklical 11. sejo in v obravnavo predlagal: pregled izvajanja sklepov, ugotovitvene sklepe o izidu javne razprave o samoupravnih sporazumih, obravnavo osnutka pravilnika o varovanju poslovnih tajnosti v Železarni, predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva, imenovanje inventurnih komisij, ustanovitev enotne narodne zaščite, prošnje in priporočila ter vprašanja in predloge delegatov.

Pri pregledu izvajanja sklepov de- sete seje, ki ga je podal vodja TOZD, so ugotovili, da so bili vsi sklepi realizirani, naročili pa so, da je do naslednje seje treba predložiti utemeljitev upravičenosti zaposlitve šestih upokojencev v letu 1978. Sklenili so tudi, da je potrebno nove sprejete delavce zaposliti v oddelkih, kjer jih najbolj primanjkuje, in se držati sklepa, da se povratniki iz vojske prvenstveno zaposlijo v oddelkih, kjer so delali pred odhodom v JLA.

V nadaljevanju so delegati sprejeli ugotovitvene sklepe o izidu javne razprave o samoupravnem sporazumu o osnovah plana Železarnice za leto 1978, na katerega je bilo v javni razpravi danih nekaj pripomb, in so predlagali uskladitev;

- o samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD SZ ter naročili delegaciji, da vse pripombe podpre, razen pripombe, ki se nanaša na izvozno naravnost;

- o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi temeljne banke Gorenjske, LB in statuta banke, ki sta bila sprejeta brez pripomb, ter

- o samoupravnem sporazumu o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti za TOZD Remontne delavnice.

Delegati na pravilnik o varovanju poslovnih tajnosti v Železarni niso imeli pripomb, in so ga sprejeli.

Pri obravnavi predloga samoupravnega sporazuma o pravicah in

obveznostih iz zdravstvenega varstva so podprli stališča konference delegacij. Posebej pa še stališče, da se za tako bistvene spremembe lahko odločijo le delavci sami v javni razpravi.

Na predlog vodstva TOZD so nato imenovali člane inventurne komisije za izvedbo inventure osnovnih sredstev in nedovršene proizvodnje v TOZD RD.

Skladno z določili zakona o družbeni samozaščiti in na osnovi predloga odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TOZD RD so sprejeli sklep o ustanovitvi enote narodne zaščite.

Obravnavali so prošnjo delavke za dodelitev drugega delovnega mesta

na osnovi slabega zdravstvenega stanja. Ker prošnje ni mogoče rešiti v okviru TOZD, se prošnja odstopi kadrovskemu sektorju, s predlogom, da jo reši v okviru delovne organizacije.

Sklenili so, da se do naslednje seje pripravi odgovor na vprašanje: Kdo v tem času, ko SDS zaradi določenih organizacijskih sprememb nimajo svojih delegatov v DS, zastopa te SDS, prenaša informacije in mnenja?

Na predlog delegata so zahtevali, da se vsem obratom in oddelkom dostavi normativ TOZD, skupno z obračunsko postavko in s planom delavcev za prihodnje leto.

Predlagali so, da se zaradi preobremenitve predsednika odbora za gospodarstvo, ki je dobil nove obveznosti, na naslednji seji imenuje novega predsednika izmed delegatov DS.

Sprejeli so informacijo centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje o spremembi v cenah inozemskih posojil za konti liv in hladno valjarno Bela.

Potrdili so tudi spremembo namembnosti sredstev amortizacijskih zamenjav v obratih RTA, elektro remontne delavnice in strojno remontne delavnice po predlogu odbora za gospodarstvo. N. Z.

TOZD Elektrode

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 8. decembra deseto sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač in v obravnavo predlagal naslednja vprašanja:

Najprej so poslušali in sprejeli poročilo o izvrševanju sklepov devete seje.

Obravnavali so proizvodno poročilo za mesec november, v katerem so proizvedli 1481,5 tone dodatnih materialov za varjenje. Mesečni plan je bil dosežen 101,5 %. Izdelanih je bilo tudi 443,6 tone ognjevarnih materialov in 102 tona elektrodne mase. Opremljenih je bilo 1.448 ton dodatnih materialov za varjenje, kar predstavlja 99,2 % planiranih, oziroma 97,7 % proizvedenih količin. V mesecu novembru je TOZD realizirala vse letošnje obveznosti za izvoz in menjavo v količini 5.032 ton.

Potrdili so operativni plan za december v skupni količini 1.840 ton.

Sprejeli so:

- predlog elementov samoupravnega sporazuma o osnovah plana delovne organizacije,

- o samoupravnem sporazumu o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti TOZD in delovnih skupnosti

in potrdili

- predlog osnov plana TOZD za leto 1978.

Obravnavali so še osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD SZ, na katerega so imeli več pripomb.

Ugotovili so, da so samoupravne delovne skupine TOZD sprejele samoupravne sporazume o združitvi v:

- Ljubljansko banko — temeljno banko Gorenjske,

- Ljubljansko banko — združeno banko,

- Jugobanko — temeljno banko Ljubljana in soglašali z njihovimi statuti.

Za delegata v samoupravnih organih banke je bila izvoljena Marija Noč.

Sprejeli so poročilo o predobavah in izostankih pri odpremi. Soglašali so s sklepi odbora za gospodarstvo TOZD in naročili, naj se poslovanje v TOZD in v prodajnem sektorju uredi tako, da bodo predobave minimalne.

Sprejeli so informacijo o predlogu sprememb financiranja konti liva in hladne valjarne.

Na podlagi razpisa in predloga razpisne komisije so imenovali Miha Stojana iz raziskovalnega oddelka za vodja TOZD.

Potrdili so člane inventurnih komisij.

Skupaj s člani delegacije SIS za zdravstveno pokojninsko in invalidsko zavarovanje so obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva. Soglašali so z ugotovitvami konference delegacij ter imeli več dodatnih pripomb. Menili so, da je navedeni osnutek za vsakega občana zelo pomemben, da pa je čas za obravnavo odločno prekratek. S. M.

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje Niko Sok je sklical 9. sejo v ponedeljek, 12. decembra. Na seji so obravnavali:

1. Ugotovili so, da so sklepi prejšnje seje izvršeni. V zvezi z izvajanjem sklepov so naročili oddelku za študij dela in časa, da ugotovi koristnost uporabe kontrolnih ur v vsej Železarni, od centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje pa so zahtevali odgovor, zakaj v pravilniku o protipožarni varnosti ni upoštevan njihov predlog.

2. Obravnavali so finančni rezultat v oktobru in kumulativno za deset mesecev ter ugotovili slabši rezultat kot v septembru, kar je poslabšalo tudi kumulativni rezultat. Na slabši rezultat sta vplivala zlasti zvišanje stroškov ter slabša plačana realizacija.

3. Obravnavali so samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva in sklenili, da bodo delegatom posredovali naslednje sklepe:

- za zmanjšanje stroškov naj zdravstveno varstvo predvsem izkoristi notranje rezerve,

- predlog prispevkov uporabnikov zdravstvenega varstva je nesprejemljiv in je v vseh postavkah visok,

- za nadomestilo za nego bolnega otroka naj se upoštevajo vsi dnevi bolezenske odsotnosti,

- ojačiti nadzor bolnikov na domu,

- izboljšati kvaliteto pregledov,
- v zdravstvene ustanove naj ob koncu tedna ne sprejemajo bolnikov, razen v nujnih primerih, ker dva dni nimajo nobene zdravstvene usluge.

4. Obravnavali in potrdili so predlog oddelka za organizacijo dela o prenosu grupe za izdelavo dokumentacije v TOZD Kovinoservis.

5. Vzeli so na znanje poročilo odbora za delovna razmerja, da so v centru za obdelavo podatkov uvedli tretjo izmeno brez povečanja normativ, bistveno pa bodo zmanjšali nadure.

6. Obravnavali so informacijo o medsebojni delitvi dela članov poslovnega odbora ter potrdili sistematizacijo del ter kategorije za tiste člane poslovnega odbora in tajnice, ki združujejo delo v tej delovni skupnosti, in sicer: predsednik in

podpredsednik poslovnega odbora član poslovnega odbora za proizvodno in razvojno področje, tajnik predsednika poslovnega odbora in dve tajnici vodij delovnih skupnosti.

M. P.

TOZD Žičarna

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Bogdan Marinkovski je v ponedeljek, 14. decembra sklical deseto sejo delavskega sveta TOZD Žičarna. Najprej so bili delegati seznanjeni z izvrševanjem sklepov zadnje seje in ugotovili, da so bili v večini realizirani, nekateri pa se izvršujejo.

V nadaljevanju so obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva in podprli sklepe in pripombe konference delegacij za zdravstvo in pokojninsko zavarovanje.

Potrdili so osnove plana TOZD Žičarna za leto 1978, ki so bile že predhodno potrjene na zborih delavcev. Soglašali pa so tudi s pravilnikom o varovanju poslovne tajnosti Železarnice.

Delavski svet je na tej seji tudi ustanovil enoto narodne zaščite, v kateri so v normalnih pogojih zajeti vsi zaposleni v TOZD Žičarna, razen tistih, ki so zajeti v omejitvah, ki jih določa zakon. V izjemnih razmerah pa DS pooblasti odbor za LO in

družbeno samozaščito, da formira posebno grupo, skladno s potrebnimi varnostnega načrta in po posvetovanju s pristojnim organom za LO.

Obravnavali so še spremembo financiranja za konti liv in HV Bela ter sprejeli predlagane sklepe. Seznanjeni so bili tudi s problematiko zaostankov in predobav v TOZD Žičarna. Predobav je bilo 4,6 %, zaostankov pa 6700 ton, od tega 1200 ton VAC in EPP žice.

Ob sklepu seje so imenovali Vinka Pogačnika za delegata v odboru upravljanja temeljne banke Gorenjske — Ljubljanska banka. Za podpisnika samoupravnega sporazuma o pristopu TOZD Žičarna k temeljni banki Gorenjske — Ljubljanska banka pa so imenovali Bogdana Marinkovskega. B. J.

TOZD Družbena prehrana

4. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V ponedeljek, 13. decembra, je sklical predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Družbena prehrana Ivan Dakšič četrtjo sejo. Najprej so ugotovili, da so sklepi prejšnjih sej realizirani.

Obravnavali so poslovni rezultat za deset mesecev, ki izkazuje pozitiven finančni rezultat. V bodoče je z boljšim gospodarjenjem in medsebojnimi odnosi s ostalimi TOZD potrebno težiti za še boljšim rezultatom.

Odbor je razpravljal o predloženih problematiki restavracije Železarnice in sklenil, da je problematiko treba posredovati v razpravo odboru za gospodarstvo pri DS Železarnice, naj sprejme ustrezna stališča glede pokrivanja določenih stroškov restavracije, kot reprezentančnega objekta Železarnice.

Ravno tako naj se odboru za gospodarstvo pri DS Železarnice posreduje predlog glede ureditve prometnih znakov na parkirnem prostoru (da se odredi, da v določenih urah lahko parkirajo tudi osebni avtomobili), kjer je dovoz z avtomobili do restavracije znan le domačinom. Posreduje naj se tudi predlog za prestativitev trafik v vogal parkirnega prostora.

V nadaljevanju so razpravljali o okvirnem planu investicijskega vzdrževanja TOZD in amortizacijskih zamenjav za leto 1978 in predlagali, da se sredstva razdelijo po prioriteten vrstnem redu, kar se upošteva tudi pri sestavi plana.

Odbor je soglašal s predlogom inventurne komisije, da se predlagana osnovna sredstva, ki so brez

vrednosti, odpišejo, predlog pa naj se posreduje še delavskemu svetu v obravnavo in potrditev.

Obravnavali so osnutek začasnega navodila za urejanje normativov delovnih mest, števila delavcev in vrednotenje delovnih nalog, ki ga je posredoval CPSI. Odbor nanj nima pripomb in dopolnitev.

Na znanje so zeli ukinitve obratovanja delilnice hrane v samskem domu na Plavžu, ukinitvi so jo predhodnem razgovoru s stanovno, ki niso bili v zadostni meri zainteresirani za toplo hrano, zaradi česar je delilnica poslovala z izgubo. Odbor soglašal, da se pulti in blagajna delilnice na Plavžu prenesejo v kantino ŽIC, ki se preuredi do novega leta.

Obravnavali so vlogo dimnikarskega podjetja Jesenice in s tem zvezi sprejeli sklep, da se dimniška vrata v samskem domu na Cesti Železarjev 26 ne predstavljajo. Kolikor pa stranka Suljo Gorinjac ne bo dovolil čiščenja, se ga pred sodniku za prekrške.

Odbor je razpravljal o predlogu sektorja novogradenj in sprejel sklep, da je TOZD DP zainteresirana za kantino v novi zgradbi strojnih delavnic na Javorniku, s tem da TOZD Družbena prehrana ne more prispevati svojih sredstev AZ, lahko pa prevzame osnovna sredstva v upravljanje. D. T.

VSI, KI IŠČEMO ZDRAVNIŠKO POMOČ, NISMO DELOMRZNEŽI

S prihodnjim letom bomo koristniki zdravstvenih uslug tudi soplačniki in upravičeno pričakujem, da bomo deležni večje pozornosti, kot smo je nemalokrat deležni zdaj.

Tako bi rada povedala primer iz naše obratne ambulante. Kot posledico pljučnice imam kronični bronhitis, ki se me je lotil pred mesecem dni. Napotila sem se k zdravniku, ki mi je svetoval nekaj dni bolniške. Po novem sem morala k »svoji« zdravnici, da bi mi bolniško potrdila. Bolniško sem res dobila, vendar sem bila deležna nekaterih pripomb, ki so me žalile. Ko sem namreč tretjič (za štiri dni bolezenske odsotnosti sem morala kar trikrat k zdravniku) prišla na kontrolo, je zdravnica rekla, ne da bi me prej pregledala: »Zdaj gremo pa delat!« Povedala sem ji, da sem čistilka in za to delo še nisem dovolj zdrava. »Zakaj pa se niste lotili kakšnega drugega dela?« Šestnajst kartotek že imate, pa samo šestnajst let službe. Kaj ste pa počeli ostala leta?« Povedala sem ji, da sem morala ostati doma in skrbeti za otroke, pri tem pa sem ji pozabila povedati, da v kartoteki niso napisane štiri leta, ko sem delala v Železarni še pred tem.

»Jutri na komisijo!«, je odločila. »Bila sem zaradi teh besed in osornega tona tako prizadeta in užaljena, da sem odklonila in šla, čeprav težko, delat.

Prosila sem jo še, če bi mi posredovala pregled na invalidski komisiji, pa me sploh ni hotela slišati. Namreč že sedem let delam po štiri ure, odločbe o stopnji invalidnosti pa še danes nimam. Pri prvem obisku pri njej sem jo prosila, če bi mi izmerila pritisk. Pa je rekla, da nima časa. Ali to res toliko zamudi? Ali res nismo vredni, da bi bili deležni usluge, če zanj prosimo.

K zdravnikom ne hodim, če tega nisem potrebna. Občutek pa imam, da plačujem grehe za tiste delomrzneže in simulantke, ki jih zdaj preganjajo po ambulantah, da bi znižali tisti tako imenovani odstotek. Če človek ni preveč zdrav, je življenje že tako težje, tako ravnanje zdravnikov pa me še bolj potre.

G. D.

Hladno oblikovani profili

PRISPEVEK VZDRŽEVALCEV K USPEŠNEMU 40-LETNEMU OBRATOVANJU PLAVŽEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

večjo predelavo ter izboljšavo, zato imamo tudi različna trajanja remontov.

Prvi remont plavža štev. I je bil v letu 1940 in je trajal 36 dni, izveden pa je bil v glavnem z domačimi izvajalci. Istega leta je bil dograjen tudi plavž štev. II.

Druga svetovna vojna je za kratek čas zaustavila obratovanje obeh plavžev, vendar je bil plavž štev. I dan kmalu v pogon, plavž štev. II pa je miroval vso vojno in je bil ponovno dan v obratovanje v avgustu leta 1946. V istem letu je bil tudi drugi remont plavža štev. I, ki je trajal kar 76 dni, to je bil najdaljši čas remonta v celotnem obratovanju plavžev.

Ker je naša porušena domovina rabila vedno več jekla, so začeli na Jesenicah razmišljati, kako bi povečali proizvodnjo surovega železa. Začeli so z izgradnjo naprav za pripravo boljšega vložka, z izgradnjo novih ogrevalcev zraka in seveda tudi z iskanjem možnosti za povečanje plavžev.

Tako imamo v letu 1952 prvo večjo rekonstrukcijo, to je, povečanje talilnika na plavžu štev. II, zamenjan je bil plašč talilnika in povečan tudi profil jaska plavža — zmanjšana je bila debelina opeke. Celotna rekonstrukcija je trajala 40 dni. Izvajalci so bili samo domači vzdrževalci in delavci s plavža. Tudi vse potrebne dele konstrukcije kakor tudi rezervne dele so izdelali domači vzdrževalci. Pri tej rekonstrukciji so bili izdelani tudi priključki za pridobitev plavža na nove ogrevalce, ki so bili v tem letu še v izgradnji.

Isti obseg rekonstrukcije je bil izveden leta 1953 na plavžu štev. I, ki je trajal 41 dni. Tudi pri tem so sodelovali samo domači vzdrževalci, tako pri sami izvedbi remonta, kakor pri izdelavi potrebnih delov konstrukcije. V letu 1953 so bili tudi dani v pogon novi ogrevalci zraka, ki so dali plavžem boljše pogoje dela, večjo količino zraka, višjo temperaturo.

V letu 1955 pa je bil izveden drugi remont plavža štev. II, ki je trajal 28 dni, pri tem na plavžu ni bilo nič spremenjenega.

V letu 1957 je bilo na plavžu štev. I opravljeno veliko delo, to je, zamenjava celotnega plašča jaska. Plašč je bil do kraja iztrošen in je bil na več mestih ojačan s posebnimi obroči. Ta remont je bil zelo zanimiv že v samih pripravah. Izdelava plašča jaska ni delala nobenih težav. Glavni problem je bil v tem, kako pristopiti k zamenjavi, saj na vrhu plašča ostane še vrsta elementov, razmeroma težkih, ki jih ni potrebno zamenjati. Demontaža in ponovna montaža bi bili predolgi in predragi. Rešitev tega vprašanja je bila prepuščena tehničnemu biroju, ki ga je takrat vodil tov. Kavčič. Rešitev je bila naslednja: Plavž se po ustavitvi izprazni ter odstrani tudi vsa preostala opeka. Po izpraznitvi montažni oddelek v plavžu postavi montažno iglo ter nanjo pričvrsti zgornji del. Seveda bi se s tem zelo podaljšal rok remonta. Zaradi vse večje potrebe po surovem železu je bilo vprašanje časa remonta vedno kritično. Pri obravnavi nakazane rešitve pa sta prišli na dan iznajdljivost in praktična opredelitev vzdrževalcev, ki sta prinesla dva zelo važna momenta na celoten potek remonta, in sicer:

— skrajšanje remontnega roka za 10 do 15 dni,

— varnejše delo pri celotni izvedbi del pri zamenjavi plašča jaska.

Predlog vzdrževalcev je bil, da se še v času obratovanja izven plavža postavi ojačana montažna igla, na konstrukcijo posebnega dvigala pa se navarijo nastavki ter se s travertini zveže igla s posebnimi vijaki prijači po ustavitvi plavža zgornji del. Predlog je bil sprejet in na osnovi tega napravljen podroben remontni plan, ki je predvideval, da bo celotni remont trajal 36 dni. Remontna dela so izredno dobro napredovala, tako da sta bila prazenje peči in demontaža starega plašča istočasna. Tudi montažo novega plašča so domači montažerji izvedli zelo hitro. Rezultat dobrega dela je bil, da je celotni remont trajal samo 31 dni.

V letu 1959 je bilo isto delo opravljeno tudi na plavžu štev. II. Plašč jaska je bil še v slabšem stanju. Na osnovi pridobljenih izkušenj pri remontu plavža štev. I je bil narejen podroben remontni plan, ki je obsegal 27 pozicij. Za celotni remont je bilo predvidenih 57.576 izdelavnih ur, porabljeni le 43.302 uri, kar je pomenilo za pet dni skrajšan remontni rok. K skrajšanju remontnega roka je pomembno prispevalo tekmovanje v počastitev 40-letnice KPJ, ki ga je napovedala naša montažna skupina.

V letu 1961 pa smo pri remontu plavža štev. I dosegli rekordni čas v

trajanju remonta, saj je remont trajal samo 20 dni. Pri tem remontu je tudi prvič sodelovalo tuje podjetje. Vatrostalna je namreč prevzela rušenje stare opeke in obzidavo plavža, tu smo tudi začeli delati pri obzidavi v dveh etažah.

V letu 1963 nam je plavž štev. II izsilil remont in nas našel nepripravljeni, nismo imeli na zalogi opeke. Da bi rešili nastalo situacijo, smo s pomočjo Vatrostalne dobili v Zenici opeko, in sicer ostanke od različnih remontov, ki so ležali v skladišču. V jasku pa smo prvič uporabili doma izdelano opeko, ki je imela to prednost, da se je v raznih kombinacijah lahko uporabljala v vseh profilih plavžev v Jugoslaviji. V zgornjem delu jaska pa smo tudi v Jugoslaviji uporabili namesto ognjenoodporne opeke ognjeodporni cement, izdelan v Busovači. Remont je trajal 37 dni, v glavnem zaradi tega, ker smo čakali na opeko, in pa zaradi večjih nasedlin tako v jasku kakor v samem talilniku. Opeko za talilnik smo morali pred zgraditvijo v šamotarni sušiti. Ta stara opeka je tudi vzdržala polna štiri leta.

V letu 1966 smo pri remontu plavža štev. II vgradili naprave za vpihovanje mazuta. Remont je trajal 33 dni in so vsa dela izvedli domači vzdrževalci, razen obzidave.

Leta 1967 smo v času remonta plavža štev. II tudi vgradili naprave za vpihovanje mazuta v talilnik. To leto smo zadnjikrat izvedli remont z lastnimi vzdrževalci. Remont je trajal 25 dni, to je bil drugi najkrajši remont plavžev.

V letu 1970 smo na plavžu štev. I izvedli večjo rekonstrukcijo talilnika

in ves zgornji del cevovodov za odvzem plina. V talilnik so vgradili osem šob, zamenjali večno cev in vsa kolena. Glavno delo pri montaži je izvedlo podjetje Metalna Maribor, domača montaža je sicer še vedno delovala pri remontu, vendar v manjšem obsegu. Rekonstrukcija je trajala 49 dni.

Leta 1971 smo na plavžu štev. II izvedli tudi manjšo rekonstrukcijo, in sicer zamenjavo kolen, remont je trajal 33 dni.

V letu 1975 je bila ponovno izvedena manjša rekonstrukcija talilnika na plavžu št. I. Dvigljene so bile šobe za vpihovanje vročega zraka, s čimer je bil povečan prostor za talino v talilniku.

V jubilejnim letu 1977 pa je bila na plavžu štev. II izvedena ista rekonstrukcija kot leta 1971 na plavžu štev. I, poleg tega pa je bila zamenjana prašna vreča in opravljeno zelo veliko delo v okolici samega plavža za izboljšanje delovnih pogojev plavžarjev. Zaradi tega je bil to tudi najdaljši rok remonta, ki je trajal 50 dni, obenem pa tudi najdaljša prekoračitev remontnega roka, kar za deset dni. To pa predvsem zaradi večjega obsega del in večje delitve dela.

Opisal sem samo glavna dela, pri katerih so bili več ali manj angažirani vsi vzdrževalci vseh vej vzdrževanja, nisem pa navajal vseh ostalih del, ki so jih opravljali in jih opravljajo vzdrževalci plavža, ki so stalno na plavžu vsak dan, nekateri tudi že več kot dvajset let. Zato ni prav, da smo jih pri praznovanju 40-letnice plavžev prezrli.

Stane Torkar

AKTUALNI PROBLEMI NA SEJI REPUBLIŠKE INTERESNE SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za proizvodnjo električne energije bo v letu 1978 porabljena polovico vsega nakopane rjavega premoga in 93 % celotne proizvodnje lignita. Pri tako velikem angažiranju premoga za električno energijo stopa vse bolj v ospredje bilanca proizvodnje premogov in možnosti za ustvarjanje potrebnih zalog.

Skupščina interesne skupnosti za nafto in plin bo na današnji seji s posebno pozornostjo obravnavala plan potrebnih naftnih derivatov in zemeljskega plina. Če bodo v letu 1978 dosežene predvidene porabe energij, bo energetska odvisnost za odstotek večja, kot pa jo za to obdobje predvideva srednjeročni plan. To je predvsem posledica prepočasnih vlaganj v raziskave in prepočasnega dotoka sredstev za širjenje energetske baze za proizvodnjo primarne energije.

V letu 1978 se začneja v večjem obsegu zamenjava tekočih goriv z zemeljskim plinom. Poraba kurilnega olja se bo v industriji zmanjšala na račun zemeljskega plina za okrog 10 %. V veliki meri bo zemeljski plin nadomestil tudi TNP (tekoči naftni plin).

V tem letu so večje težave nastopale prav v preskrbi s tekočim naftnim plinom zaradi premajhnih proizvodnih kapacitet, zaradi premalo rezervorjev in zaradi težav s prevozom od proizvajalca do porabnika. Vsi porabniki v Sloveniji imajo skupaj 7.690 kub. metrov rezervorskega prostora za TNP. Od tega imamo v naši železarni 1.400 kub. metrov ali 18 %.

Z uvajanjem zemeljskega plina bo dobila SR Slovenija nov zlahten vir energije, ki bo rešil mnoge težave tehnološkega značaja ter še posebej

odločilno posegel na področje varovanja zraka in okolja.

Izgradnja magistralnega plinovodnega omrežja napreduje hitreje, kot je bilo predvideno, in vse bolj stopa v ospredje problem, da porabniki ne bodo pravočasno tehnično usposobljeni za prevzem in uporabo zemeljskega plina. TA UGOTOVI-TEV V CELOTI VELJA TUDI ZA NAŠO ŽELEZARNO.

S takšno presojo energetske problematike v letu 1978, na osnovi dosežene bilance v letu 1977, se skupščini ponuja, da poleg ovrednotene energetske bilance po vseh vrstah energij sprejme še usmerjalno in obvezujočo stališča za dobavitelje kot tudi za porabnike, in sicer:

1. Povečati skladišča za rjavi premog in lignit.
2. V še večji meri znižati proizvodnjo termoelektrike v obdobjih dobrega vodostaja.
3. Izvesti raziskave, da se presežki premoga iz zasavskih rudnikov uporabijo v termoelektrarnah Šoštanj.
4. Omejiti nadaljnjo zamenjavo domačih tržnih goriv z derivati nafte in zemeljskega plina le na najnujnejše tehnološke potrebe.
5. Porabniki zemeljskega plina so dolžni pospešiti projektiranje internih razvodov plina ter predelavo kurilšč ter se usposobiti za prevzem in uporabo zemeljskega plina natančno po terminskem planu, ki je bil samoupravno sprejet med proizvajalci in porabniki.
6. In končno, energetska bilanca za leto 1978 mora zagotoviti železarni Jesenice vse potrebne količine energij v ustrezni kvaliteti in planirani dinamiki.

Vodstvo remonta in vodje posameznih skupin, ki so sodelovali pri remontu plavža II leta 1971

ton, je ta padla leta 1975 na 646,3 milij. ton, leta 1976 je sicer narasla na 681 milijonov ton in bo letos, 1977, po ocenah nekaj nad 660 milijonov ton in verjetno še tudi prihodnje, 1978. leto, ne bo dosegla proizvodnje iz leta 1974.

V času visoke cene staremu železu ni bilo težko dokazovati gospodarnosti proizvodnje železove gobe. Objavljeni podatki so kazali, da je proizvodna cena med 90 in 130 dolarji za tono. Pri svetovni proizvodnji, ki je znašala leta 1974 že nad pet milij. ton, na trgu tega proizvoda ni bilo mogoče dobiti. Na razpolago so bile samo manjše, poskusne količine, ki so bile dosegljive za ceno okoli 80 do 140 dolarjev za tono. Cena je bila bolj odvisna od interesa proizvajalca kot pa odraz proizvodnih stroškov in tržnih pogojev. Šele v letu 1975, ko so pričeli metalizirane pelete tudi ponujati in ko je cena starega železa pričela hitro padati, se je naenkrat pokazalo, da je cena starega železa pod ceno železove gobe. Pričeli so dokazovati gospodarnost uporabe železove gobe, če je nabavna cena tudi do 20 % višja od cene starega železa. Takrat je bila cena starega železa okoli 115 do 120 dolarjev za tono.

V svetovni železarski industriji je prišel čas, ko je bilo treba proizvodnjo zmanjševati, ker proizvodov ni bilo mogoče več prodajati. Cena starega železa je padala še naprej, cena železovi gobi je pa ostala in se je gibala med 120 in 130 dolarji za tono. Pri takem stanju ni ostalo drugega kot ustvariti proizvodnjo železove gobe tam, kjer je bila ta za nadomestilo prej dražjemu staremu železu. Zaradi nadaljnjega omejevanja proizvodnje so morali v zahtodnih, industrijsko razvitih deželah ustavljati proizvodne naprave, ustavljenih pa je bilo tudi več mini železarn. Med žrtvami je bila tudi Korfova železarna Hamburger Stahlwerke, ki je bila kot vzorec za lastnika licence za najugodnejši postopek predredukcije z uporabo zemeljskega plina. Postopek se imenuje Midrex.

Postopki predredukcije se ločijo po uporabi reductentov na postopke z uporabo plinastih in postopke z uporabo trdnih reductentov. Pri plinastih reductentih prednjači zemeljski plin, pri trdnih pa rjavi premog. Po številu zgrajenih naprav je bilo stanje leta 1972 tako, da je bilo od 22 naprav 12 na trdne reductente, preostanek pa na plinaste in od teh so bile vse na zemeljski plin. Količinsko je prevladovala proizvodnja s plinastim reductentom, saj je delež presegel 60 %.

Istem času, ko v nekaterih zahodno evropskih državah ustavljajo proizvodnjo železove gobe, grade v Južni Ameriki, na Bližnjem in Srednjem vzhodu velike, nove zmogljivosti. Tam, kjer imajo na razpolago veliko poceni zemeljskega plina ali trdnega reductenta in bogato, čisto železovo rudo, predvsem pa če nimajo lastnih jeklenih odpadkov, se odločajo za postopek predredukcije, oziroma za proizvodnjo železove gobe.

Kakšno je sedanje stanje? Ob vstopu v leto 1977 je obstajalo 39 naprav, ki so obratovale in imajo letno zmogljivost 8,8 milij. ton. Do leta 1980 bo zgrajenih še nadaljnjih 27 naprav, tako da bo dodatna letna zmogljivost 22,2 milijona ton. Skupna svetovna proizvodna zmogljivost bo okoli 31 milijonov ton na 66 napravah. Leta 1977 obratuje 16 naprav z zemeljskim plinom, leta 1980 jih bo 21, kar bo količinsko pomenilo nad 75 % deleža v skupni proizvodnji. Ob tem je treba vedeti, da so proizvodne enote na trdne reductente izdatno manjše od onih na zemeljski plin.

Od že zgrajenih naprav jih nekaj ne obratuje zaradi neugodnih pogojev gospodarnosti, zaradi še vedno trajajoče krize v svetovni železarski industriji. Precej naprav, predvsem na trdne reductente, pa ne obratuje zaradi tehnoloških težav, ki imajo za posledico tudi negospodarnost proizvodnje.

Med napravami, ki ne obratujejo, so tudi naprave v železarni Skopje. Ocenjujejo, da bo trajalo še osem do deset let, predno bodo usposobili

postopke in naprave, ki obratujejo s trdnimi reductenti do enake mere, kot to velja za zemeljski plin. Pravijo, da bo po desetih letih delež svetovne proizvodnje železove gobe na osnovi zemeljskega plina okoli 83 %, trdni reductenti bodo udeleženi s 14 %, ostali plini in olje pa s tremi odstotki.

Razvoj gre torej svojo nezadržno pot naprej. Leta 1980 bo obstajalo 66 naprav v 20 državah. Leta 1985 bo okoli 100 naprav v 34 državah. Leta 1977 se bodo povečale zmogljivosti za šest milij. ton letne proizvodnje, leta 1987 pa za nadaljnjih 3,5 milijona ton in leta 1997 še za 11 milijonov ton.

Leta 1980 bo okoli 60 % zmogljivosti svetovne proizvodnje železove gobe v Južni Ameriki. Združene države Amerike in Kanada bodo imele letno proizvodnjo okoli devet milijonov ton. Delež Srednjega vzhoda hitro raste in bo dosegel leta 1985 nad 15 milijonov ton.

Za leto 1985, na osnovi obstoječih naprav, naprav, ki so že v gradnji in projektov za nove naprave, ki so v postopku, predvidevajo skupno 51,7 milijona ton. Če upoštevamo Južno Ameriko, Bližnji in Srednji vzhod ter afriške države, pridemo do zaključka, da bo že leta 1980 nad 70 % svetovne proizvodnje železove rude v deželah v razvoju.

Pri nas v Jugoslaviji je vse delo osredotočeno še vedno na iskanje neugodnejših rešitev. S trdnim reductentom v Skopju ni šlo. Zemeljskega plina ni v zadostnih količinah in predvsem ne po ceni, ki bi zagotavljala primerno lastno ceno železove gobe. Vedeti je namreč treba, da je postopek predredukcije po porabi reductenta in potrebne toplote energetske prav tako zahteven kot plavž in da se porabi za vsako tono proizvodnje okoli tri milijone kalorij, če ne več.

Za postopke s trdnimi reductenti, katere imamo tudi doma, obstajajo naprave, ki industrijsko niso dogodne in imajo sorazmerno majhno proizvodnjo na enoto, torej so investicijsko in primerjavno tudi zahtevnejše od naprav, kjer je reductent zemeljski plin.

Uporaba drugih reductentov ni tako enostavna, kar je razvidno tudi iz sedanjega deleža posameznih naprav v svetu in predvidevanj za prihodnjih deset let.

V Slovenskih železarnah obstaja že več let posebna strokovna delovna grupa, ki poleg spremljanja dogajanja v svetu skrbi tudi za preizkuse uporabnosti železove gobe v pečeh v naših pogojih dela. Doslej je uspešno uporabljenih nekaj sto ton metaliziranih peletov železove rude. Narejenih je že več poskusov navezav stikov z investitorji ob Sredozemskem morju, da bi s skupnimi naložbami zgradili potrebne kapacitete tudi za kritje potreb slovenskih železarn. Iščeemo najugodnejše možnosti tudi za gradnjo v Jugoslaviji. Lokacija je možna v odvisnosti od najugodnejših pogojev, ki jih dajejo viri surovin: železove rude in reductenta. Bogata in čista železova ruda z nad 64 % železa je zaenkrat dosegljiva samo iz uvoza. Ob očitviti proizvodnje železarske industrije v svetu bo rasla tudi cena staremu železu in bo kaj kmalu dosegla zopet nivo okoli 100 dolarjev za tono, mogoče ob izjemno ugodnih pogojih prodaje jeklarskih izdelkov še nekaj več. Ko bi bila lastna cena železovi gobi največ okoli 120 do 130 dolarjev, bi glede na tehnološke potrebe čistega vložka in delno uporabnost domačih surovin — reductenta, bilo možno opravičevati domačo proizvodnjo. Tehnološki razvoj prinaša s seboj nove rešitve in mogoče jih bo tudi za področje predredukcije železove gobe. Cene reductentov bodo odločale o uporabnosti železove gobe v železarski industriji.

Zagotovo že danes lahko trdimo: železova goba ni in ne bo cenen nadomestek za staro železo, temveč samo zaradi čistosti zaželeni surovina za vložek pri proizvodnji kvalitetno zahtevnih vrst jekla in pa kot dopolnilni vložek za manjkajoči del starega železa, kadar je glede na specifične lokalne pogoje to tudi najgospodarnejši izhod.

Milan Marolt

PRED SKLEPOM LETA ŠE ENA SEJA VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

o opravljanju teh dejavnosti v skladu s skupnimi interesi in podobno. V nadaljevanju posredujemo nekaj najvažnejših podatkov in ugotovitev iz omenjenega poročila.

OSNOVNO ŠOLSTVO

V jeseniški občini deluje šest osnovnih šol, katere je v šolskem letu 1976/77 obiskovalo 3.029 učencev, 93 učencev pa je obiskovalo osnovno šolo Polde Stražišar. Od vseh 3.122 učencev osnovnih šol obiskuje 50 % učencev dvoimenski pouk, 23 % eno in pol izmenski pouk, 22 % učencev pa je vključenih v celodnevno osnovno šolo; v podaljšano bivanje pa je vključenih 134 ali 4,4 % učencev. Najtežji delovni pogoji so na jeseniških osnovnih šolah, v katerih je 31,8, oziroma 30,4 učencev v enem oddelku, na Koroški Beli 27,7, v Kranjski gori 26, v Žirovnici 22,7, v Mojstrani 20,9.

Cepprav še niso izpolnjeni vsi pogoji za nemoteno delovanje celodnevni osnovni šoli v Žirovnici, kjer je začela delovati v šolskem letu 1975/76, in Kranjski gori, kjer je bila ustanovljena v preteklem šolskem letu, so že doseženi nekateri pomembni uspehi. V Žirovnici ugotavljajo, da so poleg delno izboljšanega učnega uspeha dosegli predvsem boljše vzgojne uspehe. Odnosi v šoli so se humanizirali, so bolj sproščeni, razvija se samoupravljanje učencev, delo in aktivnost pa sta najvažnejši smoter. Enako in podobno ugotavljajo tudi v Kranjski gori, kjer se predvsem poudarjajo, da so starši sprejeli šolo s celodnevnim programom zelo pozitivno.

Za 15 odstotkov učencev, ki stanujejo izven kraja šolanja, sta organizirana brezplačni prevoz in varstvo. V vseh šolah je organizirana tudi prehrana. Malico prejema 80 % učencev, 32 % učencev kosilo, okoli deset odstotkov učencev pa se v šoli ne hrani. Za učence iz socialno šibkih družin je preskrbljena registrirana ali brezplačna hrana. Manj uspešno je bila doslej izpeljana skrb za brezplačne učbenike, saj je v preteklem šolskem letu imelo le 348 učencev v celoti brezplačne učbenike, deloma pa 636 učencev.

V preteklem šolskem letu je v vseh osnovnih šolah poučevalo 165 učiteljev, od tega 27 ali 16 % z neustrezno izobrazbo. Primanjkuje zlasti učiteljev matematike, fizike, tehnične in glasbene vzgoje. To seveda povzroča obremenjenost nekaterih kadrov, pa tudi vrsto drugih težav. Tako je, na primer, od petega do osmega razreda pri matematiki nestrokovno zasedenih kar 82,7 % učencev, pri fiziki 64,9 %, pri kemiji 30,8 %. Od skupnega števila ur v teh razredih je bilo kar 34,6 % nestrokovno zasedenih.

UČNI USPEHI IN OSIP

Učni uspeh se je v šolskem letu 1976/77 v primerjavi s prejšnjimi leti izboljšal, saj je uspešno zaključilo razred 2.955 ali 97,6 % učencev, medtem ko 74 ali 2,4 % učencev ni napredovalo. V letu 1970/71 je bilo še 114 ali 3,8 % takih učencev. Učni uspeh med posameznimi šolami variira za 3,6 %. Tak razpon kaže na neenotnost ocenjevalnih kriterijev posameznih šol, ki so često vzrok v pogostem menjavanju učiteljev, v več ali manj skaljenih odnosih znotraj posameznih kolektivov in ponekod tudi v zmanjšani humanizaciji odnosov med učitelji in učenci.

Tu podatki o osipu generacije kažejo na precejšnje razlike, ki so med posameznimi šolami. Medtem ko je bilo v letu 1970/71 v občini še 23 % učencev, ki v rednem času osmih let niso zaključili osnovne šole, je takih učencev v šolskem letu 1976/77 le še 12 %. Vendar je treba poudariti, da je v lanskem letu osmo leto obiskovalo osnovno šolo 342 učencev, od tega šest učencev ali 1,8 % v šestem razredu, 35 učencev ali 10,2 % pa v sedmem razredu. V največjem porastu pa je ta osip izkazan na osnovni šoli Tone Cufar, sledita pa ji Koroška Bela in Prežihov Voranc.

URESNIČEVANJE VZGOJNO IZOBRAŽEVALNIH SMOTROV

Poročevalci ugotavljajo, da so šole veliko večjo pestrostjo vzgojnih vsebin in področij uresničevale vzgojne smotre, ki jih opredeljujejo sklepi sedmega kongresa ZKS in desetega kongresa ZKJ. Učitelji so se začeli bolj zavzemati za uveljavljanje marksističnih spoznanj in vrednot pri oblikovanju znanstvenega pogleda na svet. Ta proces seveda ni zaključen, je pa začel in je prav v vsebinskem pogledu dosežen pomemben napredek.

Pomemben napredek je bil dosežen pri uveljavljanju sodobnejših učnih oblik in metod, ki oblikujejo v učencu večjo samostojnost, kritič-

nost in ustvarjalnost. Prisotno je tudi spoznanje, da faktografsko posredovanje učne snovi ne razvija v učencih vedoželjnosti, kritičnega in logičnega mišljenja, niti ne vodi učencev k odkrivanju zakonitosti in vzročno posledičnih odnosov v družbi in naravi.

Za tem poročilo navaja izvajanje dopolnilnega pouka za učence, ki teže dojemajo snov, in za bolj nadarjene učence ter organiziranost učencev na osnovnih šolah. Zanimivo je, da je v tekmovalne za bralno značko vključenih kar 47,9 % učencev in da je na treh šolah 667 učencev vključenih v šolske hranilnice.

Poročilo tudi navaja, kako se šole vključujejo v ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij NOB, njihovo vlogo pri vzgoji jugoslovanskega socialističnega patriotizma in usposabljanju mladine za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito.

Ob sklepu tega poglavja poročilo navaja, kako so v šolah prek staršev in delegatov zastopani družbeni interesi.

SREDNJE ŠOLE

Srednje šole, oziroma šole druge stopnje, ki delujejo na Jesenicah, so medobčinskega značaja, saj izobražujejo mladino tudi iz radovljiške in drugih občin Gorenjske.

Center srednjih šol zajema gimnazijo, pedagoško gimnazijo in ekonomsko šolo, v katere je skupaj vključenih 567 učencev. Železarski izobraževalni center v tehnično srednjo šolo, v šolo za poklicne delavce in v poklicno kovinarsko, metalurško in elektro šolo vključuje 510 učencev. Zdravstvena šola Jesenice pa skupaj 178 učencev. Pri tem je seveda potrebno omeniti, da se precej mladine iz jeseniške občine šola tudi v srednjih šolah drugih gorenjskih občin in drugod.

V šolskem letu 1976/77 je bilo v območju jeseniške občine vključenih v srednje šole 1.224 učencev. Od tega je bilo 667 ali 50 % vključenih v srednje šole na Jesenicah, ostala polovica učencev pa se je šolala v šolah izven jeseniške občine.

Razen železarskega izobraževalnega centra imata obe srednji šoli na Jesenicah veliko prostorsko stisko, poleg tega so zgradbe zastarele in funkcionalno neustrezne.

Srednje šole financira izobraževalna skupnost na podlagi delovnega načrta in sporazuma. Na centru srednjih šol pa namenska sredstva za materialne izdatke ne zadoščajo in so letos, da leta ne bodo zaključili z izgubo, iz sredstev za osebne dohodke v ta namen odstopili 100.000,00 din. ŽIC odlično sodeluje z Železarno, ki z velikim razumevanjem šoli pomaga tudi po finančni plati.

Poročilo za tem obravnava kadrovske problematiko na srednjih šolah in samoupravne odnose ter samoupravno organiziranost teh šol.

Zelo obsežno je poglavje v poročilu, ki obravnava uresničevanje vzgojno izobraževalnih smotrov na srednjih šolah. V poročilu ugotavljajo, da na teh šolah sicer ni zagotovnikov nevtralne šole, so pa primeri, ko učitelji s svojo indiferentnostjo do družbenopolitičnega dogajanja pri nas negativno vplivajo na nekatere učence, ki so nezainteresirani za naš družbeni razvoj.

V poročilu navajajo pohvale, nagrade in vzgojne ukrepe v teh šolah, po tem pa predstavljajo prizadevanja za preobrazbo srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje.

UČNI USPEHI IN OSIP

Po popravni izpitih je bil učni uspeh v gimnaziji Jesenice v šolskem letu 1976/77 v posameznih razredih za odstotek do 5,5 % boljši od predhodnega šolskega leta. Tudi učni uspeh pri zaključnih izpitih je bil za 1,3 % boljši od preteklega šolskega leta in je znašal 97,4 %.

Na poklicni šoli kovinarske, metalurške in elektro stroke so prav tako zabeležili v zadnjem šolskem letu izboljšanje, razen v tretjem letniku, kjer je bil uspeh za 1,7 % slabši kakor v predhodnem letu. Za 9,4 odstotka je bil boljši uspeh pri zaključnih izpitih, ki je v preteklem šolskem letu znašal 100 %.

Na tehnični metalurški in strojni šoli so v preteklem šolskem letu, razen v prvem in tretjem razredu, tudi zabeležili izboljšanje učnega uspeha, pri zaključnih izpitih pa je bil uspeh za 1,7 % slabši kot v predhodnem letu.

Na ekonomski šoli pa je bil učni uspeh v šolskem letu 1976/77 boljši od predhodnega leta v drugem in četrtem razredu, v ostalih dveh pa slabši. Kar za 11 % pa se je na tej šoli v primerjavi s predhodnim letom izboljšal uspeh pri zaključnih izpitih.

Podoben pojav kot na ekonomski je tudi na zdravstveni šoli, na kateri je bil učni uspeh v preteklem šolskem letu boljši v drugem in četrtem razredu, bistveno slabši pa v prvem

in tretjem, v primerjavi s predhodnim letom. Za 4,5 % pa je bil v šolskem letu 1976/77 boljši uspeh pri zaključnih izpitih, v primerjavi s predhodnim šolskim letom.

Presenetljivo visok pa je osip učencev, vpisanih v šolskem letu 1971/72 in 1972/73, in sicer:

(v %)	1971/72	1972/73
— gimnazija	27,2	26,9
— tehnična šola	42,6	33,9
— ekonomska šola	18,8	30,6
— zdravstvena šola	32,4	50,0
— PKMES	30,7	37,7

V poročilu so sicer navedeni vzroki osipa in ukrepi za znižanje, vendar pa nenormalni osip zahteva globljo analizo vzrokov in ne le teh, ki jih navajajo šole.

VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI ZAVOD (VIZ)

VIZ Jesenice je bil ustanovljen decembra 1974 kot prva tovrstna uspešno izvedena integracija vzgojno-izobraževalnih organizacij v SR Sloveniji. Delovno organizacijo VIZ sestavljajo deset temeljnih organizacij združenega dela in delovna skupnost skupnih služb, in sicer sedem osnovnih šol, ena vzgojno-razstvena organizacija, glasbena šola in delavska univerza.

Poročilo zelo podrobno obravnava dejavnost in probleme, ki sodijo v pristojnost VIZ, ki pa zahtevajo posebno obdelavo, oziroma objavo. NA SEJAH VSEH TREH ZBOROV PA BODO POLEG TEGA ŠE OBRAVNAVALI:

- osnutek družbenega plana občine Jesenice za leto 1978,
- predlog odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Jesenice v prvem tromesečju leta 1978,
- predlog odloka o spremembi odloka o stalnih sredstvih občine Jesenice za financiranje dejavnosti občinske konference SZDL Jesenice,
- predlog odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve,

POHITETI BO TREBA, DA NE BO PREPOZNO

V letih po osvoboditvi, ko je bilo treba v našem gospodarstvu in še prav posebej v industriji naglo obnavljati, modernizirati, mehanizirati in avtomatizirati zastarele in že dokaj iztrošene proizvodne naprave, so naši iznajditelji, skupaj z novatorji, racionalizatorji in avtorji množičnih in kvalitativnih tehnoloških in tehničnih inovacij zavijali rokave in z izrednim delovnim in ustvarjalnim poletom prispevali ogromen delež k obnovi in nadaljnjemu razvoju ter napredku naše domovine.

Z naglimi koraki in epohalnimi dosežki so hoteli slediti genijalnim izumom, ki so jih dosegli ljudje naših narodov in narodnosti z Nikolom Teslom (1856–1893), elektrotehnikom svetovnega imena, Mihajlom Pupinom (1858–1935), prav tako elektrotehnikom svetovnih kapacitet, ki sta dosegla veliko ime v Združenih državah Amerike. Naši jugoslovanski znanstveniki in razumniki so dali v preteklosti poleg imenovanih tudi Jožeta Stefana, fizika in elektrotehnika (1835 do 1893), ki je s svojimi znanstvenimi dosežki v kratkem času zaslovel ne samo doma, temveč tudi v Evropi in po vsem svetu. Med temi velikimi iznajditelji prav gotovo ne moremo mimo Janeza Puharja (1814–1864), kranjskega rojaka, ki je izumil in zaslovel s svojo fotografijo na stekla in mnogih drugih.

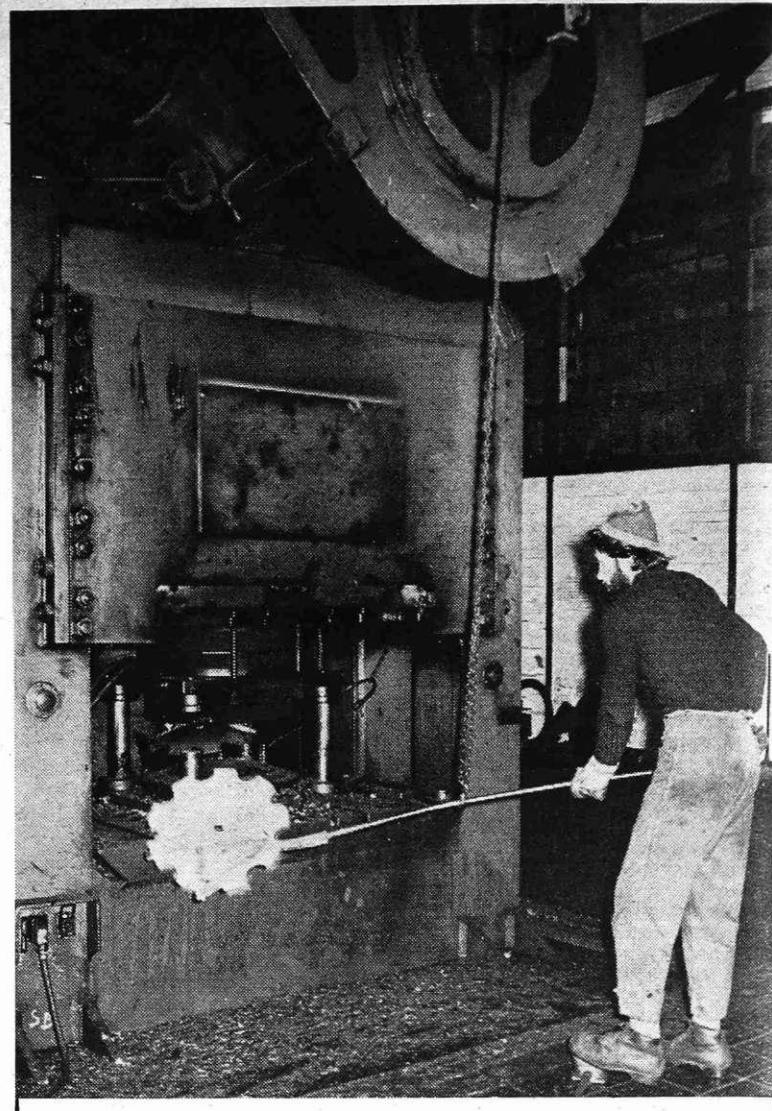
Metalurški in železarski Jesenice, Slovenije in Jugoslavije pa smo in moramo biti ponosni na Lamberta Pantza (1825–1895), ki je bil prvi konstruktor sodobnih, modernih in tehnično popolnih žičnic za spravilo lesa, oglja in rudnega bogastva iz doline Sedmerih jezer in mangana z Begunjske, še prav posebej pa prve izdelave visokolegiranega fero mangana v javorjskih plavžih (1872 do 1873).

To so epohalni izumi in dosežki, ki so postavili znanstvenike naših narodov in narodnosti na najvišji vrh svetovnega znanstvenega razvojnega in raziskovalnega inventivnega dela.

Kar našim iznajditeljem, novatorjem, racionalizatorjem in avtorjem

ČESTITKA

Na ekonomski fakulteti je s študijem ob delu diplomiral na prvi stopnji EMIL KRISTAN, delavec FRS, in si s tem pridobil naslov ekonomist. K uspehu iskreno čestitamo in mu želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Sodelavec pri stiskalnici diskov za brame

- predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o davkih občanov,
- predlog odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča,
- osnutek odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem in
- predlog odloka o potrditvi zidalnega načrta rekonstrukcije železniške postaje Jesenice.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA PA BO POLEG TEGA OBRAVNAVAL SE:

- predlog za izdajo soglasja za revalorizacijo programa izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1977.

OZD v šestih gorenjskih občinah (Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Trzinu, Radovljici in Jesenicah). Titan Kamnik, Iskra Kranj, Plamen Kropa, Veriga Lesce, železarna Jesenice in številne druge OZD so prav gotovo sposobne prikazati svoje ustvarjalne dosežke, ki jih ni bilo malo.

Pri železarni Jesenice uspešno deluje v Ruardovi graščini na Stari Savi tehnični muzej. Tam bi bil najbolj primeren prostor za ureditev posebne oddelka o izumih in inovacijah, kjer bi bili prikazani dosežki, eksponati in izdelki.

Nedvomno bodo to pobudo pozdravili vsi pristojni in odgovorni ter ji dali vsestransko moralno in materialno pomoč, kajti uničenega in izgubljenega je že veliko.

Z zbiranjem tega gradiva bi morali začeti čim prej, da ne bo prepozno, kajti inventivni dosežki se kaj radi uničujejo in izginjajo pred našimi očmi in iz naših rok. Nosilci akcije bi morali biti OZD in sindikalne organizacije ter društva inženirjev in tehnikov, skupaj z DIATI, in družbenopolitične organizacije v šestih gorenjskih občinah.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V mestu Oberhausen gradi zahodnonemška železarska družba August Thyssen novo železarno z začetno proizvodno zmogljivostjo 600.000 ton surovega jekla. Z elektrojeklarno, napravo za kontinuirno vlivanje in ustrezno valjarno bo proizvajala paličasto jeklo in valjano žico. Pri tem računajo na nizke proizvodne stroške, ker jo bo z električno energijo oskrbovala Thyssenova elektrarna in s starim železom Thyssenova centralna pripravljalnica tega materiala, ki ima mesečno proizvodno zmogljivost 100.000 ton.

BRAZILIJA

Po britanskih podatkih so bile svetovne proizvodne zmogljivosti za pelete ob koncu leta 1976 okoli 200 milij. ton. V letu 1977 in 1978 predvidevajo, da bodo še nadalje narasle za preko 40 milij. ton. Več kot polovico te bodoče proizvodnje peletov bo dosegla Brazilija v šestih napravah, ki jih gradijo, oziroma so že zgrajene.

VOLILNA KONFERENCA OBČINSKE ORGANIZACIJE ZKS

Volilna konferenca občinske organizacije zveze komunistov na Jesenicah, ki je bila 14. decembra, je uspela. Tako v poročilu o dosedanjem delu kot v razpravi so komunisti izrazili vrsto uspehov, pa tudi težav, s katerimi so se srečevali v preteklem štiriletnem obdobju. V tem mandatnem obdobju so v zvezo komunistov v občini sprejeli 571 članov in tako sedaj šteje občinska organizacija 2002 člana. Ti so organizirani v 99 osnovnih organizacijah, med temi pa je 460 žensk in 460 mladih.

Kot je poudarila sekretarka komiteja občinske konference zveze komunistov na Jesenicah Marija Zupančič-Vičar, so za preteklo obdobje značilne globoke spremembe v jugoslovanski socialistični samoupravni družbi, ki so se odražale tudi v jeseniški občini. Vsi organi občinske konference ter člani, organizirani v razne oblike dela, so bili glavna gonilna sila pri preobrazbi odnosov v TOZD in krajevnih skupnostih. Pri tem so bili vloženi znatni napor, da bi delovni ljudje pridobili tak položaj v družbi, kot jim ga zagotavljajo ustava, zakon o združenem delu in druge sistemske rešitve. V občini pa so ugotavljali, da so bili večkrat učinki znatno manjši, kot pa je bil vloženi napor članov ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij. Pri tem pa so komunisti tudi ugotavljali, da so bili premalo dosledni in niso izkoristili vseh možnosti kot avantgarda delavskega razreda.

V tem obdobju je imela občinska konferenca 18 sej in sodi med bolj dejavne v Sloveniji, uveljavila se je kot najvišji organ jeseniških komunistov, ugotovili pa so, da je njen neposredni vpliv na izvajanje politike v osnovnih organizacijah v nekaterih primerih izostal. K temu pa so svoje prispevali tudi nekateri neaktivni člani občinske konference.

Komitej je sproti spremljal in usmerjal aktivnost pri uresničevanju ustave in zakona o združenem delu ter podpiral prizadevanja osnovnih organizacij ZK in drugih subjektivnih sil ter delovnih ljudi za dosledno organiziranost delavcev v TOZD, kar so v veliki meri tudi uresnili. Poleg tega so šla prizadevanja v smeri združevanja dela in sredstev, pri čemer so bili doseženi pomembni uspehi. V tem času pa niso uspeli nekatere povezave, ki že hromijo razvoj predvsem na področju kovinske predelovalne industrije in na področju turizma ter gostinstva. Ugotavljajo tudi, da je prepočasno povezovanje trgovine s proizvodnjo. Tudi povezovanje TOZD osnovnih in drugih šol v okviru vzgojno izobraževalnega zavoda je sicer formalno že dolgo časa izpeljano, vendar pa v tem času ta delovna organizacija ni dosegla ustreznega razvoja medsebojnih samoupravnih odnosov.

V tem letu so vsa prizadevanja temeljnih in delovnih organizacij usmerjena v usklajevanju interne zakonodaje z določili in vsebino zakona o združenem delu. V občini ugotavljajo, da bodo v temeljnih in delovnih organizacijah v večini primerov vsaj formalno uredili družbenoekonomske odnose na področju pri dobiivanju prihodka ter pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka ter delitve osebnega dohodka. Skoraj v nobeni delovni organizaciji pa še niso našli ustreznih rešitev za urejanje dohodkovnih odnosov med TOZD in DSSS in vgraditev minulega dela v sporazume in pravilnike o delitvi osebnega dohodka.

V občini so v preteklem obdobju beležili tudi velike uspehe pri spodbujanju delovnih ljudi za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje in to na vseh področjih. Ena največjih akcij je bil uspešno izveden referendum samoprispevka za izgradnjo šolskega centra na Plavžu, ki bo omogočil prehod največjim jeseniškim šolam, kjer sedaj delajo še v dveh izmenah, na celodnevni pouk.

V tem obdobju se je uveljavilo tudi družbeno planiranje, kjer so bili doseženi veliki vsebinski premiki, in prvič so se v občini dogovorili o družbenem planu razvoja v srednjeročnem obdobju. V teh štirih letih so začeli v občini z velikimi investicijami na gospodarskem in negospodarskem področju, še najmanj pa je bilo vloženih sredstev v dograditev turistične ponudbe v Kranjski gori in v izgradnjo osnovne trgovske mreže, kar že postaja problem v nekaterih krajevnih skupnostih.

V tem obdobju so uspeli odpraviti nekatere slabosti, kot na primer neuklopnost, razkorak med izvozom in uvozom, hkrati pa so se pojavile nekatere nove izgube v nekaterih temeljnih organizacijah, prenzika produktivnost, nedoseganje planirane dohodka, ne dovolj velika investicijska vlaganja ter previsok porast skupne in osebne porabe. Kot so dejali na konferenci, bo tako stanje tudi v prihodnje terjalo veliko prizadevanja vseh subjektivnih sil, na čelu z ZK. V vseh temeljnih in delovnih organizacijah bodo morali vložiti več naporov za večjo produktivnost dela in za doseganje boljših gospodarskih rezultatov.

Področje družbenih dejavnosti je bilo v tem obdobju urejeno z delegatskim konstituiranjem samo-

upravnih interesnih skupnosti, v katerih so v preteklem letu ustanovili aktivne delegatov komunistov. V materialnem pogledu še vedno ni zadovoljiv položaj zdravstvene in vzgojnoizobraževalne dejavnosti, pa tudi kulturi še ne namenijo dovolj sredstev. Kljub temu pa so v preteklih letih uspeli zgraditi nove vrtnice, v katere je vključenih okoli 30% otrok predšolske populacije, in dograditi dve šoli, ki sta prešli na celodnevno šolo, zgraditi telovadnico in nove učilnice v železarskoizobraževalnem centru. Občuten zastoj pa je na področju izgradnje in adaptacije ustreznih prostorov za center srednjih šol in za zdravstveno šolo.

V celoti gledano lahko rečemo, da v občini zelo zahteven načrt družbenega razvoja v prvih dveh letih uspešno izvršujejo, kar daje tudi jamstvo, da bo družbeni plan tudi izpolnjen.

Ko so se v občini v zadnjem času pojavili nekateri negativni pojavi, na primer, okvare v Železarni, je prav ZK močneje spodbujala vse organizacije ZK in druge družbenopolitične organizacije, da izvajajo naloge na področju družbene samozasčite. Tu so bili sicer doseženi določeni uspehi, vendar z doseženim ne moremo biti zadovoljni, v zaostanku je predvsem izdelava var-

nostnih ocen in varnostnih načrtov.

V pestri razpravi so med drugim kritično spregovorili o dosedanem uveljavljanju zakona o združenem delu in med drugim dejali, da so v občini malo storili na področju družbenih dejavnosti. Poudarili so tudi pomen nadaljnjega uveljavljanja celodnevne šole, ker se ponekod pojavljajo tendence, zakaj tako hitijo s celodnevno šolo.

Opozorili so tudi na vse večji pomen planiranja v vseh sredinah in na priprave na volitve prihodnje leto.

Sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko Ludvik Kežar je predvsem opozoril na pomen Kardeljeve študije, na to, da je potrebno vse to vtakati v vsakodnevno akcijsko delo, in poudaril, da morajo biti družbenopolitične organizacije spodbujevalci samoupravnih procesov.

Poudarili so tudi, da je prihodnje obdobje, obdobje akcije, ki bo zahtevalo angažiranje vsakega posameznika, še posebno pa komunistov.

Sprejeli so tudi delovno usmeritev občinske organizacije ZK do poletja 1978. Temeljne aktivnosti v tem obdobju bodo predvsem slonele na dograjevanju političnega sistema socialistične demokracije in uresničevanju družbenoekonomskega razvoja.

Na seji konference so za novo sekretarko ponovno izvolili Marijo Zupančič-Vičar, za namestnika pa Mirko Rabiča.

Delegati so poslali tudi pozdravno pismo tovarišu Titu in CK ZKS, v katerem podpirajo kandidature Franceta Popita in Franca Šetinca za predsednika in sekretarja CK ZKS.

ZZB NOV JESENICE NAJBOLJŠA V SR SLOVENIJI

Občinska organizacija zveze združenj borcev NOV Jesenice je na svečanosti v počastitev dneva JLA, ki jo je v petek, 16. decembra, organizirala republiška konferenca ZSM Slovenije v Kranju, prejela odličje 22. decembra.

Visoko priznanje naši borčevski organizaciji je bilo podeljeno za doseženo prvo mesto na tekmovanju, ki je bilo razpisano v času od novembra 1976 do novembra 1977 na skupnih aktivnostih občinskih organizacij ZZB NOV, ZSMS, ZRVS, JLA in TO SR Slovenije.

Doseženo najboljšo mesto je rezultat prizadevanj borcev NOV, ki so skupno z našo mladino, zvezo vojaških starešin, socialistično zvezo delovnih ljudi, sindikalnimi organizacijami, TTKS, TKS, TIS, planinskimi organizacijami, taborniki, krajevnimi skupnostmi in drugimi iz naše občine v navedenem času pripomogli k uspešno izvedenim akcijam na področju obrambnih priprav in pri razvijanju revolucionarnih tradicij.

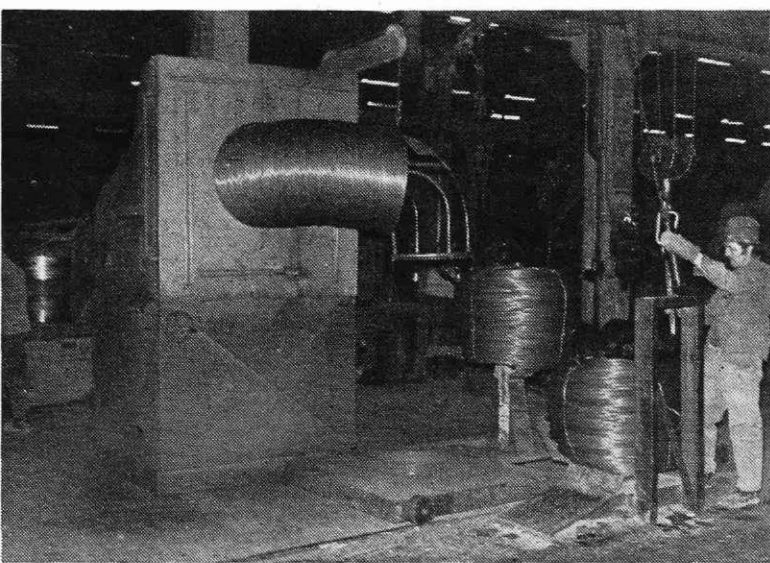
Občinski odbor ZZB NOV Jesenice se vsem organizacijam, organom in posameznikom, predvsem pa mladini, ki je k doseženemu uspehu s svojo aktivnostjo največ pripomogla, iskreno zahvaljuje in si tudi v bodoče želi tesnega sodelovanja.

SEJA SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

Predsednik Janez Novak sklicuje v ponedeljek, 26. decembra, ob 17. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice enajsto sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Poleg potrjevanja zapisnika in delegatskih vprašanj delegatom predlaga v razpravo naslednja vprašanja:

- poročilo o vzgojnoizobraževalni dejavnosti v občini Jesenice na področju osnovnega šolstva in usmerjenega izobraževanja,
- poročilo o realizaciji programa izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje od 1. januarja do 30. septembra,
- predlog valorizacije programa izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1977,
- osnutek programa izobraževalne skupnosti Jesenice in samoupravnega sporazuma o osnovnih in merilih za uresničevanje svobodne menjave dela v izobraževalni skupnosti Jesenice v letu 1978,
- predlog ustanovitve temeljne banke Gorenjske,
- osnutek samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih izobraževalne skupnosti Jesenice in njene strokovne službe.

Delegati, oziroma delegacije so za vsa predložena vprašanja dobili obsežno pisno gradivo.

Sodelavec pri žičarskem stroju

POHOD SOTESKA – DRAŽGOŠE

Kakor že vrsto let bomo jeseniški planinci, taborniki, rezervni oficirji, borci NOV, pripadniki JLA in teritorialne obrambe, milice, ZSMS, člani sindikata, socialistične zveze in drugi sodelovali na jubilejni proslavi, posvečeni herojski bitki Cankarjevega bataljona, ki se je pod vodstvom našega narodnega heroja Jožeta Gregorčiča-Gorenca v januarju 1942. leta uspešno uprl večtisočglavi okupatorski vojski v Dražgošah.

Tradicionalno prireditev Po strezah partizanske Jelovice gojimo z namenom, da s pohodi in drugimi športnimi tekmovanji krepimo telesno moč, se prilagajamo življenju v zimskih razmerah, razvijamo tradicije NOB in revolucije ter z množično udeležbo poudarjamo pripadnost naši demokratični samoupravni socialistični družbi.

Proslave, ki bo v nedeljo, 8. januarja, v Dražgošah, se bomo udeležili takole:

V nedeljo, 8. januarja, je odhod vlaka ob 6.20 z jeseniške postaje. Ob 7.15 je začetek pohoda iz bohinjske Soteske prek Rovtara v Dražgoše. Ob 12.30 je prihod v Dražgoše, kjer bo ob udeležbi pohodnikov ob 13.30 proslava.

Udeleženci pohoda se morajo do srede, 4. januarja 1978, pisno ali ustno prijaviti (posamično ali skupinsko) pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, Titova 86, ali pa v pisarni planinskega društva Jesenice, Cesta železarjev 1.

Število udeležencev pohoda nam mora biti znano zaradi nabave spominskih značk, ki jo bo vsak udeleženec prejel.

Pohoda se bodo lahko udeležili le tisti, ki so kondicijsko pripravljeni, ki bodo za peturni pohod primerno za zimski čas oblečeni in obuti in bodo imeli smučarske ali druge palice, v nahrbtnikih ali torbicah pa rezervno oblačilo in zaščitno vrhno opremo.

Vodstvo pohoda je zaupano naši gorski reševalni službi, katere navodila bomo vsi pohodniki disciplinirano upoštevali.

Okrepčilo za pohod in hrano v Dražgošah (razen topléga čaja) oskrbijo udeleženci sami!

Prevoz Jesenice – Soteska je brezplačen, za povratek nosisijo stroške prevoza udeleženci sami.

Občinski odbor ZZB NOV bo organiziral tudi avtobusni prevoz za udeležence proslave pod pogojem:

Da se vsi, ki se bodo proslave udeležili do srede, 4. januarja 1978, prijavijo posamezno ali skupinsko v pisarni občinskega odbora ZZB NOV, Titova 86, Jesenice, in vplačajo za prevoz 10 din na osebo. Občinski odbor ZZB NOV in druge družbenopolitične organizacije bodo krili ostale stroške prevoza.

Če bo prijavitelcev dovolj, bodo avtobusi imeli odhod iz Rateč ob 9. uri, izpred zdravstvenega doma na Jesenicah ob 10. uri in se bodo ustavljali na vseh avtobusnih postajališčih do Žirovnice.

Zadnja postaja avtobusov je vas Rudno, odkoder je do slavnostnega prostora še okrog 20 minut hoje.

Udeležencem priporočamo, da se vrenemu primerno oblečejo.

Povratek avtobusa iz Rudnega bo ob 15. uri.

ŽIVAHNA RAZPRAVA O PREDLOGU SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva je pri uporabnikih zdravstvenega varstva zbudil kar precejšnje zanimanje. V razlago osnutka smo šli organizirano, skupno občinska konferenca SZDL, občinski svet zveze sindikatov in aktivisti občinske zdravstvene skupnosti.

V jeseniški skupnosti je skupno organizirano kar 51 zborov, 40 v delovnih organizacijah, pri čemer niso vštete TOZD Železarne, in v enajstih krajevnih skupnostih. Udeležba na zborih je zadovoljiva, navzoči pazljivo poslušajo razlago osnutka in tudi aktiv sodeluje v sami razpravi.

V dosedanjih razpravah so vsi soglašali z enotnim programom zdravstvenega varstva, katerega naj bi bili deležni vsi prebivalci Slovenije, ne glede na gospodarsko razvost kraja ali občine. V razpravi je bilo poudarjeno, da se ravno v tem razlikuje zdravstveno varstvo Slovenije od drugih republik. Pri obravnavi dodatnega zdravstvenega varstva, o katerem govori predlog samoupravnega sporazuma, pa se v sami razpravi razvijajo različna mnenja.

Prevladuje mnenje, da nikakor ne sme pasti še doseženi nivo zdravstvenega varstva. Seveda pa so tudi različna mnenja, kako za to ustvariti zadostna denarna sredstva. Nekateri predlagajo naj bi povečali delež delovnih organizacij, drugi pa so za povečano stopnjo prispevka iz osebnega dohodka, nekateri pa zelo ostro postavljajo zahtevo odkrivanja notranjih rezerv v zdravstvenih ustanovah.

Razprava o direktnem prispevku – participaciji – odkriva tudi zelo različna mnenja, vendar so v manjšini tisti, ki so proti participaciji. Razprava teče v smeri, da bi uvedli tak način participacije, ki ne bi preveč prizadel tistih, ki so redno bolni in ki morajo pogosteje iskati razne zdravstvene usluge, da ne bi participacija pomenila delno zmanjševanje stopnje zdravstvenega varstva. V nekaterih razpravah prevladujejo predlogi, da bi uvedli diferencirano participacijo, seveda prevladuje pri tem mišljenje, kdor več dobi, naj tudi več da, pri tem pa ne pomislijo, da je enotna prispevna stopnja že grajena na tem principu.

Pri obravnavi koriščenja zdravstvenega varstva pa je skoraj na vseh zborih izstopalo stališče, da bodo morali tudi izvajalci zdravstvenega varstva prispevati svoj delež. Izredno veliko je bilo izrečenih pripomb na račun odnosov v raznih ordinacijah, o vstopih pri zadnjih vratih, o neizkoriščanju ordinacij.

skega časa, predvsem se to nanaša na specialistične in zobne ordinacije. Kritično je bilo izrečeno vprašanje priznavanja delovne nesposobnosti. Pri tem bo potrebno več objektivnosti in odločnosti zdravnika. Nikakor ne more zdravnik samo zaradi dobrih odnosov priznati nekomu delovne nesposobnosti, če za to ni dovolj pogojev. Največ kritike je bilo izrečeno na čakalno dobo v zobnih ambulantah in na račun zdravljenja zob. Že sedaj je to precej drago in vprašanje je, če bo uvedba predlagane participacije odpravila dolge čakalne dobe in sploh kvaliteto v zobozdravstvu. Veliko je bilo tudi govora o tem, zakaj v Sloveniji ne dovoljujemo privatne prakse, morda bi s ponovno uvedbo privatne prakse odpravili črno prakso, ali bolje rečeno, vstop pri zadnjih vratih v zobne ambulante in razne kuverte.

Kot zelo pozitivno pa lahko ugotovimo, da smo morda prvič, odkar obstajajo samoupravne interesne skupnosti, vključili v razpravo zelo širok krog delovnih ljudi in občanov ter zvedeli veliko problemov in dobili tudi dosti predlogov. In kar je glavno, dobili stik z bazo, o kateri že nekaj časa govorimo, da ni zainteresirana za probleme. Zato ne bi smeli biti nestrpni, če se v razpravah srečujemo z različnimi mnenji, pa tudi s popolnoma odklonilnimi stališči in z zahtevami po še podrobnejši razlagi. Seveda bomo morali biti pri zbiranju stališč, izrečenih na zborih, zelo pazljivi in na vsa neresena vprašanja tudi ustrezno odgovoriti. S tem bomo še bolj okrepili sedaj vzpostavljeno zvezo delegati – baza.

Stane Torkar

Železarski globus

INDIJA

Indijska železarna Bokaro je naročila za svojo kisikovo jeklaro četrti LD konverter. S tem bo dokončana prva faza rekonstrukcije in se bo letna proizvodna zmogljivost surovega jekla povečala na 1,7 milij. ton. Peti 100-tonski LD konverter bodo nabavili čez nekaj časa in s tem dosegli letno proizvodnjo surovega jekla 2,5 milij. ton.

PREDZGODOVINA KOVINARSKEGA GIBANJA NA JESENICAH

Ta navedba je v glavnem točna. Čeprav je bila udeležba na socialno demokratskem shodu 15. avgusta 1897 za tiste čase in za takratne razmere dveh neomajnih oblastnikov nad delavstvom na Jesenicah — Kranjske industrijske družbe in župnišča — relativno dobra (Delavec je navajal okrog 400 udeležencev, kar pa je bilo prav gotovo častnarsko pretiravanje, za katerim so bolehalo vsi časniki, ne glede na barvo) in čeprav so zborovalci izrazili na shodu željo po skorajšnjem novem shodu v železarski dolini ter se je pred tem upisalo več delavcev in kovinarsko strokovno društvo, do ustanovitve njegove podružnice na Jesenicah ni prišlo ne na tem in ne na naslednjem shodu 29. avgusta 1897 (Kermavner Gorenjska I. str. 203), ki so ga na željo zborovalcev prejšnjega shoda ljubljanski socialnodemokratski organizatorji prav radi sklicali, ne da bi pomislili, da ji bo namen novega shoda — morebitno organiziranje njihove kovinarske podružnice na Jesenicah — preprečilo mračnost, v katerem je večino jeseniškega delavstva držala cerkev.

S prižnic na Jesenicah, na Savi, na Koroški Beli, pod katero je spadal Javornik, na Breznici in v Gorjah so sklicali božjo kazen nad „satanovo setev“ socializma in podžigali v faranih sveto jezo, s katero naj bi delavci 29. avgusta 1887 udarili po satanu na vrtu Ferjanove gostilne, kjer so socialni demokratje nameravali prirediti že drugi shod v avgustu 1887. Po drugi strani je KID, čeprav posredno in s pomočjo tovarniškega petoliznika in občinskega koristolovca Petra Rozmana, opila tolpo razgrajev in pretepečev (Miha Klinar, Pogovori z Ignacem Pajerjem, Antonom Čermetom, Jožetom Vistrom, gradivo za roman »Roparji«), da bi razbili shod. Sicer pa je pobudo za razbičje shoda vzel v svoje roke sam jeseniški župnik Avguštin Sinkovec. Ko so dne 29. avgusta 1897 prišli na Jesenice sklicati shoda kovinarski organizator Ignac Mihevc, Ludvik Zadnik, ki naj bi govoril, in Ladislav Sidorovič iz Gradca, ki se je prav tedaj mudil v Ljubljani in dan poprej govoril na shodu kovinarjev v Ljubljani, jih je na zborovalnem mestu že pričakovala okrog dvestoglavna množica mož in žena, večinoma delavcev Kranjske industrijske družbe. Večina med njimi je na predlog župnika Sinkovca, ki je razbičje organiziral in tudi vodil, izvolila za predsednika shoda prav Petra Rozmana, ta pa ni dal besede sklicatelju Mihevcu ali govorniku Ludviku Zadniku, pač pa župniku Sinkovcu, kakor je bilo že dogovorjeno.

Župnik je seveda takoj udaril po socialni demokraciji in ožigosal socialne demokratje kot sovražnike svete vere in cerkve, ti pa so ga skušali prekiniti in terjali, da bi shod potekal po prijavljenem dnevnem redu. A zaman! Župnikovi privrženci in privrženke so podpirali župnika in izživali socialne demo-

krate s psokami. Tako je župnik Sinkovec raznetil hrup in sovraštvo. Predstavnik oblasti, komisar, je sicer rotel delovnega predsednika shoda Petra Rozmana, naj zahteva mir in zagotovi red, v resnici pa je bil na strani nereda, ki ga je povzročil župnik Avguštin Sinkovec. Zato je komisar po polurnem kričanju in psovanju, v katerem ni bilo mogoče slišati govornika, shod razpustil (M. Kl., kakor prej Kermavner Gorenjska I., str. 203, 204).

Shod je torej potekal tako, kakor je v tistih časih potekalo mnogo socialno demokratskih shodov po zaslugi cerkvenih pastirjev. Tak shod nam je v literarni obliki ohranil Ivan Cankar v svoji drami Hlapci. Morda je bil razbičje takega shoda priča sam, saj so tak shod že pred ustanovitvijo zborov JSDS leta 1896 razbili tudi na Cankarjevi Vrhnihi.

»Kako slabo se godi breznačajnemu klerikalizmu, kateri se skriva v novejšem času tudi pod plaščem krščanske socialne stranke, dokazuje, da mu je njegovi jezuitski, lažnivi in zvit argumenti že več ne pomagajo ter se mora zatekati k fizični sili. Tako so, plačujoč nevednim elementom pijačo, razdejali... delavske shode v Novem mestu, na Vrhnihi, in v Ljubljani.« (Zgod. arhiv KPJ, Soc. gib. v Slov. 1896—1920, str. 27).

To je bilo v času pred 15. in 16. avgustom, ko se je ustanovila jugoslovanska socialna demokratska stranka. Fizične sile so se nasprotiki poslužili pred omenjeni mi kraji že v Kamniku (Glasnik, 1897, št. 15 in št. 20), kakor je o tem poročal Krekov Glasnik in dal navodila za razbičjanje socialno demokratskih shodov.

Tudi po Železnikarjevem shodu leta 1896 na Jesenicah je na podoben način zagrozil Železnikarju, da ga bo delavstvo poglalo z Jesenic, če si bo še upal priti na Jesenice krošnjari. To se je zgodilo tudi kasneje pri že omenjenem predvolilnem socialno demokratskem shodu v Radovljici marca 1897, ki sta ga vodila Ebin Kristan in Ludvik Zadnik (Kermavner, Gorenjska I., str. 201).

Da bi do česa takega prišlo v predvolilnih shodih na Jesenicah ni mogoče ugotoviti po dosegljivih virih. Verjetno pa so potekali mirno prav tako kakor prvi avgustovski shod (15. avgusta) 1897 na Jesenicah, na katerem se je več delavcev upisalo v strokovno organizacijo (Delavec, 1896, št. 26).

Prav v tem pa je župnik Sinkovec videl nevarnost za svojo delavsko čredo, da bi mu ne začela na podoben način kakor v Zagorju uhajati med socialiste. Zato je sklenil na vsak način razbičiti drugi avgustovski socialni demokratski shod 1897, kar mu je tudi uspelo, na sklicatelje shoda pa je pritisnila tudi oblast. Kakor je poročal socialno demokratski Delavec 8. oktobra 1897, je bil Ludvik Zadnik obsojen

na 10 dni zapora, ker je po komisarjevi prekinitvi in razpustitvi shoda še nekaj sporočal zborovalcem (Delavec 1897, št. 29).

Z razbičjem tega shoda je bilo konec upov, da bi leta 1897 organizirali socialdemokratsko kovinarsko organizacijo na Jesenicah, čeprav je pečica zavednih (Jesenice, 1936, str. 13) septembra 1897 sklicala shod poimensko povabljenih po paragrafu 2 avstrijskega zborovalnega zakona.

Toda tudi tega shoda ni bilo. Razgnala ga je žandarmerija.

Pečica zavednih je edina imela pogum biti organizirana, vendar delavske množice ni mogla pridobiti za delavski boj na razredni delavski osnovi.

»Vodstvo tovarne je pomen te agitacije veliko bolj razumevalo kakor delavstvo, ki je bilo še popolnoma pod vplivom cerkve. Tedanji ravnatelj (Luckmann) je dobro vedel, da bodo ti shodi in ona pečica privedli delavstvo do podjetja neljubega spoznanja. In protikrepi? Konferenca z župnikom in stiki z Ljubljano, odkoder so kmalu nato prišli naročeni agitatorji, ki so v gorečem stremeljenju, da rešijo podjetje in njegove dobičke pred grozečo nevarnostjo rdečkarjev, osnovali svojo strokovno krščansko socialno organizacijo. Generalni ravnatelj KID je kot prvi žrtvoval 50 goldinarjev, za to od podjetja v življenje poklicano strokovno organizacijo.

Malo pred tem je dr. J. E. Krek, videč, da so se pojavili na Jesenicah socialni demokratje, osnoval I. Delavsko konzumno društvo in kmalu nato še katoliško izobraževalno društvo s svojimi prostori pri Markotu (Isti vir, str. 13).

Tudi ob teh dveh odstavkih iz »Predzgodovine kovinarskega gibanja na Jesenicah« v brošuri Jesenice (Spomenica Saveza metalških radnika Jugoslavije, podružnica Jesenice) se moramo nekoliko pomuditi in postaviti stvari zgodovinsko na pravo mesto. Pisec ima sicer prav, da je vodstvo Kranjske industrijske družbe pomen socialno demokratske agitacije veliko bolj razumevalo kakor delavstvo (Jesenice, str. 13) in si zato ni želelo socialistično organiziranega delavstva, pa tudi ne kakršnekoli druge delavske organizacije, ki bi posegala v njegovo neomejeno oblast nad delavstvom.

O tem je pričal že omenjeni delovni red iz leta 1892, ki je s svojimi paragrafi preprečeval sleherno združevanje delavstva v delavskih organizacijah. Kot trdnjava nemškega liberalizma je bila KID trn v peti tudi zastopnikom klerikalne stranke na Jesenicah, saj je njen generalni direktor Karl Luckmann vse do leta 1897 oviral tudi krščansko-socialno organiziranje delavstva na Jesenicah, čeprav je na primer Krekov krščansko-socialni glasnik že v svoji 2. številki 22. novembra 1894 delavstvu svetoval, naj se ne zateka k ostrejšim sredstvom — k stavkam, s katerimi če se jim kakšna posreči, si socialni demokratje še bolj zagotovijo svojo gospodstvo in veljavo (Glasnik 1894, št. 2).

Nadaljevanje
prihodnjik

Mi trije bomo ustreljeni, on,« je možki pokazal na ranjenega partizana, »bo še mučen. Doslej ni izdal še ničesar!«

Grebenc je začutil, kako vsi trije zaporniki čakajo, da bi še on mirno porekel: »Ustreljen bom! Vdano nosim posledice upiranja.« Ampak on ni bil tak kot drugi trije zaporniki. Okoliščine, naključje ga je povleklo, da je pomagal partizanom. In zdaj naj sprejme najhujše?

»Ni pravičnejše, da najhujše doleti tiste, ki so največ napravili zoper Nemce. Ni bilo zmerom tako: za manjše grehe, manjša kazen. Zakaj bi jaz, moja družina morala nositi vse posledice?«

»Zato, ker bijemo najbolj trd boj, da bo te prekleto nemške pošasti pobralo z naše zemlje,« mu je zavzeto razlagal možki. »Zakaj naj se žrtvujemo? Zato, ker smo izločeni iz boja. Če bi bili mi v gozdu s puško, potem bi morali vdano umreti tisti, ki bi bili v zaporih. Mi ne moremo Nemcem več veliko škodovati. Vsi, ki so na prostosti,

11

vo

VINKO

Z

nja

TRINKAUS

še lahko škodujejo. Zato moramo vdano sprejeti smrt, tudi če nam je še tako hudo. Kak boj bi to bil, če bi ga začeli, potem pa reševali svoja življenja na račun drugih življenj? Vsak, ki bi ga pahnili v smrt, ne bo smrti vdano sprejel. Če spregovori, kako se bo odmotavalo. Naš boj je lahko uspešen le takrat, če pred sovražnikom ne govorimo, če skrivamo pomembne stvari, varujemo druge, ki so v boju. Misli, da si malo napravil za naš boj, pa si veliko. Ne pozabi niti za trenutek, koliko lahko škoduješ, če poveš vse, kar bi Nemci radi vedeli. Ne pozabi na matere, očete, nesrečne brate, sestre, na vse, ki bi jih zaradi tebe lahko zadela smrt. In naposled: naj bodo ljudje zmerom nesrečni, naj kar naprej trepetajo za svoja življenja, da jih bodo pregnali z njihove zemlje? Vidiš, zaradi tega ne smemo popustiti, kloniti, če je vsakomur za življenjem še tako hudo.

Lepo povedano. Lepše tega nihče ne bi zmoget, je z bolečino premišljal Grebenc. Če odmisliš sebe, svoje, vse prav. Tako pa, hudo, hudo. Ampak, če hočejo, da bo te prekleto nemške svinje in rablja pobralo, morajo zdržati. Drugače jih bodo postopoma res uničili. Slovence že. In vse druge, ki jih bodo določili za smrt. Saj počasi razumeva. Počasi. Le prehudo je, ker bo moral kmalu umreti, ker bo prizadel tudi svoje najbližje. Morebiti jih pa ne pogubi, se je začel tolažiti. Okusili bodo marsikaj hudega in morda preživeli? Potlej jim ne bo treba živeti v pošastnem svetu, ko te počijo, kadar se jim zazdi. Pravzaprav mora svojim pripraviti lepše življenje. Zmerom si je to želel. Nikoli pa ni pomislil, da bi bilo to lahko prepredeno s tolikimi hudimi stvarmi. V hudih časih menda moraš prestatiti tudi hudo, če naj se zaobrne na bolje?

Ko ga je zjutraj prišel ječar iskat, je z odločnim pogledom ošinil zapornike. Precej so razumeli, da bo vztrajal pri tem, da je partizana peljal v Plaze, kot je že obljubil Gabru. Besede ne bo prelomil, čeprav ga bo zaradi tega doletela smrt.

KONEC

CVETKO
ZAGORSKI

To je pravzaprav (ne)zabavna zgodba, se pravi, prav toliko zabavna kot žalostna. Zabavna je toliko, kolikor je ljubezensko-kriminalna, žalostna pa, kolikor je socialnokritična — take zgodbe pa so po pravilu kaj malo zabavne, za kar pa bi bilo krivično klicati na odgovor žalostna junaka te zgodbe novinarja Potrebina in njegovega starejšega kolega Košmrja ali celo pisatelja. O tem bi vam lahko veliko pripovedovala omenjena junaka, če bi ne bila že pokojna.

Skok na sever -

ANICA
AŽMAN

Island

TUDI BOBBY FISCHER JE PODLEGEL SVOJI TRMOGLAVOSTI

Znani ameriški šahist Bobby Fischer — čudežni otrok iz Brooklyna — je v reykjaviškem dvoboju stoletja s Spaskim postal enajsti prvak v zgodovini svetovnih šahovskih prvenstev.

Boby je znan po izpadih, svojeglavosti, ognjevitemu temperamentu ter zagrizeni trdovratnosti, ki ne krasijo njegovega lika. Severnjaki so se izkazali z dobrimi živci in velikim smislom za organizacijo ter so znameniti dvoboji pripeljali do konca. Ko je Fischer zaradi svoje neuničljive vztrajnosti rajši brez boja izgubil partijo, kot da bi se uklonil zahtevi prirediteljev in igral pred filmskimi kamerami, je prevladovalo mnenje, da bo Fischer z eno samo potezo podrl vse, kar je gradil čbno desetletje. Vendar pa je prav v Reykjaviku Bobby v pravem trenutku premagal tudi samega sebe in nato dokazal svojo pravo vrednost z zmago. Vse to se je dogajalo v novem razkošnem hotelu, ki naj bi lahko bil v katerem koli mestu na svetu. To je, najmodernejši hotel à la Hilton. Edino, kar ima izrazito islandskega, je njegovo ime — Saga. Ima več barov, dvoran za konference, bazen, menjalnico in celo svojo posebno pošto.

HVERAGERDI — ISLANDSKI TROPSKI VRTOVI

To so veliki vrtovi, povsem zastekleni. V njih rastejo grozdje, pomaranče, paradižnik, banane, skratka južno sadje. Kupiš lahko tudi lep sopek bujnega cvetja, kaktuse in oleander. V tem mrzlem kraju — pa tak kontrast. To je pa tako: Sredi steklenega prostora dovaja cev gejzirske vode. To je glavna žila v vodotoku tega steklenega organizma. Cevi so napeljene levo in desno ter prinašajo vodo v vsak kotiček. Po zidovih visijo toplomeri. Tako pridelovanje je ševeda zelo drago, kljub temu pa vsak dan dovajajo tovarnjaki pridelke v Reykjavik.

Hveragerdi je čedno naselje z majhnimi hišicami, v katerih stanujejo vrtnarji. Malicali smo v majhnem hotelu, ki je na zunaj videti kot preprosta montažna baraka, znotraj pa ličen in vzoren kakor kakšna A kategorija. In kaj smo jedli? Seveda, ribe in pili čaj ter jedli kruh, ki je pečen na gejziru.

GEJZIRI DOBIJO MOČ, ČE JEDO MILO

Cilj našega izleta so pa bili le gejziri. Precej ljudi je že poskakovalo, tekalo sem in tja, opazovalo, ko se je iz zemlje kadilo. Tudi mi smo gledali po luknjah v zemlji, v njih je nekaj vrelo, toda gejzir se še ni prebudil.

Blizu teh jam teče rečica tople vode in ves kraj zaudarja po žveplu.

Nazadnje so gejziri le zažuboreli. Najprej je bilo čutiti iz malih kraterjev le kлокotanje, potem je začela voda polagoma poskakovati, nazadnje je švignil kvišku visok curek. Zakaj tako nenadoma? Vodič je vrgel vanj kos mila. To ga razdraži, se napne in butne vodo skozi luknjo in potem kakih 30 ali več metrov kvišku. Vroč, bel steber razpenjene vode zavihti veter v drugo smer. Objektivni in mi smo bili pošteno mokri, nekateri so se tako prestrašili, da so se umaknili v avtobus.

Bil je prekrasen, sončen dan. Gejziri so bruhali in drug za drugim tudi usihali, kot bi si nabirali novih moči. Milnica pospeši in podaljša bruhanje gejzira za nekaj minut in tudi vodni curek poviša za nekaj metrov.

Enkratno doživetje!

Proti koncu leta običajno pregledamo, kaj smo uspeli napraviti od tistega, kar smo si v začetku leta zastavili. Zadovoljni smo bolj ali manj, načrti za prihodnje razdobje pa niso nič manj smeli, še toliko bolj, če smo bili v predhodnem obdobju uspešni.

Tako ocenjujejo rezultate opravljenih del pri kanalizaciji, asfaltiranju in javni razsvetljavi tudi v krajevni skupnosti Lesce. Krajanji po tem, kar se vidi — in vidi se že. Ulice so asfaltirane, razsvetljene, kanalizacija urejena. Odbor za realizacijo srednjeročnega programa, katerega delo je skozinsko pretkano v tem, kar tudi krajanji vidijo, je veliko bolj kritičen — in bolj objektivni. Kajti ni manjkalo v tem letu tudi zlobnih ocen in namigovanj, češ, kam je šel naš denar.

Ti očitki so odveč. Informacija o tem, kaj je narejenega in kakšno je finančno stanje, je vsakomur dostopna. Ne nazadnje, pred mesecem dni je odbor izdal informacijo, iz katere lahko vsak, še tako preprost človek razbere tisto, kar hoče vedeti.

Rezultati so presenetljivi. Pri kanalizaciji v Lescah so program izvedli v celoti, še celo več del je bilo opravljenih, kot je bilo načrtovanih ob razpisu referenduma (izveden je bil aprila lani), saj so kanalizacijo uredili tudi v zahodnem delu Lesca, za progo. Izvajalec, cestno podjetje Kranj, je z deli začel marca letos na Trati, sem in tja se je zataknilo, naposledno pa je delo opravljeno zadovoljivo. Pri tem je bila ves čas aktivna podkomisija za kanalizacijo, tako glede načrtovanja kot izvajanja del. Zadnje delo, ki je bilo v Lescah pri kanalizaciji odpravljeno, pa je bil kanal od Ljubljanske banke do gostilne Majdnice, ki pa ni financiran iz sredstev srednjeročnega programa, pač pa je skrb komunalne interesne skupnosti.

Pač pa so ostale pri kanalizacijskih delih v ozadju vasi Studenčice, Hraše in Hlebece. Kanalizacija na Studenčicah je zaključena, vaščani so opravili veliko prostovoljnega dela. Nerešeno pa je vprašanje potoka Blatnice, v katerega spuščajo v Poljčah odplake, teče pa naprej mimo Hraša proti leškemu letališču. Sanacija tega potoka je vključena v načrt kanalizacije za obe ostali vasi, Hraše in Hlebece. Projekt, delo ljubljanskega Hidroinženjeringa, bo nared do konca leta, dela pa ostanejo za leto 1978.

Zavzeto so delali tudi člani podkomisije za asfaltiranje, celo na račun letnega dopusta. Tako je poletni Cestno podjetje Kranj asfaltiralo ulice na Trati, v takimenovanem »Dahavcu«, poleg tega ulice v zahodnem delu Lesca, za progo, Vodnikovo, Finžgarjevo, Begunjsko, Dacarjevo ulico, nekatere slepe odcepe, križišče pred solo in v celoti Studenčice. Tudi tu je bilo položeno več asfalta, kot je predvideval prvotni program.

Za naslednje leto ostane še asfaltiranje nekaterih odcepih ulic, pločnikov (Pri teh so nastopile težave, ker nekateri krajanji ne pokažejo razumevanja pri reševanju zemljiških vprašanj, kar dela zavlačuje), v celoti pa vasi Hraše in Hlebece, kjer bo predhodno položena kanalizacija. V programu je ureditev ceste Hraše-Hlebece, kjer pa asfalt ne bo položen. Tudi pri teh delih potekajo sporazumi z leškimi organizacijami združenega dela o sofinanciranju in o drugih problemih, ki jih bo treba rešiti skupno.

»Najmlajša« podkomisija, podkomisija za razsvetljavo in športne objekte, je tudi realizirala del programa. Načrtovali so postavitev 36 svetlobnih teles v Lescah in deset po vaseh. Zgodaj jeseni so uredili razsvetljavo na Savski in Finžgarjevi ulici. Pri tem so se izkazali krajanji, ki so s prostovoljnim delom opravili vse izkope, kar je stroške občutno znižalo. Na Studenčicah je postavilo svetlobne objekte podjetje Elektro Žirovnica.

Za drugo leto načrtujejo ureditev razsvetljave za progo. Opravičiti

hočejo še drugi del imena komisije in urediti tudi športna igrišča, ne nazadnje pa poskrbeti za najmlajše, ki nimajo primernih igrišč in so vse preveč po ulicah.

Obsežne naloge, toda s takim zagonom in navdušenjem, kakršnega so pokazali člani odbora in komisij letos, so izvedljive. Polet pa dajejo tudi pripravljenost, razumevanje krajanov in njihovo prostovoljno delo.

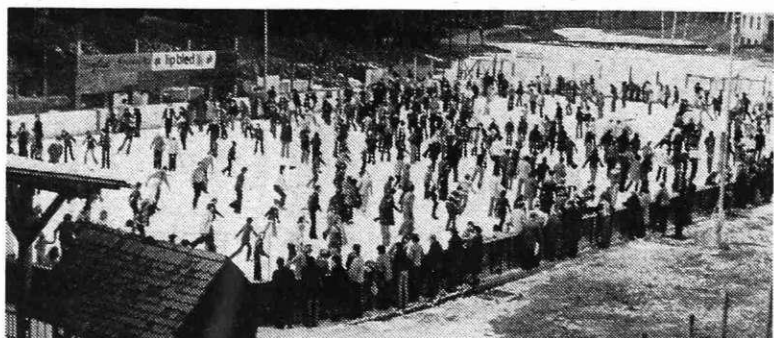
Nikakor ne smemo pozabiti na lo finančno-ekonomske komisije, ki skrbi za tiste naloge, ki na zunaj niso vidne, pa so še kako pomembne za noteno izvajanje drugih zadolžitvev. Komisija za informacije in statistiko bi lahko več in bolje obveščala javnost, kaj se dogaja v Lescah in v okoliških vaseh za vsemi tistimi

pregradami in stroji. Res so bili krajanji obveščeni prek sredstev množičnega obveščanja vsaj v grobem o poteku akcij, kar pa je premalo.

Odbor za realizacijo srednjeročnega programa je na 12. seji, ki se je začela v prejšnjem, končala pa v začetku tega tedna, sklenil svoje delo. Sklenil za letos, kar pa ne pomeni, da bo zdaj prišlo do zatišja. Počitka ne bo, ne za odbor ne za njegovega predsednika Zlatka Kavčiča, ki je spiritus agens vsega dogajanja.

Na splošno lahko rečemo, da se je v krajevni skupnosti Lesce zjasnilo. Začetno nezaupanje in ostanje ob strani je prešlo v skupno akcijo in vedno čvrstše povezovanje krajanov. Vedno bolj se zavedamo, da bo po teh delih treba še veliko storiti, da nam še marsikaj manjka. Domnevamo lahko, da bomo na prihodnjem referendumu veliko lažje in z večjim zaupanjem rekli »da«.

MVM

Takole živahno in gosto je na drsališču na Bledu ob lepem vremenu. (Foto: B. Blenkuš)

PROSLAVA IN PRIZNANJA ZA KRAJEVNI PRAZNIK

V četrtek, 15. decembra, je bila v dvorani kulturnega doma na Dovjem osrednja proslava v počastitev krajevnega praznika in dneva JLA. Program je bil tokrat zelo skrbno pripravljen in je zadovoljil številne krajanje Dovja in Mojstrane, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorane. Organizacijo programa so prevzeli člani KUD Jaka Rabič, pokrovitelj proslave pa je bila skupščina krajevne skupnosti.

Slavnostni govor ob krajevnem prazniku je tokrat prebrala članica predsedstva osnovne organizacije ZSMS Dovje-Mojstrana Mirjam Klinar. V uvodu je opisala decembrske dogodke leta 1941, ko so se prebivalci tega dela Gornjesavske doline množično uprli okupatorju in odšli v partizane. Revolucionarne dogodke v kraju je združila s sedanjim trenutkom v krajevni samoupravi kakor tudi z jubilejnim letom, ko vsa naša domovina praznuje jubileje partije in tovariša Tita.

Po govoru so predstavniki družbenopolitičnih organizacij odnesli venec k spomeniku padlim partizanom. Sledil je prvi del kulturnega programa, ki so ga pod vodstvom Maruše Podrekarjeve pripravili dijaki zdravstvene šole Jesenice. V recitalu Tito in domovina so predstavili odlomke iz del Ivana Cankarja, Ivana Minattija, Toneta Cufarja in Otona Župančiča. Kratkemu programu granicarjev s karavle Belca pa je sledila podelitev priznanj krajevne konference SZDL — bronastih značk OF, ki jih je petim posameznikom in eni organizaciji izročil predsednik krajevne konference SZDL Stanko Lakota. Priznanja in značke so prejeli:

TONCKA ANCELJ — za dolgoletno delo v organizaciji ZB NOV Dovje-Mojstrana ter za delo v drugih društvih.

MIRJAM FIŠER — za uspešno delo v osnovni organizaciji ZSMS ter drugih organizacijah in organih krajevne skupnosti.

VUKO LEŠNJAK — za uspešno delo na področju povezave in sodelovanja občanov ter karavle Belca in za uspešno delo v SZDL in drugih organizacijah.

JOŽE MIKLAVČIČ — za aktivno delo v organih krajevne skupnosti ter družbenopolitičnih organizacijah.

SREČKO ZIMA — za uspešno delo v družbenopolitičnih organizacijah, krajevni skupnosti, še zlasti pa pri delu in razvoju delegatskih odnosov.

OSNOVNA ŠOLA 16. DECEMBER MOJSTRANA za aktivno delo šolske skupnosti učencev ter sodelovanje s krajevno skupnostjo na kulturnoprosvetnem področju in za negovanje tradicij NOB.

Poleg razglasitve športnih tekmovalni podelitve pokalov so na proslavi podelili še dve priznanji za dolgoletno uspešno delo s krajevno skupnostjo Dovje — Mojstrana. Prejeli sta jih postaja milice Jesenice in karavla Belca.

Temu je sledil še drugi del kulturnega programa, ki so ga izvedli člani KUD Jaka Rabič in učenci osnovne šole 16. december Mojstrana. Recital je imel naslov December 1941, vseboval pa je odlomke iz pesmi slovenskih pesnikov. J. Rabič

PROGRAM DELA VEZISTOV NOV GORENJSKE ZA LETO 1978

Kot je znano, je bil pred leti ustanovljen s pomočjo odbora sekcije vezistov NOV Slovenije pododbor za Gorenjsko. Takoj smo pričeli z delom in dosegli že nekaj vidnih uspehov, čeprav so bile in so še naše možnosti skromne.

Radi bi v nekaterih občinah Gorenjske postavili nekaj skromnih spominskih obeležij, kjer smo vezisti imeli center radijskih in telefonskih zvez. Zraven tega pripravljamo odbor sekcije vezistov NOV Slovenije obširno dokumentacijo o zvezah med vojno v Sloveniji, saj do danes ni izšlo drugega kot knjiga Ključ glavni štab. Pa še ta knjiga je bolj prigrizljiva kot pa zgodovinsko-dokumentarna. Zato želimo pododbor Gorenjske prispevati svoj delež k tej dokumentaciji, ki bi morala biti res strokovno — znanstveno obdelana.

Samo taka bo ob hudi splošni poplavi nekritičnih, včasih polresničnih zapisov služila svojemu namenu: ohraniti zgodovinske resnice bodočim rodovom. Ker pa za našo dejavnost in za delo na posameznih področjih potrebujemo vsaj minimalna sredstva, smo sklenili zaprositi za finančno pomoč vse občinske

odbore ZBZB NOV Gorenjske, saj smo sestavni del njihove organizacije.

V letu 1978 bi predvsem želeli postaviti spominsko obeležje na območju Škofje Loke (cena, kraj in datum še niso določeni).

Prepričani smo, da nam bo pri naših prizadevanjih pomagala tudi TOZD PTT Kranj, ki ima domicil nad vezisti NOV Gorenjske, kot so nam pomagali pri odkritju spominskega obeležja na Vogarju. Pri našem delu pa je vedno priskočilo na pomoč tudi podjetje Tegrad iz Ljubljane.

Pododbor bo v kratkem razposlal vsem borcev-vezistom NOV posebno vprašalniko, ki bodo služili kot pripomoček za zbiranje zgodovinske dokumentacije ter omogočali sočene in preverjanje posameznih dogodkov, dejstev, resnic.

To je le del našega okvirnega programa dela, ker ni mogoče predvideti, kakšne zahteve bo pred nas še postavilo samo delo. Vsekakor pa že to kaže, da je delo dobro zastavljeno.

Predsednik pododbora vezistov Gorenjske

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 105. seji 12. decembra najprej obravnaval zadeve s prejšnjih sej, ki so jih pripravili oddelek za gospodarstvo in finance, oddelek za gradbene in komunalne zadeve in oddelek za družbene dejavnosti in občo upravo. Gre za poročila in predloge z omenjenih področij, ki se niso bili sprejeti. Na seji so obravnavali tudi predlog odloka o upravnih taksah in odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb v prvem tromesečju 1978, predlog rebalansa proračuna za 1977, osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine za 1978. leto, poročilo o gibanju proračunskih dohodkov in izdatkov od januarja do novembra 1977, osnutek plana razvoja malega gospodarstva v občini, poročilo o delu samoupravne interesne komunalne skupnosti, osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva na območju občine in predlog liste kandidatov za člane disciplinskih komisij OZD v občini Radovljica.

V Radovljici je bila 14. decembra volilna konferenca občinske organizacije ZK. Delegati in gostje so ocenili štiriletno delo OK ZK in njenih organov ter izvolili nov komite in 13 komisij. Za novega sekretarja OK ZK je bila izvoljena Vlasta Vidic, za namestnika sekretarja pa Milan Baloh. Na konferenci so sprejeli programska izhodišča za bodoče delo, s posebnim ozirom na naloge ZK v predkongresnem obdobju in v pripravi na volitve prihodnjega leta.

Na volilni skupščini ZBZB NOV občine Radovljica 16. decembra so pregledali uspehe in pomanjkljivosti borcevske organizacije v minulem mandatsnem obdobju ter izvolili novo predsedstvo občinskega odbora. Za novega predsednika je bil izvoljen Slavko Staroverski.

Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica je na 30. seji 13. decembra obravnavalo predlog zakona o delovnih razmerjih s stališči sekretariata republiškega sveta ZS Slovenije. Na seji so potrdili predlog kandidatne liste za člane disciplinskih komisij OZD ter se dogovorili o sodelovanju na javnih razpravah v TOZD in KS o novem sistemu zdravstvenega varstva in o zadolžitvi članov predsedstva na decembrskih in januarjskih občin zborih osnovnih organizacij sindikatov v vseh TOZD, DO in delovnih skupnostih v občini.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozastito pri OS Radovljica je na zadnji seji med drugim razpravljal o vključitvi odborov za LO vseh KS v akcijo »Našo obrambo« v vsako družino, obravnaval je predlog družbenega dogovora o skupnih obrambnih pripravah in načinu financiranja teh priprav na Gorenjskem ter sprejel predloge za podelitev plaketa JLA in priznanj Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo SRS najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam na področju ljudske obrambe v 1977. letu, ki bodo podeljene za dan JLA. Člani sveta so bili seznanjeni tudi s potekom tečajev ljudske obrambe v občini.

Po podatkih analitične službe občinske skupščine Radovljica je v 1977. letu preseglo 15 TOZD oziroma DO dogovorjena sredstva za OD: kmetijska zadruga Bled za 35,4 %, Elan Begunje — delovna skupnost za 22,7 %, Iskra Lipnica za 18,2 %, Žito Gorenjska Lesce za 12,4 %, SGP Gorenje za 11,8 %, Elan Begunje-institut za 11,7 %, Turist progres, TOZD Žičnice Koba za 6,7 %, Specerija Bled — delovna skupnost za 6,2 %, Mira Radovljica za 6,1 %, Jelplasi Kamna gorica za 5, Turistprogres, TOZD Engineering za 4,7 %, GG Bled — delovna skupnost za 4, Sukno Zapuže — delovna skupnost 1,2, Sukno TOZD Tekstilna tovarna 0,3 in kovinska delavnica Bled za 0,2 %.

Izvršni svet OS Radovljica je sklenil, da bo namesto novoletnih čestitk namensko prispeval 5.000 din onkološkemu inštitutu Ljubljana za boj proti raku.

V štiriletnem mandatsnem obdobju, ki je bilo sklenjeno 14. decembra, je OK ZK Radovljica zasedala na 17 rednih sejah, ali v poprečju vsake tri mesece. Komite OK ZK je v tem času zasedal na 43 sejah, kar pomeni vsak mesec razen v avgustu.

Do začetka decembra so v KK SZDL Radovljica na popisnicah evidentirali 301 možnega kandidata za delegate SIS, skupščine KS in druge organe v KS in občini. To je okoli 10 % vseh volilcev, kar je številčno zadovoljivo, manj ustreza pa je sestava delegatov. Evidentiranih je le 98 žensk, 36 mladih in 77 neposrednih proizvajalcev.

Industrija radovljiske občine je v devetih mesecih 1977 izvozila za 20.088.000 dolarjev izdelkov, kar predstavlja 95 % lanskoletne realizacije za enako obdobje in 75 % plana izvoza za 1977. leto. V tem obdobju je vrednost uvoza znašala 14.848.000 dolarjev ali 46 % več kot lani. V resoluciji za 1977. leto je bila predvidena 8 % rast izvoza in 20 % rast uvoza, česar pa skoraj gotovo ne bodo uresničili.

Po dogovoru o osnovah srednjeročnega plana KS Bled za obdobje 1976 — 1980, ki je bil sprejet tudi v vseh OZD na tem območju, je načrtovana izgradnja 120 stanovanjskih enot v družbeni gradnji in 80 stanovanjskih enot v zasebni gradnji. Navzlic velikim potrebam in zahtevam OZD in občanov pa se v KS še vedno niso povsem zedinili o predvideni gradnji na območju Jarš, kar močno zavira realizacijo zastavljenega programa gradnje na Bledu.

V okviru akcije Komunisti Človek, delo, produktivnost je občinska raziskovalna skupnost z delovnimi organizacijami iz radovljiske občine organizirala 20. decembra štiri sesturne seminare za pospeševanje raziskovalne in inventivne dejavnosti s področja gozdarstva, tekstilne, kovinske dejavnosti in avtomatizacije. Januarja pa je v programu sklic okrogle mize o pospeševanju in prenosu znanja in množične inventivne dejavnosti v združenem delu.

Zaradi številnih na novo zgrajenih stanovanjskih hiš in hiš v izgradnji na območju KS Zasip je potrebno čimprej poimenovati naselja, o čemer bo na predlog izvršnega sveta odločal zbor KS občinske skupščine Radovljica na prihodnji seji. Predlog odloka vsebuje imenovanje Blejske ceste in naselij Stegne, Reber, Ledina, Polje, Muže, Sebenje, Dobje, Dolina, Pod hribom in Piskovca.

V radovljiski kino dvorani je bila 19. decembra javna tribuna o preskrbi in storitvah za občane KS Radovljica, ki jo je po svojem programu pripravila KK SZDL v sodelovanju s potrošniškim svetom pri KS Radovljica. O problematiki preskrbe in storitvah so v razpravi sodelovali vsi potrošniki tudi predstavniki trgovin in obrti ter občinski inšpekcijski in upravni organi.

Kemična tovarna Podnart je do konca oktobra povečala vrednost proizvodnje za 31 %, ob 20 % povečanju fakturirane realizacije, z enakim številom zaposlenih kot lani. Glede na dosegene proizvodne rezultate pa je bila investicijska dejavnost izredno nizka, kar terja od delovnega kolektiva tesnejše povezave z drugo kemijsko industrijo, da bi hitreje ustvarili svoj investicijski program.

V Verigi Lesce imajo že več let lepo urejeno strokovno znanstveno knjižnico z nad 4000 knjižnimi izdavi. Poleg tega je v knjižnici na voljo 30 raznih strokovnih periodičnih publikacij — revij, ki jih redno nabavljajo za potrebe strokovnjakov in pobudnikov inovacijskih akcij. Knjižnico vodi in sproti obnavlja tehniški sektor razvojnega oddelka Verige.

Odbor hranilno-kreditne službe Gozdnega gospodarstva Bled za zasebni sektor je razpisal kredite za razvoj zasebnega kmetijstva v 1978. letu. Kredit iz sredstev hranilnih vlog in skladov za preusmeritev in pospeševanje kmetijskih gospodarstev bodo namenili za nabavo plemenske živine in kmetijskih strojev ter za preureditev prostorov za kmetijski turizem. Prednost bodo imeli kmetje — gozdni posestniki in posestniki, ki bodo obveznost kredita krili s prodajo lesa. Prošnje bodo na GG Bled sprejemali do 31. decembra 1977.

Na XV. mednarodnem sejmu pohištva v Beogradu je kolektiv LIP Bled za svoje izdelke pohištva iz smrekovine prejel, edini v Jugoslaviji, kar tri najvišja priznanja — Zlato ključ, Zlato skrinjo in posebno diplomu za dober design. Avtorji — oblikovalci pa so prejeli tudi posamične diplome.

V hotelu Toplice na Bledu so 16. decembra svečano podpisali samoupravni sporazum o poslovno tehničnem sodelovanju med trgovskim podjetjem Murka Lesce in proizvajalci — dobavitelji iz vse Slovenije. V prvi fazi je s sodelovanju pristopilo 53 podpisnikov, računajo pa, da se bo število še povečalo prihodnje leto.

Po podatkih predsedstva občinske organizacije ZBZB NOV Radovljica je bilo v 1977. letu na koristnem zdravljenju in okrevanju 33 članov ZB NOV. Vse razen treh so predlagale krajevne organizacije izmed upravičencev, ki imajo priznan status borca pred 9. 9. 1943.

Telesnokulturna skupnost in občinski svet ZSS Radovljica sta v soboto, 17. decembra, pripravila v festivalni dvorani na Bledu slavnostno prireditev ob zaključku telesnokulturnih tekmovalni v 1977. letu. Na prireditvi so podelili spominske pokale 80 ekipam in občinskim vrhovcem iz občinskih telesnokulturnih društev, sindikata in šolskih športnih društev ter 50 priznanj posameznikom za osvojene medalje na republiških in državnih prvenstvih.

Po svoji raznoliki in prizadevni dejavnosti na področju amaterske foto in filmske kulture se je foto-kino klub Radovljica uvrstil med najboljše v državi. Po sprejetih merilih FKZ Jugoslavije je v 1977. letu na področju črno bele fotografije radovljiski klub zasedel odlično tretje mesto v Jugoslaviji.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

DRŽAVNA ODLIKOVANJA OB DNEVU REPUBLIKE

V zadnji številki *Železjarja* je bila javnost obveščena o podelitvi državnih odlikovanj, ki so jih pred dnevom republike prejeli naši občani. Pomotoma so izpadla imena borcev NOV, ki jih je predsednik republike odlikoval za njihove medvojne zasluge. Odlikovanja so prejeli:

RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM: Draga Ulčar.

RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO: Ivan Cerkovnik, Stanko Furlan, Stane Oman in Milan Mrak.

MEDALJA ZASLUG ZA NAROD: Maks Gazvoda, Anica Klemenčič-Aleš, Vida Kobentar-Markelj, Andrej Mertelj, Ivan Pogačar, Nande Pogačnik, Mirko Ramuš in Vlado Smagin.

»TO JE SILNA NAŠA VOJSKA, TO JE SILNA NAŠA MOČ«

22. december, pripadniki JLA praznujejo svoj dan. Na ta dan leta 1941 so v majhnem bosanskem mestecu Rudu ustanovili prvo proletarsko brigado. To pa zato, da bi bil njihov boj proti sovražniku bolj močan, organiziran in da bi rodil uspehe. Ta mala brigada je postala močna, saj se je vseskozi krepila in dobivala nove borce. Postala je tako močna, da je pregnala z naše zemlje krutega sovražnika. Vsako leto na ta dan vse enote JLA in z njimi mi vsi slovesno praznujemo, saj je bil ta dan zelo pomemben v naši zgodovini.

Ko se poglabljamo v zgodovino našega narodnoosvobodilnega boja, ne moremo mimo veličine tov. Tita kot stratega, vojskovodje. V tem osvobodilnem boju je odprl pot socialistični revoluciji. Je idejni ustvarjalec politične in vojaške strategije, na podlagi katere smo si izborili neodvisnost, svobodo in enakopravnost z vsemi drugimi narodi in državami. Tov. Tito je pomembna zgodovinska osebnost, ki združuje ustvarjalnost ter funkcijo vojskovodje in državnika. Ogromen prispevek pa je dal tudi vojaški znanosti v drugi svetovni vojni, uspešno je vodil naše oborožene sile, hkrati je iz razkosane, razbite in poteptane države ustvaril novo, lepšo Jugoslavijo, skupnost enakopravnih narodov in narodnosti. S tem pa jim je dal tudi zaupanje v njihovo moč in jim vrnil ponos in čast.

Našim enotam JLA poveljuje dobro in uspešno. Pripadniki teh enot si venomer prizadevajo, so pripravljeni in sposobni, da preprečijo vsako oboroženo agresijo, grožnjo

ali pritisk proti naši deželi. Zelo pomembno je še to, da nenehno spremljajo razvoj znanosti in tehnike ter oboroževanje vseh armad, prav tako pa tudi to, da ugotavljajo, kaj uvajajo v bojne sisteme novega in katero novo orožje se pojavlja v sodobnih vojnah. Seveda pa morajo nenehno iskati tudi lastne, najustrežnejše rešitve za odpor možnemu agresorju.

Najuspešnejše in najmočnejše orožje za splošno obrambo ljudstva so prav ljudje. Zato je treba pospešeno delovati, da bi bili borci v obrambnih vrstah naše dežele čim bolj zavedni. To je možno doseči le z združenimi napori vseh dejavnikov v armadi in zunaj nje. Enote JLA si prizadevajo, da idejnopolitično delo z ljudmi vsestransko razvijajo. Z razvojem sistema splošne ljudske obrambe preventivno delujemo in se pripravljamo na kakršenkoli napad na našo svobodo in neodvisnost.

Prav tako moramo neprestano krepiti zavest naših ljudi, ki morajo povsem jasno vedeti, da bo naš odpor rodil uspehe le v enotni in čvrsti Jugoslaviji. Za krepitev naše domovine pa lahko največ storimo tako, da dosledno sledimo Titovim besedam in delu.

Trud in sredstva, vložena v obrambne priprave naše družbe, v armado jugoslovanskih narodov, se še kako obrestujejo. Armada je danes močnejša kot včeraj, sodobno opremljena in vsestransko pripravljena, izurjena in moralno-politično enotna, takšna — kakršno si pravzaprav naši delovni ljudje želijo.

Mateja Ovsenek, 7. b razred COŠ Žirovnica, novinarski krožek

Že v pravadnini je človek z različnimi običaji, plesi in petjem proslil za naklonjenost nadnaravnih sil, za dober lov in rodovitnost. Dolge dobe človeške družbe so ohranjale, a seveda vedno znova spreminjale in novim razmeram prilagajale take običaje. Vsa Evropa, posebno slovenska, je poznala koledovanje. Koledniki so peli voščilne kolednice, včasih zaigrali tudi kratke dramatke prizore in seveda pobirali darove. Večinoma so bili pevci, odrasli ali otroci, včasih pa so se jim pridružili tudi godci. Imenovali so se različno. V vzhodni Evropi je bil kolednik poláženik, v Prekmurju pesmar, na Koroškem šapavec, okoli Ptuja kolednják.

Dandanes je koledovanje že skoraj izumrlo, le tu in tam so ga ohranili. Sodobno življenje ga je izpodrinilo z drugimi, novimi navadami. Ostali pa so spomini, bolj ali manj skrbno zapisani.

V dolini Soče so včasih otroci hodili z jabolkom od hiše do hiše, ki ga je bilo treba »podkovati« — sorodniki in drugi so v jabolko zapičili kovance. Tudi Fran Levstik je v svoji pesmi Koledniki zapisal:

*Žene, možaki tudi
mastito pristopajte,
sezite v žep globoko,
samo srebra jemajte
in v jabolko ga dajte!*

Koledniki v Železnikih so tudi takole voščili:

*Koledva moledva:
ano šnit potic,
sezite na polico
po eno klobasico,
prerežite jo na dvoje,
dajte nam oboje!*

Med najlepšimi so bile kraške kolednice. Tam je bilo zelo v navadi petje, pri katerem se je fantovski zbor delil v dva dela; eden je pel naprej, drugi pa odgovarjal. Na Gorenjskem pa se je koledovanje najbolj razširilo v Kropi in Kamni gorici, a tudi v Železnikih, Trzinu, Motniku, Kranju itd.

JESENIŠKI GOBARJI ZBOROVALI

Preteklo soboto so se na občnem zboru zbrali člani gobarske družine Jesenice in pregledali delo v preteklih dveh letih. V uvodnem poročilu je bilo poudarjeno, da so se člani družine po svojih močeh trudili, da bi čimveč ljubiteljev gob seznanili z užitnimi, oziroma neužitnimi gobami, da ne bi prišlo do zastrupitev. V ta namen so organizirali predavanja z diapozitivi, ki pa se jih je žal udeležilo le malo občanov. Člani družine so poleg tega pripravili tudi razstavo gob, in sicer so imeli na ogled kar 204 primerke. Poleg teh akcij so organizirali tudi dva izleta, zelo uspelo pa je bilo tudi tekmovanje v balinanju med člani gobarske družine in balinarskega kluba.

V kasnejši razpravi je bilo izrečenih dosti novih predlogov, kako v bodoče še poživiti delo v družini. Med drugim so izrazili željo, da bi tesneje sodelovali z drugimi organizacijami v krajevni skupnosti Plavž, predvsem pa z mladimi. Tudi na tem občnem zboru so poudarili, da se morajo tudi člani gobarske družine vedno zavzemati za lepo in čisto okolje, kajti v gozdovih se iz leta v leto pojavlja več nesnage.

Omenimo naj še, da bodo člani gobarske družine Jesenice, ki šteje 124 članov, prihodnje leto gostili delegate republiške zveze gobarskih družin Slovenije, ki bodo na Jesenicah imeli letno konferenco.

Na sobotnem občnem zboru so za predsednico gobarske družine Jesenice ponovno izvolili Anico Debevc, za podpredsednika Slavka Kosela, v odboru pa je še pet članov. J. R.

URADNE URE ZA DELAVCE, ZAČASNO ZAPOSLENE V TUJINI

V tem času se vrača v domovino na zimski odmor veliko naših delavcev, ki so začasno zaposleni v tujini. Marsikdo med njimi ni dovolj seznanjen z mnogimi stvarmi, ki bi ga utegnile zanimati. V preteklih letih so v občinah organizirali s temi delavci razgovore, na katerih pa je bila običajno slaba udeležba. Letos pa so se odločili, da bodo namesto sestankov uvedli v posameznih organizacijah uradne ure, da bi v tem času ti delavci lahko dobili ustrezne informacije v jesejski občini, in sicer:

- na sedežu družbenopolitičnih organizacij občine Jesenice, Titova 86,
 - na sedežu skupščine občine Jesenice,
 - na sedežu skupnosti za zaposlovanje,
 - v uradih krajevnih skupnosti in
 - na sedežu carinarnice Jesenice,
- vsak dan, razen sobote, nedelje in praznika od 7. do 17. ure, v sredah pa od 7. do 16. ure.
- na sedežu biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice pa 28. decembra in 5. januarja od 8. do 15. ure in 30. decembra ter 6. januarja od 8. do 13. ure.

PREČ JE ZDAJ TO STARO LETO

Šaljiva, pristna ljudska kolednica iz Kroke je bila:

*N'coj smo mi pr'šli do vas,
da b' kej poznali nas,
da b' podarvali nas.*

*Očka, vas pa prosimo,
da b' kej od darnece b'lo,
naj bo an krajcar al' pa dva,
al' pa cela cvancarca.*

*Mamka, vas pa prosimo,
da b' kej od prediuca b'lo,
naj bo pražnje al' hodnik,
al' pa ajde an povnik.*

*H koncu vas pa prosimo,
da b' kej od prešiča b'lo,
naj bo an kremelj al' uho,
al' pa kar vso glavo.*

*Sedem nas je na pajdaš,
osmi je pa trogar naš,
on pa nosi punkelc naš.*

Nobena pesem pa se celih sto let ni tako priljubila in razširila kot Preč je zdaj to staro leto. Postala je pravi pojem za slovo od starega leta.

*Preč je zdaj to staro leto,
žihér smo veseli vsi,
ker smo zdrav' na temu svetu
nov'ga leta učakali.
Kol'k jih je, k' so si vošili,
da b' se dóns na svetu bili,
pa so se od nas ločili,
zdaj v grobu leže mrtvi.*

Tudi pesem Danes po vseh krajih zemlje priča, da je bilo za kroparske kolednice bolj kakor drugod značil-

no spominjanje na znanca, ki so v »starem letu zaspali in v dolgo večnost šli, nam pa pot so pokazali, kamor pojdemo tudi mi.«

Skorajda lahko rečemo, da koledovanja ni več, posebno pri nas, pač pa koledujejo, na primer, na Koroškem na Radišah, v enem najbolj slovenskih krajev onstran meje.

Novoletni čas nosi v sebi nekaj, kar po svoje vznemirja slehernega človeka. Zato je pripraven ne le za organiziranje zabave in razvedrila, temveč tudi za primerne kulturne prireditve.

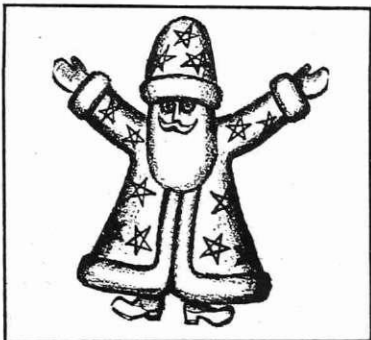
V teh dneh je komorni moški zbor Stane Žagar v Kropi že nekaj let nazaj prirejal koncerte, kombinirane z recitacijami ali prikazom diapozitivov (prostovoljni prispevki so bili namenjeni gradnji kulturnega doma na Koroškem). Tudi letos, 29. decembra ob 19. uri, bo v Kropi Koledva. Pevci želijo z ljudskimi pesmimi, ljubezenskimi, veselimi, žalostnimi in drugačnimi, razveseliti poslušalce, jih za dobro uro odtegniti od vsakodnevnih skrbi. Mladi recitatorji bodo nastopili s pesniškimi deli dveh kroparskih rojakov: Daneta Pogačnika in Kristine Šulerjeve. Prvi je v svojih zrelih letih pred sto leti živel in pisal v Zagrebu. Kot pristaš ilizirizma se je podpisoval kot Dane Kroparski, Planinski Hrvat. Šulerjeva je bila učiteljica v Bohinjski Bistrici, pozneje v Ljubljani. Prav gotovo bo srečanje z njima zanimivo, celotna prireditev pa bo ponoven poskus, da počasi ustvarimo željno pričakovano družabno prireditev, ki naj bi postala tradicija. GE

SNEGULJČICA ZA DEDKA MRAZA

Tudi letos amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice ni pozabilo na mlade. Kot prispevek k praznovanju dedka Mraza so člani mladega odra za svoje sovrstnike pripravili pravilčno igro Sneguljčica, ki jo je napisal Pavel Golia.

V režijski postavi Stanke Geršak je bila premiera Sneguljčice 15. decembra v amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Premiera je bila namenjena starejšim ljubiteljem gledališča, mladi pa si jo bodo lahko ogledali v naslednjih dneh, saj bo zanje, vse do izteka praznovanja dedka Mraza, organizirana še vrsta predstav.

S to predstavo je amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice počastilo tudi 90-letnico rojstva Pavla Golie. Rodil se je leta 1887 v Trebnjah na Dolenjskem, umrl pa leta 1959. Bil je član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Napisal je več literarnih del, med katerimi pesniške zbirke: *Pesmi o Zlatolas-kah*, *Večerna pesmarica*, *Pesmi in več iger*. Med opažene mladinske igre sodita Triglavska bajka, Princ in pastirček, ki sta bili že izvedeni na jesejskem odru. Sneguljčica je zadnje mladinsko delo slovenskega pesnika in dramatika. Njegove pesmi odlikujejo odlično obvladanje verza in rime ter duhovite pesniške podobe. V poznejših pesmih in drugih delih je obravnaval snov iz narodnoosvobodilne borbe. Zato je prav, da so se ravno člani mladega odra amaterskega gledališča Tone Čufar spomnili in proslavili obletnico njegovega rojstva z njegovo mladinsko igro.

V Sneguljčici je Golia spretno združil pravilnico in sodobno snov, prikazal, da ljubezen in dobrotu ne moreta izginiti s sveta in da hudo-bija in nasilje ne moreta zmagati. Pravljica vsebuje veliko življenjskih nauk, ki so po zmagi dobrega in pravičnega nad hudobijo in nasiljem spravljeni v okvir razumne mere humanosti.

Skupina mladega odra gledališča Tone Čufar, okoli štirideset, je pod spretnim in strokovnim vodstvom režiserke Stanke Geršak, izvedla Sneguljčico ljubko in pristrčno, z vsemi potrebnimi elementi pravljice igre. Niti od mladih igralcev niti od izkušene režiserke ne moremo in ne smemo terjati več, kot so nam dali. Uskladiti vse scenske in igralske potrebe osmih slik s starostno zelo heterogeno starostno skupino — od cicibanov do starejših mladincev — ni bilo lahko.

Dobro izvedbo so močno podprli odlična scena in kostumografski osnutki Jožeta Bediča in scenska glasba skladatelja Kruna Cipčija, ki se v pozitivnem smislu razlikuje od nekdanje glasbe za Sneguljčico.

Preostane nam samo še, da pohvalimo vse sodelujoče v »glavnih vlogah« ter dvorjane, stražarje, megljice, kresnice, zajčke in medvedke. Brez zadržkov lahko rečemo, da so vsi protagonisti in mentorji predstave zadovoljili in še enkrat potrdili upravičenost in potrebo obstoja mladega odra pri amaterskem gledališču Tone Čufar.

Vseeno je potrebno izdvojiti nekaj likov predstave. Ne da bi jih hvalili, temveč zaradi spodbude ustvarjal-cem teh likov in drugih igralcem, da nadaljujejo in se izpopolnjujejo v gledališki umetnosti.

Mirjam Simenc je novo ime mladega odra. V lanskim predstavi za dedka Mraza je sodelovala samo kot pripovedovalka. Naslovno vlogo Sneguljčice je igrala lepo in dobro. Izoblikovala jo je v nesrečno, ljubko, naivno in pošteno bitje. Zelo uspešno se je vključevala v različne scenske dogodke in dialoge in igral-sko potrjevala da je popolnoma obvladala zamisli in zahteve režije. Njen pravilni in uspešni odnos do postavljenih scenskih nalog, njena interpretacija ljubkosti, veselosti, molččnosti, žalosti... sta prispevala, da je bila Sneguljčica taka, kot si jo je zamislil pisatelj Golia.

Leopold Svrzikapa je bil v vlogi kraljeviča manj razgiban in spreten kot njegova partnerka Sneguljčica. Kot zaljubljeni »kraljevič« bi lahko bil bolj sproščen, manj »otročji«, energičnejši, tako da bi njegova načela o pravici, poštenosti in ljubezni popolneje prišla do izraza. Mojca Košir nam je v vlogi kraljice potrdila, da se naglo približuje odrski igralki širših dimenzij in da ni daleč čas, ko bodo v gledališču lahko računali nanjo in izkoristili njen razvijajoči se igralski talent. Saido Čučuk kot lovec (bil je zelo uspešno kostumografsko pripravljen) je imel zelo zahtevno vlogo. Kraljica mu je kot svojemu podložniku naložila, naj daleč v gozdu umori Sneguljčico. Obremenjen s kraljičinim ukazom, da umori Sneguljčico, z odporom do tega, obenem pa s posledicami, če ukaza ne izvrši, se v svoji zavesti bori, kako naj prepreči to tragedijo. Zmagajo lovčev razum, čustvo in ljubezen do nedolžne Sneguljčice ter prezir in sovraštvo do nečloveške, tiranske kraljice in mačeha. To notranjo borbo je zelo uspešno spremljal z dramskimi akcijami. V dialogu in akcijah je prikazal neustrašenega, odločnega, pravičnega in humanega človeka.

Razbojnika Frice in Frace, Klemen Košir in Borut Brelih sta edina v predstavi, katerima »je vse dovoljeno«. Oba sta temperamentna, v akcijah in dialogu, hudobna in pravična in dovolj komična, da poživita predstavo.

IN tako je celoten ansambel mladega odra amaterskega gledališča Tone Čufar ustvaril še eno dobro predstavo. Vsi, stari in mladi, smo se prepustili čaru predstave, ki je bila ljubka in tudi vedra.

Poleg dobre razsvetljave Pavlija Torkarja je potrebno omeniti mojstrsko izdelavo kulis Jožeta Tresoglav in kostume Anice Tomažević.

F. Ropret

Graničarji na Golici

SPOMINI NA 16. DECEMBER SO ZOPET OŽIVELI

16. decembra je krajevna skupnost Dovje — Mojstrana zopet praznovala svoj praznik. Pred 36 leti so se vaščani Dovja, Mojstrane in Belce množično uprli mnogo močnejšemu sovražniku. Na Dovjem so razorožili žandarje. Na Belci so požgali most in prekinili zvezo s Kranjsko goro. V Kamnih so na pot proti Jesenicam podrl drevje. Vse akcije so potekale po načrtih, le v Mojstrani se je zataknilo pri napadu na nemško postojanko. Padel je Alojz Rabič — prva žrtev osvobodilne vojne v našem kraju. Tisto noč so bile vasi svobodne. Takrat so se uprli tudi po drugih krajih na Gorenjskem: V Selški in Poljanski dolini, v Bohinju... Okupatorju so ti uporji spreminjali načrte.

Vsako leto v teh decembrskih dneh še posebej oživijo spomini na vstajo. Kraj praznuje svoj krajevni praznik. Praznovali pa smo tudi učenci, saj naša šola nosi ime »16. decembra«. Fantje so na predvečer praznika nad vasjo zakurili mogočen kres. Pevski zbor je na proslavi, ki jo je pripravil KUD Jaka Rabič, sodeloval s partizanskimi pesmimi. Člani novinarskega krožka smo pripravili spominsko uro, v kateri smo brali spomine udeležencev uporov in drugih vaščanov. Obiskali smo jih že pred praznikom. Ljudje so nam radi pripovedovali o vstaji v naši dolini. Tudi mi smo ponosni na zgodovino svojega kraja. Delovni programi naših interesnih dejavno-

stih imajo polno nalog, ki nas povezujejo z življenjem in delom krajevnih skupnosti.

Na krajevni proslavi so bila letos podeljena priznanja OF. Med nagrajenimi je bila tudi naša šola. Priznanja smo bili vsi veseli. Dokazuje nam, da kraj ceni naše sodelovanje z njimi na kulturnem področju, da ceni naše negovanje tradicij NOB in naše sodelovanje s krajem na športnem področju. Lilijana Gartner

Johannes Mario Simmel: Ne vem, kaj me radosti. Založba Obzorja 1976. Taki dolgi naslovi, vzeti iz kakšne pesmice, so Simmlova posebnost. Sicer pa pisatelj, ko je pisal pričujoči roman, še ni bil tako slaven, kot je danes: njegov vzpon se je začel menda prav s to knjigo. Vsekakor je to delo bolj »resno« in manj profesionalno napisano. Avtor je po vsem videzu šele kasneje začel pisati po diktatu trga in vemo, da se mu je splačalo — vsaj če mu gre predvsem za finančni uspeh.

Zgodnji Simmel je torej bolj sentimental in manj spreten od kasnejšega. Predvsem — zgodba romana *Ne vem, kaj me radosti* je dosti bolj preprosta od zgodbe drugih romanov, kar jih imamo v slovenščini (in zdaj se jih je že kar nekaj nabralo, samih »špehove«). Kakor da se mora držati pravil klasične drame: enotnost časa, kraja, dejanja. Vse skupaj se dogaja na Dunaju v zadnjih mesecih druge svetovne vojne. Ameriška aviacija napada. V kleti neke privatne hiše (malce čudno se zdi, da ima majhna zasebna hiša klet v več nadstropjih, pa naj bo) — se je ob bombnem napadu znašla majhna, pa vendar pisana družina: kemik, Hitlerjev privrženec, »mož dejanja«, stara gospa (lastnica te hiše): samotarska, pobožna, vase zaprta, egocentrična; duhovnik, ki je ob dogodkih zadnjih let zapadel v resno svetovnonazorsko krizo in se je zapil; mlada mati s hčerko, pričakujoča naslednjega otroka, medtem ko je mož na fronti; in končno, »ona in on«: dvajsetletna študentka igralske akademije in vojak na dopustu... če bi bil res. Pa zvedo, da je dezerter, in če to pride na dan, ga čaka smrt pred puškami.

Pa imamo zaplet. Namreč, bomba zadene hišo, kaže, da se iz ruševin ne bo lahko rešiti. Vojak pa je v dvojni pasti: če se jim posreči prebiti na svež zrak, bo to za druge rešitev, zanj pa poguba. Prav nič nemogoče se ne zdi, da bi ga ugnel izdati kdo od teh, ki so zdaj takorekoč živi zakopani skupaj z njim. Ali pa mu bo, nasprotno, kdo pomagal? To je tisto, kar naj bi držalo bralca v napetosti do zadnje strani romana. Pri tem pa je očitno, da sta se vojak in bodoča igralka znašla v takorekoč klasičnem fantazijskem položaju. Med glasbenim programom so se zvrstili tudi trije skeči, in sicer: Izpit, Dober vojak in Železničar kot zdravnik, vsi v dramatični črti člana in duše skupine Sulja Bešlagića, ki se je izkazal tudi kot odlični igralec, organizator in povezovalac skupine.

Na drugi strani pa bo večini bralcev všeč tudi Simmlov slog v tem romanu. V primerjavi s Simmlovo poznejšo prozo še nekoliko neobrušen. Grobi, skorajda suhoparni opisi dejstev se menjavajo z »globoko občutenimi« opisi čustvovanja. Malo skorajda cinične resnicoljubnosti na račun moralnega bankrota v zadnjem letu vojne. V tem je Simmel kar precej podoben drugim (tudi zelo popularnim) sodobnim nemškimi piscem: Kirstu, Kadesu, Konsaliku. Končno bi lahko rekli, da je vsem tem botroval veliki sovražnik imperialističnih vojn: Erich Maria Remarque. Remarque pa ni vplival samo na slog pričujočega romana, v osnovi čuti isto vrednotenje sveta in (vojnih) dogodkov. Mnogi vojni romani so zasnovani tako, da nam skušajo podati kar najbolj popolno podobo o velikem zgodovinskem dogajanju.

Nasprotno pa so romani kakor *Na zahodu nič novega* namenoma protijunaški, namenoma postavljajo v ospredje malega človeka; tak junak je s stališča višjih smotrov zgolj hra-

na za topove. Iz tega, da postavimo malega človeka v središče pozornosti, pa izhaja neki čisto poseben humanizem, lahko bi mu rekli humanizem, človeškega minimuma. Takemu junaku ni treba storiti ničesar posebnega da nam bo simpatičen. Z njim čutimo zato, ker je tak kot vsi oziroma: zaradi njegove zle usode, zaradi klavnega dela, ki mu pripada; ker je izpostavljen terorju, ker se bori za lastno kožo. Kaj mu preostane? Hrana, toplota, spanec, če je po naključju deležen teh dobrin; hrepenenje po nekem idealnem svetu. In ostane mu, kot v pričujočem romanu, da pregazi vse namišljene vrednote in postane dezerter. V tem romanu junak prizna, da je razčlovečen. Kajpak se temu upira. In tisto, kar mu naj bi pomagalo iz te blatne jame, v katero ga je pahnila družba (se pravi nacizem, militarizem) — je odrešilo čustvo: ljubezen.

Tak pogled na stvari, je kljub navidezemu naturalizmu v bistvu zelo romantičen.

KULTURNA SKUPINA »JUTRO«

Kulturna skupina JUTRO, ki združuje delavce iz ostalih bratskih republik in pokrajin, ki bolj ali manj uspešno deluje že nekaj let, odvisno pač od delovnih pogojev, zadnje leto pa pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, je v petek, 16. novembra, priredila za svoje rojake, delavce Železarne in njihove sivoce, večer narodno zabavne glasbe in humorja. Večer je odkupila komisija za kulturo osnovnih organizacij sindikata Železarne. Pred dvetretjinsko zasedito dvorano so zelo tekoče in organizirano izvajali svoj program, ki je navdušil hvalne poslušalce.

S številnimi narodnimi in narodno zabavnimi skladbami, ki jih je izvajalo kar deset pevcev, ob spremljavi dveh harmonik in dveh kitar, so poslušalce za dve uri popeljali v svojo rodno domovino z izrednim folklornim bogastvom. Na sporedu so imeli številne domoljubne in ljubezenske pesmi, ki so jih izvajali z njim lastnim žarom in zanosom. Ostro glasbeno uho bi sicer našlo še precej neizdelanosti in glasbene neusklajenosti, kar pa bodo nedvomno s pridnostjo in zavzetostjo, ki jo kažejo, in vsaj ob občasni strokovni pomoči, lahko popravili in dodelali. Med njimi so talentirani glasbeniki in pevci, ki so v glavnem samouki, vendar pa z veliko ljubeznijo muzicirajo in pojejo. Še posebno vrednost pa pomeni to, da daleč od svoje rodne domovine gojijo svojo narodno in narodno zabavno pesem in glasbo in svoj materski jezik ter nacionalni ponos.

Med glasbenim programom so se zvrstili tudi trije skeči, in sicer: Izpit, Dober vojak in Železničar kot zdravnik, vsi v dramatični črti člana in duše skupine Sulja Bešlagića, ki se je izkazal tudi kot odlični igralec, organizator in povezovalac skupine.

Poleg njega so v skečih nastopili še: Andža Lukić, Meho Hasančević, Drago Dimić, Halid Muslimović, Eftim Dačev in Asmir Durković.

Vsi trije skeči so med gledalci in poslušalci zbudili obilo smeha in dobre volje.

Glasbeni kvartet so sestavljali: harmonikarja Rasim Muran in Franjo Čepka ter kitarista Salim Kljajić in Safed Bešić. Med pevci pa so se zvrstili: Sabid Kaljković, Ahmed Hajrudinović, Rasim Samardžić, Halid Muslimović, Eniz Burnić, Mirsada Kićin, Atif Mumunović, Vejsil Horozović, Rasim Muran in Mesud Hamulić. Celoten program pa je prijetno povezovala napovedovalka Mirsada Kićin.

Zadovoljni smo odhajali s prireditve, zadovoljni zato, ker so člani skupine Jutro, ki so v glavnem fizični delavci, z lastnim znanjem in iznajdljivostjo, predvsem pa z veliko ljubeznijo do kulturnega dela pripravili prijeten večer, zadovoljni pa tudi zato, ker so poslušalci in gledalci zelo kulturno sprejemali njihov program.

Kulturna skupina Jutro, ki združuje delavce iz bratskih republik in pokrajin, v veliki večini delavce Železarne, ima redne vaje dvakrat tedensko v Delavskem domu na Jesenicah. Presenetljivo je, da njihove vaje spremlja tudi do petdeset in več njihovih rojakov, predvsem delavcev iz samskih domov. To poudarjamo zategadelj, ker to kaže, da tem delavcem manjka različnih aktivnosti v prostem času. V to pa je s svojo širino in aktivnostjo posegla kulturna skupina Jutro, ki ima v svojem programu instrumentalno in vokalno glasbeno dejavnost, recitacijo in gledališko dejavnost, predvidevajo pa tudi razna predavanja, razgovore in spoznavanje kulturnih, zgodovinskih in naravnih spomenikov bližnje okolice. Posebna vrednost skupine pa je, kot smo že omenili, da goji svojo narodno in narodno zabavno pesem in glasbo, svoj jezik in svojo kulturo.

Čeprav, verjetno zaradi nezadostne reklame, ni bila dvorana povsem zasedena, kar bi ob večji informiranosti delavcev v samskih domovih nedvomno bila, pa smo z veseljem gledali grupe mladih in cele družine, njihovih rojakov, ki so prihajali na prireditev in zadovoljni z nje odhajali. To je na eni strani priznanje skupini Jutro za njihovo aktivnost, na drugi strani pa potrjuje potrebo po taki kulturni skupini na Jesenicah.

Grupi predvsem v zadnjem letu nudi pomoč in oporo jeseniška Svoboda, z razumevanjem pa grupo spremljata in nudita ustrezno pomoč tudi koordinacijski svet ZSMS Železarne in konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne. Nedvomno pa bo grupo potrebno dati več strokovne pomoči, ob dejstvu, da je volje za delo in organizacijskih ter izvajalskih sposobnosti v grupi dovolj.

Jutrovci bodo danes, na dan jugoslovanske ljudske armade, obiskali s svojim programom graničarje na Podkorenju, temu pa bo sledil še obisk v vojašnici Andreja Žvana-Borisa na Bohinjski Beli. Še v tem mesecu pa bodo program ponovili še za delavce iz bratskih republik in pokrajin, ki so zaposleni v drugih jeseniških podjetjih.

Članom kulturne skupine JUTRO želimo še veliko uspehov pri njihovem pomembnem delu.

ODLOMEK IZ KNJIGE JOŽETA VIDICA »SEDEM KRST ZA RONKARJEVO DRUŽINO«, KI BO IZŠLA PRI ZALOŽBI BOREC

BOMBA JE PRILETELA SKOZI OKNO

V vasi Hrušica pri Jesenicah je bilo na začetku vojne okrog 700 prebivalcev. 17. julija 1942. leta so Nemci vas obkolili in aretirali 150 vaščanov. Moške so odpeljali v Begunje, ženske z otroki v Šentvid, nekaj pa tudi v Begunje. Čez nekaj dni so partizani blizu vasi napadli nemški osebni avtomobil. Partizani so se umaknili v zavetje gozdov. Nemci so zopet rohnili. Še istega dne so iz begunjskih zaporov pripeljali 45 talcev in jih na kraju atentata postrelili. Kjer so se kot otroci igrali in veselili življenja, so kot talci padli tudi štirje bratje Ambrožič: 34-letni Ivan, 32-letni Franc, 29-letni Ernest in 20-letni Valentin, poleg njih pa še bratranec Franci Ambrožič. Iz majhne vasi Hrušica je 27. julija 1942. leta izkpravelo 37 vaščanov. Med ustreljenimi sta bila brata Potočnik in brata Tepina.

Tistega dne, ko so jih aretirali, je v nekdanji gostilni pri Pajerju v družbi gestapovcev sedel domačin Smolej, po domače Korenc, in z zadovoljstvom kadil cigaro. Gestapovci so držali v roki seznam vaščanov, Smolej pa je kazal, koga je treba zapreti in katero družino naj naženejo v izgnanstvo.

Ljudje so bili besni na izdajalca. Ko je Belo polje namočila kri mučeničkov, so nenehno terjali pravično kazen za ovaduha. Smolej se je spretno izmikal in živel pod nemško zaščito. Nekega dne so ga le zalotili doma.

Po ustanovitvi VOS in več uspešnih akcijah na izdajalce in nemčurje na Jesenicah so vaščani Hrušice ponovno terjali odgovor, zakaj partizani odlašajo z izvršitvijo smrtnih kazni nad najhujšim vaškim izdajalcem.

Marca 1944. leta je na Markeljnovi planini pod Golico taboril 1. bataljon zahodnokoroškega odreda, ki je sicer deloval okoli Sveč in Sv. Jakoba na Koroškem. Takrat je zaradi hajke na koroški strani po globokem snegu pregalil Karavanke in prišel tostran Golice. Prišli so lačni in zato so se s terenskimi delavci posvetovali, kje bi lahko opravili prehranjevalno akcijo.

»Pri kmetu Korencu na Hrušici,« so dejali terenci.

»Tako je,« so potrdili vosovci, »še mi gremo z vami, da poravnamo z njim dolg za prelito kri domačinov na Belem polju.«

»Tudi mi potrebujemo hrano,« so rekli kurirji in se priključili koloni. Pri karavanškem predoru na Hrušici je bila nemška posadka, okrog vasi več bunkerjev, po cesti in ob železnici so hodile nemške patrulje. Vse to je zahtevalo izredno previdnost.

V mraku je štab bataljona okrog vasi in v vasi razporedil zasede in straže. Tiho so se približali Korencovi hiši. Na trkanje se ni nihče oglasil.

Slepih miši se ne bomo igrali, so rekli borci in na dvorišču pobrali težak hloď in z njim složno udarjali v okovana vrata. Ob vsakem odarcu so se deske lomile, dokler ni v vratih zazijala velika luknja.

Vosovca Črtomir in Bogo sta se že pripravljala na vdor. Nehali so udarjati s hloďom po vratih, ker so vsi pričakovali, da bo nekdo, ki se bo prvi prenil skozi odprtino, od znotraj odprl vrata. V trenutni tišini, ko so vsi pripravljeni čakali na vdor, se je z notranje strani slišal šum, kot da nekdo teče po stopnicah v zgornje prostore. Nenadoma se je zablistalo in odjeknila je močna eksplozija. Posledice so bile hude. Kurir Anton Starman-Branko iz Planine pod Golico je izkpravil pri vaškem koritu. Borci so ga odnesli v gozd in truplo skrili, da bi ga naslednjega dne pokopali. Zjutraj so šli Nemci po krvavih sledovih in ga dobili.

Pred hišo je obležal mrtev borec koroškega bataljona Rudi Toplikar iz Oseka pri Šempasu. Pri umiku ga nihče ni opazil in je ostal tam do jutra. Poleg dveh padlih je bilo še sedem ranjenih, med njimi tudi vosovec Bogo in partizanka Francka Krivec-Breda. Ranjence so odnesli v Štruljevo hišo v Plavški rovt, kjer je imel zdravnik koroškega bataljona naporno delo. Vsa hiša je bila krvava. To se je zgodilo 23. marca 1944. leta.

Bombo je skozi zgornje okno Korencove hiše vrgel hišni hlapec Ignac Kragelj, ki je bil doma nekje z Dolenjskega in je bil prepričan belogardist. Poleg Korenca je zdaj še on pomočil roke v kri svojih sorokavov.

Korajža ga je kmalu zapustila. Zbežano je hodil po vasi, s strahom je zjutraj in zvečer odpiral in zapiral vrata, bal se je iti prvi v hlev, vznemirjal ga je vsak šum. Povsod je videl in slišal maščevalce. Ni se jim mogel izogniti. Obveščevalce koroškega obveščevalnega centra ga je 10. junija 1944. leta aretirali in odpeljal iz vasi daleč v hrib, kjer so ga zaslišali. Obsojen je bil na smrt in usmrčen. Njegovega gospodarja Korenca je kazen doletela po vojni.

Komandir varnostne grupe Črtomir je bil zelo potrjen zaradi takšnega izida akcije na Hrušici. Takoj zjutraj je zbral vosovce in jih vprašal:

»Tovariši, kdo si upa jutri podnevi na Hrušico?«

Vsi so dvignili roke.

»Naj nikar ne mislijo, da so nas ustražovali,« je besno nadaljeval in si grizel ustnice. Ozrl se je po borcih in odločil: »Dane in Andrej bosta šla jutri v akcijo na Hrušico. Opoldne morata biti tam, kjer vaju tedaj ne bo nihče pričakoval.«

Poklical ju je na stran in nadaljeval: »Poslušajta, skušajta zvedeti, kdo je vrgel bombo skozi okno. Če ga odkrijeta, ga aretirajta, če se bo uprl, mu sodita. V vasi sta dva izdajalca, ki sta že obsojena na smrt, in to Korenc ter frizer Mato Kovačiček. Če srečata koga od teh dveh, ne skoparita z naboji.«

»Z vosovcem Andrejem sva se oblekla v lepi zeleni obleki,« se spominja Dane, »Andrej je znal nemško. Če naju bi kdo ustavil, bi odgovorila, da sva Korošca. Andrej je imel usnjen plašč in je bil bolj podoben uradniku kot vosovcu.«

Okrog poldneva sva se približala vasi. Od zaupnikov sva zvedela, da sta Korenc in njegov hlapec Kragelj že od jutra na Jesenicah. Nič zato, pa drugič, sva si mislila in zavila v frizerijo. Mato je pravkar bril starejšega moža, medtem ko je domačin Jaka čakal na vrsto. Andrej je v nemščini vprašal frizerja, kako se piše. Kovačiček, je odgovoril.

Aretirani ste, je nadaljeval Andrej. Takoj nehajte briti tega moža, ognite plašč in pojdite z nama.

Zakaj, kaj sem vam storil? je vprašal in vprašujoče zrl zdaj vame, zdaj v Andreja. Saj sem vendar za Nemce in Paveliča. Jaz sem Hrvat, ustaš, saj to veste.

Zamenjal naju je z gestapom. Ni čudno, ko sva bila tako oblečena in ker je Andrej govoril nemško.

Andrej se je stežka krotil. Jezno ga je ošvrknil z očmi in pribil kot sodnik: Potem ni treba z nami, ostali boste tukaj. Midva sva partizana in ne Nemca. Potegnili je pištolo in Hrušica se je znebila ustaša (25. marca 1944).

V isti hiši je bila delavska menza. V hodniku so stali ljudje s porcijami v rokah. Mimo njih sva se umaknila na cesto in zavila v gozd. Za nama ni nihče streljal, nihče nama ni sledil. Nad vasjo naju je čakal Črtomir.

Od nesrečnega dogodka pri Korencu smo večkrat mislili na Hrušico. Kje bi se lahko kakšno zgodilo sovraščniku. Priložnost se nam je ponudila šest dni po atentatu na frizerja. Terenci so nam javili, kdaj iz skladišča na Jesenicah razvažajo blago v okoliške trgovine. Veletrgovec Andrej Čufar je imel skladišče za okoliške trgovine. Zvedeli smo, da bodo 1. aprila pri Čufarju naložili voz hrane za nemško posadko in trgovino na Hrušici.

Zjutraj smo bili že v zasedi in čakali voznika. Položaj smo zasedli na Kopavniku, v gosto poraščnem gozdu nad Hrušico in Jesenicami. Bilo je okrog desetih dopoldne, ko se je izza ovinka prikazal dobro naložen voz. Spremljala sta ga voznik Janez Krivec z Jesenic in nemški vojak. Skočili smo na cesto in ustavili konje. Vojak sploh ni pomislil na upor. Moral se je sleči, ker smo potrebovali nemške uniforme. Na vozu je bilo veliko moke, sladkorja, masla, soli, kave, kvasa in nekaj perila. Na pomoč so nam priskočili še kurirji, sicer ne bi mogli odnesti vsega. Ko smo nabasali naše nahrbtnike in se je večina borcev že oddaljila v gozd, smo spustili voznika in voznika.

Pozdravila svoje šefe in recita, da imamo tudi mi dober tek v teh spomladanskih dneh, smo jima naročili. Vojak je bil videti zelo klavrn in se nam je skoraj zasmilil. Rekel je, da že šest let nosi uniformo in je je sit, kakor tudi vojske in vsega. Rad bi šel domov. To mu je edini cilj in ga ne briga, kdo bo zmagal.

JUBILEJNI NOVCI OB SKLEPU JUBILEJNEGA LETA

Čeprav smo že pred meseci napovedali, da bo kulturna skupnost Jesenice ob 40-letnici ustanovnega kongresa Komunistične partije Slovenije izdala jubilejne novce, je do realizacije, zaradi tehničnih težav pri izdelavi, prišlo šele ob sklepu letošnjega jubilejnega leta. Tako bodo jubilejni novci v prodaji v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi 29. decembra od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

Jubilejne novce je v dveh serijah in v treh kvalitetah izdelal kipar in medaljer prof. Stane Dremelj iz Radovljice, in sicer:

- tri zlate novce iz 22-karatnega zlata, premera 32,5 mm in v teži 21 gramov, 40 srebrnih novcev, čistoče 925, istega premera, in 50 bronastih novcev, čisti tombak, istega premera, ki imajo na eni strani lik Franceta Prešerna z napisom »dr. France Prešeren 1800–1849« in ime avtorja, na drugi strani pa napis »Kulturna skupnost Jesenice ob 40-letnici KPS« in letnici 1937–1977 ter verz iz Prešernove Zdravljice:

Živé naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepír iz sveta bo pregnan.

- tri zlate novce, dva srebrna in 30 bronastih novcev istih razmer kot zgoraj, ki imajo na eni strani lik Franceta Prešerna z napisom »dr. France Prešeren 1800–1849« in ime avtorja z letnico izdelave, na drugi strani pa lik Primičeve Julije z napisom »Julija«.

Serijska vseh treh novcev (zlata, srebrni in bronasti) bo veljala skupaj 5.600,00 din, posamezni pa: zlata 5.000,00, srebrni 500,00 in bronasti 400,00 dinarjev. Pri nakupu, pravijo na kulturni skupnosti Jesenice, bodo seveda imeli prednost kupci serije.

Jubilejni novci v izdaji kulturne skupnosti Jesenice so nedvomno lep prispevek k obeleževanju 40-letnice Komunistične partije Slovenije in umetniški prispevek k temu jubileju kiparja in medaljerja Staneta Dremelja. Prav gotovo pa bo z umetniškega vidika zanimiva tudi druga serija, ne samo za zbiralce, temveč tudi za organizacije in društva, ki bodo novčice lahko porabili za različna priznanja kulturnim ustvarjalcem in drugim.

OB SKLEPU PREDJUBILEJNEGA PLANINSKEGA LETA

Z uspešno in ustrezno propagando in mobilizacijo je Planinski zvezi Slovenije v 150 planinskih društvih, številnih pionirskih in mladinskih oddelkih, 50 alpinističnih oddelkih in 15 postajah GRS uspelo vključiti v množično rekreativno aktivnost preko 100.000 delovnih ljudi in mladine, ki z ljubeznijo in navdušenjem goje planinstvo, visokogorski smučarski šport, plezalni šport in vrhunske, ekstremne alpinizem.

Letošnja, predjubilejna planinsko alpinistična sezona, v kateri smo pričeli s pripravi na praznovanje dvestoletnice prvega pristopa na Triglav (1778-1978), 85-letnice ustanovitve slovenskega planinskega društva v Ljubljani, Kamniku in Gornjem gradu - Mozirju (1893-1978), 75-letnice ustanovitve SPD v Dolini (1903 do 1978) in 50-letnice ustanovitve Triglavskega podružnične SPD na Dovjem in v Mojstrani (1928-1978), ni bila najbolj naklonjena niti izletnikom, turistom, planincem, plezalcem, alpinistom in niti ne nesebičnim in potrpečljivim gorskim reševalcem.

Sredi načrtnih in široko razvijenih priprav na jubilejno leto so imeli polno glavo skrbi in polne roke dela posebno gorski reševalci, ki so morali pozimi, spomladi, poleti in tudi jeseni, ponoči in podnevi pomagati in reševati laže, teže in tudi smrtno ponesrečene gornike v Savinjsko-kamniških planinah, Grintavcih, Karavankah in Julijskih Alpah, še najbolj srhljiva pa je ugotovitev, da se je letos pri nas smrtno ponesrečilo rekordno število, 28 gornikov.

Postaje GRS so vestno analizirale vzroke lažjih, težjih in še prav posebej smrtnih planinskoalpinističnih nesreč. Slabo, deževno in viharno vreme je najbolj pogosto botrovalo planinskim nesrečam. Tudi prenapetost, slaba oprema, neznanje in prehiteno razvojne stopnje posameznikov, podcenjevanje številnih velikih nevarnosti gora, domisljavnost in prenehanje svojega znanja, sposobnosti in opreme, pomanjkanje fizične in fizične kondicije in številne sodobne poklice in moderne bolezni srca in ožilja so med vzroke planinskih nesreč.

Planinski svet bi moral pozitivno vplivati na pretek 2.000.000 vsakoletnih ljubiteljev in obiskovalcev gora. Planinska društva in še prav posebej pionirski, mladinski in alpinistični oddelki bi morali v večji meri šolati in vzgajati prvenstveno mlade planince, plezalce in alpiniste. Gore, stene in grebeni bi morali biti šola in kovačnica gornikov. Zavedati se moramo v največji meri, da je mnogo laže, ceneje in bolj preventivno preprečevati planinske nesreče, kakor pa nevarno in težko reševati ponesrečene planince, plezalce in alpiniste iz sten, grebenov in vrhov.

Sredi poletja gorski reševalci skoraj niso imeli miru, reševali in pomagali so ponesrečencem v stenah nad Logarsko dolino, v Trenti, na Jesenškem, pod Stročicem, na Jermanovih vrhovi in v stenah in robih treh triglavske doline. V časopisih in drugih občilnih smo skoraj sleherni dan zasledili novice o lažjih in težjih nesrečah v gorah. Velike zimate in še posebej pomladanske snežne padavine so pustile pod gorami, v žlebovih in tokavah velike plavaze, katere so gorniki prečkali nepremisljeno, brez popotne palice ali cepina in celo v neprimernih čevljih, predrzno izzivanje nesreče!

Ze v mesecu januarju se je smrtno ponesrečilo sedem naših gora sedem mladim obiskovalcem zasneženih in v led ukovanih gora. Zelo žalostno je odjeknila v planinski javnosti žalostna vest o tragediji dijakov šolskega centra iz Škofje Loke (šest smrtnih žrtve). Tragediji na Zelenici je botrovalo več subjektivnih in objektivnih vzrokov. Te žrtve so resno opozorile, da moramo biti v gorah še prav posebej pri šolskih, skupinskih, kolektivnih izletih, še prav posebej pa pozimi skrajno previdni in disciplinirani.

Sedem smrtnih žrtve v mesecu januarju je opozorilo vse smučarje, da morajo biti v globoko zasneženih gorah skrajno previdni. V mesecu februarju so gorski reševalci zabeležili na bolj ali manj urejenih smučaških več manjših in lažjih poškodb. V mesecu marcu, mesecu plavazov, so morali naši reševalci reševati štiri smrtno ponesrečene smučarje in gornike in to na Kamnu, Grintavcu, Veliki planini in v Savinjskih gorah, pretresljiva je bila nesreča Milana Ciglarja pod vrhom Grintavca.

Konec meseca aprila (29. 4.) so prihajale srhljive vesti iz ledenika Breithorna, kjer so se reševali v meglenem morju dijaki iz Škofje Loke (49). V labirintu megle, ledenih razpok in v snežnem metanju je ostal mladi Klemen Križaj, ki deli žalostno usodo pionirja himalajzma Mummeryja, ki je leta 1895 izginil na največjem ledeniku Baltoro pod vrhom devetega osemstočaka (pod 8125 m), v visokem Nanga Parbat. Ista usoda je sedem let prej, leta 1888 doletela tudi mladega, veliko obetajočega Georga Winklerja, ki je ostal polnih 96 let v objemu ledenika Weishorna. Pred dvajsetimi leti, leta 1957, pa je izginil v ledeniku 7634 m visoke Chogolise v pakistanskem Karakorumu človek iz jekla, zmagovalec Nanga Parbat, Hermann Buhl. Ta tragedija, ki bi lahko terjala še več žrtve, je bila resno opozorilo, da morajo naši reševalci večjih izletov in odprav v prihodnje bolj resno in odgovorno sestavljati vodstva in udeležence.

V mesecu maju so morali gorski reševalci reševati smrtno ponesrečenega v Paklenici in Gamsovem skrepu pod Skuto. Število lažjih in težjih, pa tudi smrtno ponesrečenih gornikov se je naglo in srhljivo večalo. Pred nastopom polne poletne planinskoalpinistične sezone so gore terjale že 14 smrtnih žrtve, kar je vsekakor mnogo prevelik krvni davek. V gorah so umirali in klicali na pomoč le mladi, srčno navdušeni ljubitelji in obiskovalci gora. Tudi v mesecu juniju so gore pod Mlinarskim sedlom na snežni nad Črno kočo zahtevale dve smrtni žrtvi, kot davek ne previdnosti, neizkušenosti in pomanjkljive opreme.

Polna poletna planinskoalpinistična sezona se je v mesecu juliju povzpela v svoj žalostni vrh. Na poti iz Triglavskega doma do Planike se je smrtno ponesrečil Stefan Jelar. Na Kamniškem sedlu, Jermanovih vrhovi in v stenah in robih treh triglavske doline je smrtno ponesrečil francoski državljani. Mladi, veliko obetajoči Franc Bergan se je smrtno ponesrečil v triglavski sfingi. Trije plezalci so se smrtno ponesrečili v nemški smeri severne triglavske stene tik pod Kugljovo polico. Cene Kramar iz Kamnika se je od utrujenosti in popolne izčrpanosti smrtno ponesrečil v severnem ozebniku, v 2755 m visokem Aiguillu du Dru v Montblanški skupini. Ob zaključku tržiške alpinistične odprave Karakorum 77 je prišla izpod 8068 m visokega štirinajstega osemstočaka Hidden Peaka žalostna vest, da je tam tik pod samim vrhom našega drugega osemstočaka neznan izginil član odprave Drago Bregar iz Ljubljane.

V mesecu avgustu so gorski reševalci iz Trente, Rateč, Kranjske gore, Martuljci, Mojstrane, z Jesenice, Tržica, Kamnika in Celja ter iz drugih GRS postaj pod gorami pomagali in reševali številne »srečke«, ki so pri lovu in iskanju gorskega cvetja na ostankih plavazov, na travnatih pobočjih ali v skorju imeli srečo z manjšimi zlomi in poškodbami.

Strela je tudi letos na Triglavu, kakor leta 1972 in pozneje, 9. septembra ubila enega planinca. Pri vstopu v steno Debele peči nad Krmu se je v začetku meseca septembra smrtno ponesrečil plezalec začelnik, samohodec Šimen Gogala. Samohodec si iščejo svoja pota in si zato tudi pišejo čestokrat svojo žalostno, tragično usodo.

Gorski reševalci so ob svojem obilnem, težkem in nevarnem delu letos slavili svoje visoke delovne jubileje, postaja GRS Tržič že 40-letnica, postaja Kranj in Bohinj pa tridesetletnica. Ob tem so analizirali in

pregledali svoje delo, priredili kvalitete razstave in vaje v reševanju v stenah ob pomoči helikopterja tajništva za notranje zadeve.

Žalostni, tragični rekord letošnjih smrtnih planinskoalpinističnih nesreč v domačih in zahtevnejših tujih gorah je srhljiv opomin in opozorilo; da moramo biti poletni in pozimi na planinski poti, smučarski turi ali plezalnoalpinističnem vzponu vedno skrajno previdni in vedno plemeniti tovariši in nesebični ter potrpečljivi reševalci. Kajti pogum, samo pogum v gorah ne pomeni veliko, skoraj nič, če se mu ne pridruži še znanje, oprema, kondicija in previdnost.

Sele ko bomo znizali število lažjih, težjih in prav posebej smrtnih planinskoalpinističnih nesreč, bomo lahko zadovoljni in srečni praznovali planinskoalpinistične uspehe, zmage in jubileje.

JUDO IN LJUDSKI ODPOR

V Sloveniji in Jugoslaviji praznujemo letos 25-letnico juda. Pred četrto stoletje smo dobili novo panogo borilnega športa, ki se je med mladino preseletljivo hitro širila. Brez pravih rekvizitov in kimonov je mladina množično obiskovala začetniške tečaje in si pridobivala osnovna znanja samobrambe in juda. Kaj je vleklo mladino na borilne blazine? Morda parola, da je to šport za šibke, da je to večšina, s katero šibkejši premaga močnejšega, morda želja po samozavesti, ki jo mlad človek v življenju potrebuje.

Naj bo kakorkoli, judo se je hitro razvijal, naši športniki pa so posegli po najvišjih mednarodnih lovorikah. Judo je preraščal tiste okvire, ki vzgajajo zgolj športnika kot takega.

Današnje človeštvo živi v nemirnem in negotovem obdobju blokovanja, saj interesi vlesil neprestano povzročajo oborožene spopade na različnih delih sveta. Težnja naše družbe po ohranitvi neodvisnosti in po svobodnem življenju je ustvarila močan obrambni sistem. V obrambo meja naše domovine je vključen po svojih močeh sleherni državljani. Večji prispevek bodo dali tisti, ki bodo fizično bolj pripravljeni, ki bodo znali plavati, smučati, se gibati in orientirati v gorah, ki bodo znali sestaviti radijski oddajnik, se boriti z orožjem in ne nazadnje, boriti se brez orožja. Prav to slednje, boriti se brez orožja, sloni na vzgoji mladinsko-judoista, ki z obvladanjem večšin samobrambe in juda k temu največ pripomore. Samobramba in judo sta postala sestavni del učnega programa mladih kadetov šolskega centra RSNZ. Na mnogih življenjskih nastopih, ki so jih kadeti imeli, smo se prepričali, da je njihovo znanje na zavidljivo visoki ravni.

Naši športniki, ki služijo kadrovskega rok, postajajo v armadi inštruktorji juda. Prav gotovo ni vojaka, ki se ne bi med odsluženjem vojaškega roka seznanil z osnovami samobrambe in juda. Judo postaja tudi vse bolj pomembna športna panoga na armadnih športnih prvenstvih. Zanimivo je, da je bil judo na Japonskem, torej v domovini tega športa, nekaj let po drugi svetovni vojni prepovedan. Prepovedale so ga ameriške okupacijske oblasti zaradi vojne varnosti. Enaka prepoved velja zdaj v nazadnjaškem režimu v Čilu, kjer se zavedajo, da so organizirane skupine mladih ljudi, »oborožene« z znanjem samobrambe in juda, velikokrat nevarnejše od dobro oboroženega in že od daleč vidnega oklepnika.

Koncept naše obrambne moči ne sloni samo na naši armadi, temveč v vseh splošnem ljudskem odporu in samozasčitni. Zato se športniki-judoisti zavedamo, da s tem, ko vzgajamo mladino v pravem športnem duhu, prispevamo koristen delež k izgradnji obrambne sposobnosti naše družbe.

MNOŽIČNOST IN KVALITETA NA TEKMOVANJH V OBČINI RADOVLJICA

Na telesnokulturnih tekmovanjih osnovnih organizacij sindikata, zveze telesnokulturnih organizacij in šolskih športnih društev je letos v radovljiški občini nastopilo rekordnih 7100 članov delovnih kolektivov, učencev osnovnih šol in športnikov.

Ob zaključku letošnjih telesnokulturnih tekmovanj v občini Radovljica je bila v soboto, 17. decembra, v festivalni dvorani na Bledu svečana prireditev, na kateri so podelili spominske pokale najboljšim ekipam na občinskih prvenstvih sindikata, telesnokulturnih organizacij in šolskih športnih društev. Priznanja za letos dosežene športne uspehe je prejelo tudi 65 najboljših športnikov radovljiške občine, oziroma vsi tisti športniki, ki so na raznih republiških in zveznih prvenstvih osvojili eno od prvih treh mest.

Na prireditvi, ki sta jo organizirala telesnokulturna skupnost in občinski svet ZSS Radovljica, je v opomenu množične športne rekreacije in vrhunskega športa ter o izredno pomembni vlogi sindikata pri razvoju športne rekreacije spregovoril predsednik izvršnega odbora telesnokulturne skupnosti Radovljica Boris Čebulj. V programu, katerega je povezoval Teo Lipicer, je sodeloval ansambel Studio iz Bleda.

Udeležba na letošnjih telesnokulturnih tekmovanjih v občini Radovljica je presegla vsa pričakovanja in je bila skoraj na vseh tekmovanjih odlična ter je dosegla rekordnih 7100 udeležencev. Najboljši športniki Radovljice pa so osvojili 65 zveznih ali republiških medalj. Če za primerjavo povemo, da je bilo leta 1974 na vseh podobnih telesnokulturnih tekmovanjih le 2182 udeležencev in da so takrat najboljši športniki občine Radovljica osvojili le 53 republiških ali zveznih medalj, nam letošnja rekordna udeležba in število osvojenih medalj nedvomno povesta, da sta tako športno rekreativna dejavnost kakor tudi vrhunski šport v občini Radovljica letos izredno napredovala.

Najbolj je porasla množičnost na sindikalnih športno rekreativskih igrah, kjer je na občinskih sindikalnih prvenstvih v dvanajstih športnih disciplinah nastopilo 2941 članov sindikata iz 109 osnovnih organizacij sindikata. Tukaj je predvsem pomembno to, da so bili nastopajoči iz 109 od skupno 120 osnovnih organizacij sindikata, kolikor jih v občini imajo. Kajti iz tega lahko ugotovimo, da je rekreacija našla svoje mesto skoraj v vseh TOZD občine Radovljica in da so v večini TOZD tudi sami spoznali pozitivne vplive rekreacije, ki jih ima le-ta na obrambne in delovne sposobnosti zaposlenih in prek tega na večjo produktivnost dela.

Verjetno pa sta k rekordni udeležbi pripomogli tudi raznovrstnost in pravilna terminska razporeditev športno rekreativnih tekmovanj, ki so potekala skozi vse leto.

Občinske ekipe naslovi na sindikalnih športnih igrah 1977 so osvojili: Smučarski teki: moški - Elan Begunje, ženske - Vezanine Bled, skupaj LIP Bled. Veslalom: moški - Elan Begunje, ženske - Vezanine Bled, skupaj Elan Begunje.

Kegljanje - borbene partije: ženske - Iskra Otoče, moški - Elmont Bled, skupaj Iskra Otoče. Sah: Elan Begunje. Balinanje: Veriga Lesce. Mali nogomet: Elan Begunje. Plavanje: ženske - Vezanine Bled, moški - Elan Begunje, skupaj Iskra Otoče. Avto rally: Vezanine Bled. Namizni tenis: ženske - Elan Begunje in LIP Bled, moški - Elan Begunje, skupaj Elan Begunje.

Odbojka: moški - Gozdno gospodarstvo Bled, ženske LIP Bled.

Streljanje z zračno puško: ženske - Ke-mična tovarna Podnart, moški - Veriga Lesce, skupaj - Vezanine Bled.

Kegljanje - mešano: ženske - Elan Begunje, moški - Starešine JLA Boh. Bela, skupaj - Veriga Lesce.

V skupni uvrstitvi osnovnih organizacij sindikata na sindikalnih športnih igrah 1977 so zmagali: ženske Vezanine Bled,

moški Elan Begunje, skupaj - Elan Begunje.

Na občinskih prvenstvih telesnokulturnih organizacij je v devetih športnih panogah nastopilo 1197 tekmovalcev. Občinske ekipe naslovi pa so osvojili: atletika - Odbojarski klub Bled, košarka - Plamen Kropa, kros: Partizan Gorje, namizni tenis - Partizan Mošnje. Odbojka - ženske Partizan Gorje, moški - Plamen Kropa, plavanje - plavalni klub Radovljica, smučarski teki - Partizan Gorje, veslalom - smučarski klub Radovljica.

V tekmovanjih šolskih športnih društev je nastopilo 1168 učencev osnovnih šol. Če na koncu še povemo, da je na raznih TRIM akcijah sodelovalo 1796 občanov in da je plavalne in smučarske tečaje uspešno končalo prek 1400 odraslih in mladine, nam to nedvomno dokazuje, da je telesnokulturna dejavnost v občini Radovljica dosegla v zadnjih treh letih velik napredek. Zato iskrene čestitke vsem, ki so kakor koli prispevali k letošnjim izrednim dosežkom, še posebno pa najboljšim, ki so na sobotni svečanosti prejeli zaslužena priznanja.

V. Matjašič

TEKMOVANJE ŽELEZARJEV V SANKANJU

V soboto, 17. decembra, je komisija za športno in rekreativno dejavnost pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne pri Savskih jamah izvedla tekmovanje v sankanju delavcev TOZD in delovnih skupnosti. Na lepo urejeni progi je nastopilo 59 tekmovalcev, in sicer šest žensk, 33 tekmovalcev, starih pod 40, in 20 moških nad 40 let.

REZULTATI: Ženske: 1. Mira Robič, Elektrode, 2:11,24, 2. Roža Koselj, Strojne delavnice, 2:32,25, 3. Alma Pristov, DS za komerc. in finančne zadeve, 2:33,80.

Moški do 40 let: 1. Karlo Girandon, Livarna, 1:49,62, 2. Anton Hribar, Žičarna, 1:54,51, 3. Marjan Burnik, Strojne delavnice, 1:54,86. Moški nad 40 let: 1. Janez Smolej, Livarna, 1:46,47, 2. Drago Dokl, Jeklarna, 1:46,51, 3. Janez Smolej, Valjarna blumingštel, 1:48,08.

Uvrstitev ekip: 1. Jeklarna - 5:49,41 (Dokl, Sabolič, Noč), 2. Hladna valjarna Jesenice - 6:30,31 (Prešeren, Razinger, Noč), 3. Strojne delavnice - 6:30,53 (Razinger, Burnik, Urbas).

PROGRAM NOVOLETNEGA PRAZNOVANJA V OBČINI

Tudi letos so organizacije združenega dela na področju občine Jesenice omogočile izvedbo praznovanja novoletne jelke s prihodom dedka Mraza, ki bo obdaril vse otroke v starosti od 3-10 let.

Letošnje novoletno praznovanje ima poudarek na kulturnih vrednotah in prizadevanju, da bi bil vsak otrok enako obdarjen in deležen novoletnega praznovanja.

Pričetek prireditev je v ponedeljek, 26., in svečan zaključek v petek, 30. decembra. V teh dneh bo dedek Mraz s svojim spremstvom obiskal vsa društva DPM, KS, VVU, šole, bolne otroke v bolnici Jesenice in tudi naše starčke v domu FR. Berglja.

PONEDELJEK, 26. decembra: ob 10. uri v gledališču Tone Cufar odrska uprizoritev Sneguljica. Igrica je darilo krajevne skupnosti Plavž vsem predšolskim otrokom, ki obiskujejo VVU Angele Ocepke na Plavžu in Julke Pibernik na Savi.

Ob 15. uri bodo predšolski otroci iz Planine pod Golico pričakali dedka Mraza v bivši ošn. šoli. Program vsebuje lutkovno igrico Mojca in zivali, ki so jo pripravili učenci lutkovnega krožka osnovne šole Prežihov Voranc. Šolski otroci in mladina tamkajšnje KS bodo pridrevi se obogatili z recitacijami in pevskimi točkami. Prireditev je namenjena vsem otrokom, ki bodo prešli vabila.

Ob 17. uri bo dedek Mraz s spremstvom obiskal predšolske otroke v KS Podmežakla. Na sporedu so lutkovna igrice Mojca in zivali, pevke in druge točke. Nato bo dedek Mraz obdaril vse otroke, ki jim je v teh dneh poslal vabila.

Ob 17. uri bo pričetek novoletnih prireditev tudi v KS Javornik - Koroška Bela. Učenci kulturnega krožka ošn. šole »16. decembra« iz Mojstrane bodo v kulturnem domu na Javorniku uprizorili igrico Kraljevi smetanovi kolački.

TOREK, 27. decembra: ob 9. uri se bo dedek Mraz s spremstvom ogledal v VVU Angele Ocepke na Plavžu. V programu je najprej lutkovna igrice Mojca in zivali, nato obdaritev vseh varovancev. Nato se bo dedek Mraz napotil v stolpnico S-3, kjer domuje podružnica ustanova, tako da bo

ob 10. uri že pozdravil malčke, ki so v tej ustanovi v varstvu. Najprej si bo ogledal njihove igrice, nato jim bo razdelil darila.

Ob 15. uri bo svečana prireditev novoletnega praznovanja v domu družbenih organizacij na Hrušici. Najprej bo pravljica igrice Dedek Mraz in škrati, nato obdaritev za vse predšolske in šolske otroke, ki jim je dedek Mraz poslal vabila.

Ob 15.30 bo dedek Mraz obiskal bolne otroke v bolnici Jesenice, z njimi bo najprej pokramljal o zdravju, nato jim bo izročil kolektivna darila.

Ob 16.30 bodo dedka Mraza s spremstvom sprejeli v domu Franceta Berglja, po izročitvi kolektivnih daril bo obiskal vse oddelke in vsem zaželel obilo zdravja in zadovoljstva v novem letu.

Ob 17. uri bo v gledališču pravljica igrice Sneguljica, ki jo dedek Mraz poklanja učencem ošn. šole Tone Cufar ob novoletnem praznovanju.

Ob 17. uri bo mladinska dramska sekcija Svobode Javornik - Koroška Bela vrnila gostovanje skupini iz Mojstrane in se v kino dvorani na Dovjem predstavila z mladinsko igrico Hiša tete Barbare.

Tega dne bodo v večernih urah pričakali dedka Mraza s spremstvom tudi pacienti bolnišnice za duševne bolezni v Begunjah. Pacienti bodo sami izvedli kulturni program, dedek Mraz pa jim bo izročil kolektivna darila.

SREDA, 28. decembra: ob 9.30 bo v prostorih VVU Julke Pibernik na Savi lutkovna igrice Mojca in zivali, nato sledi obdaritev otrok in razgovor z dedkom Mrazom.

Ob 10.30 bodo dedka Mraza s spremstvom pozdravili otroci v VVU na Blejski Dobravi. Za vesel program bodo poskrbeli sami varovanci ustanove in šolski otroci, ki obiskujejo tamkajšnje dvorazrednico.

Ob 12. uri se bodo učenci od 1. do 3. r. ošn. šole Koroška Bela zbrali v kulturnem domu na Javorniku o gledanju igrice Hiša tete Barbare in k obdaritvi.

Ob 15.30 bo dedek Mraz s spremstvom prišel v gledališče Tone Cufar. Malčki od 3. do 7. leta, ki prebivajo na področju krajevne skupnosti SAVA in PLAVŽ in ne obiskujejo VVU, se bodo zbrali ob tem času v gledališču, kjer jim dedek Mraz najprej poklanja igrice Sneguljica, nato bodo prejeli še darila. Zaradi lažje kontrole je treba prineseti s seboj zdravstvene izkaznice. Za nadzorstvo in red pri vstopu in v dvorani bodo skrbele vzgojiteljice iz vrtcev.

Ob 17. uri bo v kulturnem domu na Javorniku ponovitev programa z igrice Hiša tete Barbare, ki jo dedek Mraz poklanja kot novoletno darilo vsem učencem višjih razredov ošn. šole Koroška Bela in tudi odraslim krajanom.

CETRTREK, 29. novembra: Ob 10. uri interna prireditev za otroke VVU na Koroški Beli. Dedek Mraz s spremstvom si bo najprej ogledal igrice Hiša tete Barbare, nato bo obdaril vse varovance od 3. do 7. let.

Ob 15. uri se bo v domu Svobode na Breznici igrice Dedek Mraz, nato pa obdaritev vseh predšolskih od 3. leta naprej, ki obiskujejo VVU, in ostalih, ki prebivajo na področju Žirovnice, ter šolskih otrok od 3. r.

Ob 15.30 bodo malčki pričakali dedka Mraza v Ratečah, v bivši šoli. S sodelovanjem mladine so pripravili igrice v Pričakovanju dedka Mraza, ki bo zaključena z obdaritvijo.

Ob 16. uri se bo v gledališču Tone Cufar pravljica igrice Sneguljica za učence ošn. šole Prežihov Voranc do vključno 3. r.

Ob 16. uri je dedek Mraz pripravil program z obdaritvijo v kulturnem domu na Javorniku za predšolske otroke od 3. do 7. leta, ki prebivajo na področju krajevne skupnosti Javornik - Koroška Bela in ne obiskujejo tamkajšnje varstvene ustanove.

PETEK, 30. decembra: ob 10. uri se bodo učenci od 1. do 3. razreda osnovne šole P. Stražišar zbrali k obdaritvi v telovadnici tamkajšnje šole. Dedek Mraz se bo najprej pozanimal za njihove težave pri učenju, nato jim bo izročil darila.

Ob 10.30 bo dedek Mraz s spremstvom prišel v ošn. šolo Tone Cufar in Prežihov Voranc. Učencem od 1. do 3. r. bo izročil darila in se napotil takoj naprej, kajti

ob 11. uri ga že pričakujejo malčki v VVU v Kranjski gori. Skupno si bodo najprej ogledali lutkovno igrice Mojca Pokrajculja, nato bo obdaril vse predšolske otroke, ki prebivajo na področju krajevne skupnosti Kranjska gora.

Ob 14. uri vabi dedek Mraz h kulturnemu programu učence ošn. šole Kranjska gora, da se bo z njimi povesel ob medsebojnih obdaritvah, nato jim bo izročil prinesena darila.

Ob 15.45 bo dedek Mraz zopet prišel v ošn. šolo Tone Cufar in Prežihov Voranc. Vsem učencem od 3. r. je pripravil darila.

Ob 16. uri je pionirski dramski krožek osnovne šole 16. december v Mojstrani pripravil veselo igrice Kraljevi smetanovi kolački. V kino dvorani na Dovjem bodo v vselem pričakovanju dedka Mraza še recitacije, pesmi in saljivke, namenjene predšolskim in šolskim otrokom od 3. do 10. leta, ki prebivajo na področju krajevne skupnosti Dovje - Mojstrana.

Ob 17.30 bo slavnostni sprevod dedka Mraza in njegovega spremstva izpred skupščine občine Jesenice, skozi mestno središče do gledališča Tone Cufar, kjer se bo dedek Mraz poslovil od občinstva z dobrimi željami za prihodnje leto.

Časovni potek novoletnih praznovanj po sproti objavljen v radiu Triglav, zato prosimo starše, da prisluhnejo posameznim oddajam.

Naša želja je, da bi dedek Mraz prinesel vsem otrokom in tudi odraslim obilo veselja in novoletnega razpoloženja, da bi bilo praznovanje povsod vsebinsko bogato, polno medčloveških odnosov v družini in družbi.

Koordinacijski odbor pri OK SZDL za praznovanje novoletne jelke se z občinsko zvezo prijateljev mladine Jesenice in s svojimi sodelavci najlepše zahvaljuje vsem, ki so prispevali namenska sredstva in omogočili obdaritev preko 3.000 otrok.

Vsem občanom pa želi obilo uspehov, notranjega zadovoljstva in sreče v letu 1978.

Košarka

MEDRAZREDNO TEKMOVANJE DRUGIH LETNIKOV ŽIC

Železarji na startu tekmovanja v sankanju

VABILO IN OBVESTILO STARŠEM, KATERIH OTROCI BODO OBISKOVALI 120-URNO MALO ŠOLO

— Sestanek za starše s področja KS Sava bo 22. decembra ob 15.30 v vrtcu Julke Pibernik, Tomšičeva 3.
— Sestanek za starše s področja KS Plavž bo 22. decembra ob 17. uri v vrtcu — stolpnica, Tavčarjeva 3/b.
Pogovorili se bomo: o pomenu male šole, o organizaciji in razporeditvi otrok, o prispevku staršev za malo šolo, o pričetku šole. Predvidevamo, da bomo začeli 5. januarja 1978, dokončno pa se bomo dogovorili na sestanku.
Do tega časa starši otroku lahko nabavite: — torbico (kaksnokoli, samo ne šolske), zvezek brez črt, zvezek s črtami (11 mm), dva kartončka za podlago v zvezku, dva mehka svinčnika, flumastre in barvne svinčnike.
Priprava na osnovno šolo je za vsakega otroka zelo pomembna, zato je dolžnost staršev, da resno vzamejo tudi malo šolo!

Uprava Vrtca — Jesenice

PREDAVANJA O ZDRAVSTVU V GORJAH

V ponedeljek, 26. decembra, bo v domu Partizana v Gorjah ob 18.30 zdravstveno predavanje o nenadnem nevarnem obolenju srca. Predaval bo zdravnik, specialist splošne prakse dr. Borut Rus z Bleda. Na programu je tudi film o zdravstvu.
Sledila bo razlaga o pravicah in dolžnostih zavarovancev iz enotnega programa zdravstvenega varstva v SRS.
Predavanje organizira SZDL Gorje.

VABILO 70-LETNIKOM PODMEŽAKLJE

Kakor že nekaj let doslej tudi letos družbenopolitične organizacije krajevne skupnosti Podmežaklja vabijo 70-letnike na sprejem, ki bo v sredo, 28. decembra, ob 17. uri v dvorani KS Podmežaklja, Mencingerjeva 1.

Vabijo: SZDL, ZK, ZB NOV, KS in DPM

ISKRA — ELEKTROMECHANIKA KRANJ OBRAT TELEFONSKIH ENOT BLEJSKA DOBRAVA 124 — odbor za medsebojna razmerja delavcev

objavlja prosta dela in naloge:

1. SAMOSTOJNEGA KLJUČAVNIČARJA,
2. MOJSTRA II.

Za delo na vzdrževanju.

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- ad 1. — 3-letna poklicna šola kovinske stroke,
— 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju del z delovnega področja,
— odsluženi vojaški rok.
- ad 2. — 3-letna poklicna šola elektro stroke,
— 6 let delovnih izkušenj pri opravljanju del z delovnega področja.

Kandidati naj vložijo svoje ponudbe z opisom dosedanjega dela v 10 dneh od objave na gornji naslov.

Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice —
delovna skupnost skupnih služb

razpisuje delovno mesto

SEKRETARJA DELOVNE ORGANIZACIJE.

Pogoj: najmanj višja izobrazba pravne ali upravne smeri ali inženir organizacije dela.

Delokrog nalog in opravil: upravna, pravno normativna in kadrovska opravila.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili v roku desetih dni po objavi na gornji naslov.

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 23. decembra, od 20. do 22. ure železarna Jesenice,
- sobota, 24. decembra, od 14. do 16. ure, od 17. do 19. ure,
- nedelja, 25. decembra, od 14. do 16. ure, od 17. do 19. ure in od 20. do 22. ure.

HOKEJ NA LEDU:

- nedelja, 25. decembra, ob 10. uri mladinci HK Kranjska gora : HK Jesenice, VSTOPNINE NI.

GORENJSKA LIGA — TRENINGI:

- četrtek, 22. decembra, od 21.30 do 22.30 HK Podmežaklja Jesenice,
- petek, 23. decembra, od 22.15 do 23.15 HK Ljubno,
- sobota, 24. decembra, od 19.45 do 20.45 HK Plavž Jesenice,
- nedelja, 25. decembra, od 8.30 do 9.30 HK Blejska Dobrava,
- ponedeljek, 26. decembra, od 22. do 23. ure HK Kokrica,
- torek, 27. decembra, od 22. do 23.30 HK Tržič,
- sredo, 28. decembra, od 21.15 do 22.45 HK Triglav Kranj,
- četrtek, 29. decembra, od 21.30 do 22.30 HK Podmežaklja Jesenice.

Iz pisarne ŠD Jesenice

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 24. decembra, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta trgovina
ZARJA — KAŠTA 4 na PLAVŽU.

JEŽEK IZ JUGOBANKE

obvešča svoje mlade varčevalce, da jim je za darilo dedka Mraza omogočil brezplačen ogled mladinske igrice »SNEGULJČICA« v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Predstava bo v ponedeljek, 26. decembra, ob 16. uri popoldne.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage žene, mamice, mame, hčerke in sestre

MARICE SMOLEJ

se najtopleje zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z nami, so podarili cvetje in vence ter jo spremili na njeni zadnji poti.

Hvala pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in pevcem ter govornikom za poslovljne besede. Zahvaljujem se dr. Lahu za poseben napor, da bi Marico ohranil pri življenju.

Se enkrat prisrčna hvala vsem in vsakomur, ki nam je lajšal bolečino in karkoli pomagal v težkih trenutkih.

ŽALUJOČI mož Zdravko,
hčerki Irena in Zdenka z
družinama, mama, sestre,
brata in sorodstvo.

Zaradi napake v priimku v zahvali, objavljeni v 48. številki Železarja, le-to še enkrat objavljamo v celoti.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre, tete in svakinje

JOSIPINE SAJOVIC

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so na kakršenkoli način nudili pomoč v težki uri. Predvsem izrekamo zahvalo M. Vidičevi, ki nam je v vsakem trenutku nesebično pomagala.

Zahvaljujem se kolektivni bolnice Jesenice, darovalcem cvetja in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Hvala tudi sostanovalcem in sosedom za denarno pomoč namesto venca.

Se enkrat srčna hvala vsem.

Žalujoci sestrin in sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata, svaka, tasta in strica

LUDVIKA MODRETA

se najlepše zahvaljujem za izkazano pomoč dr. Dražiču, godbi na pihala DPD Svoboda — Hrušica za ganljive žalostinke ter družinam Čikojevič, Horozovič, Avdič, Metki Melhovi, Iskrovi, Pikonovi ter vsem stanovalcem Senožeti za izkazano takojšnjo pomoč. Posebno zahvalo izrekamo elektro delavnicam Železarne za poklonjeni venec in denarno pomoč in vsem darovalcem cvetja ter vsem, ki ste ga spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

Vsem naša iskrena hvala!

ŽALUJOČI: žena Angela,
sin Robert, hčerki Majda
in Marta z družinami ter
sestra Ana Palma

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

24. decembra jugosl. barvni film MIRKO IN SLAVKO, režija Branimir Tori Janković, v gl. vlogi Bata Živojinović, ob 15. uri.

24. decembra angl. barvni film EMILY, režija Henry Herbert, v gl. vlogi Koo Stark, Sarah Brackett, ob 17. in 19. uri. Film Emily ni primeren za mladino do dopolnjenega 15. leta.

25. in 26. decembra amer. barvni film PREROKBA, režija Richard Donner, v gl. vlogi Gregory Peck, Lee Remick, ob 17. in 19. uri.

27. decembra franc. barvni film MAHOGONY, režija Berry Gordy, v gl. vlogi Diana Ross, Billy Dee Williams, ob 17. in 19. uri.

28. decembra amer. barvni film RIO LOBO, režija Howard Hawks, v gl. vlogi Jorge Rivero, Jennifer O'Neil, ob 17. in 19. uri.

29. decembra ni predstav.
30. decembra franc. barvni film ADIJO KIFELCI, režija Pierre Granier — Defferre, v gl. vlogi Lino Ventura, Patrick Dewaere, ob 17. in 19. uri.

31. decembra in 1. januarja amer. barvni film V SOTESKI NEVADE, režija Tom Gris, v gl. vlogi Charles Bronson, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

24. decembra amer. barvni film PREROKBA, ob 18. in 20. uri.

25. decembra jugosl. barvni film MIRKO IN SLAVKO, ob 10. uri. Predstava je brezplačna za varčevalce »Ježkovskega kluba«, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

25. in 26. decembra angl. barvni film EMILY, ob 18. in 20. uri. Film Emily ni primeren za mladino do dopolnjenega 15. leta.

27. decembra franc. barvni film KRIK ŽIVLJENJA, ob 18. in 20. uri.

28. decembra ni predstav.
29. decembra amer. barvni film MAHOGONY, ob 18. in 20. uri.

30. decembra amer. barvni film RIO LOBO, ob 18. in 20. uri.

31. decembra in 1. januarja amer. barvni film MASČEVANJE TOMA HUNTERJA, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

24. decembra jugosl. barvni film HAJKA, ob 20. uri.

25. decembra amer. film ODR-SKE LUČI, ob 20. uri.

28. decembra angl. barvni film EMILY, ob 20. uri. Film Emily ni primeren za mladino do dopolnjenega 15. leta.

31. decembra amer. barvni film PREROKBA, ob 20. uri.

1. januarja amer. barvni film MAHOGONY, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

24. decembra mehiški barvni film DOLINA BEDNIH, ob 19. uri.

25. decembra jugosl. barvni film HAJKA, ob 19. uri.

31. decembra franc. barvni film KRIK ŽIVLJENJA, ob 19. uri.

1. januarja amer. barvni film PREROKBA, ob 19. uri.

Gledališče

ČETRTEK, 22. decembra,
ob 16. uri Pavel Golia: SNEGULJČICA — režija Stan-ka Geršak, scena in kostumski osnutki Jože Bedić — za izven.

NEDELJA, 25. decembra,
ob 10. uri matineja Pavel Golia: SNEGULJČICA — za izven;

ob 15.30 Pavel Golia: SNEGULJČICA — za izven.
PONEDELJEK, 26. decembra,
ob 10. uri Pavel Golia: SNEGULJČICA — predstava za otroke vzgojno varstvenega zavoda (vrtci),

ob 16. uri Pavel Golia: SNEGULJČICA — za člane Ježkovskega kluba.

TOREK, 27. decembra,
ob 17. uri Pavel Golia: SNEGULJČICA — predstava za učence osnovne šole Tone Čufar.

SREDA, 28. decembra,
ob 15.30 Pavel Golia: SNEGULJČICA — predstava za predšolske otroke z obdaritvijo.

ČETRTEK, 29. decembra,
ob 16. uri Pavel Golia: SNEGULJČICA — predstava za učence osnovne šole Prežihov Voranc.

Razpisna komisija pri amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice

razpisuje

prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE

s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji: srednješolska izobrazba in tri leta prakse v samostojnem vodenju računovodstva.

Osebnih dohodkov po pravilniku. Nastop zaposlitve s 1. 1. 1978. Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite na naslov: Razpisna komisija pri Amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4, Jesenice.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se iskreno zahvaljujem za prejeto denarno pomoč, ki mi je med boleznijo dobrodošla.

Gregor Vajs

ZAHVALA

Zahvaljujem se osnovni organizaciji sindikata TOZD Plavž za denarno pomoč, ki mi zelo prav pride v času bolezni.

Ljubo Pretnar

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna žice in profilov se zahvaljujem za prejeto darilo ob odhodu v pokoj.

Gabrijel Munih, Franc Prešeren

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Franc Lazar

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna blumingštel se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo dobrodošla.

Drago Rozman

ZAHVALA

Ob smrti moje tete

JULKE PERKON,
po domače Kljunove Julke,

se zahvaljujem krajevnomu odboru ZB NOV Podmežaklja, pevskemu zboru, patronažni službi in vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Nečak Polde

ZAHVALA

Sodelavcem dneine Kokalj-Brgant iz TOZD Plavž se za prejeto darilo ob odhodu v pokoj najlepše zahvaljujem.

Albert Černi

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji strojnih delavnic se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času bolezni.

Milan Čop

TRIDESET LET

Gorenjci!

Te dni lahko

naročite pri vašem pismonoši

GLAS

ZETOR ZMAGOVALEC, JESENICE ZADNJE

Od petka, 16. do nedelje, 18. decembra, je bil v dvorani v Podmežakliji tradicionalni mednarodni hokejski turnir, ki je bil tokrat posvečen Titovim in partijskim jubilejem ter 30-letnici uspešnega obstoja HK Jesenice.

Na turnirju so sodelovali češkoslovaški prvotlač Zetor iz Brna, švicarski drugotlač Lugano, naša državna reprezentanca, za katero so igrali hokejisti Olimpije ter štirje vojaki: M. Zbontar, Hafner, Kavac in Futler, ter moštvo Jesenice.

Takoj na začetku je treba povedati, da je turnir povsem uspel, da smo videli lep in kvaliteten hokej, žal pa so nas jeseniški hokejisti še enkrat razočarali, saj so tudi tokrat, kot pred kratkim na podobnem mednarodnem turnirju v Ljubljani, zasedli zadnje mesto, brez osvojenih točk.

Prvo mesto s tremi zmagami je osvojil Zetor, druga je bila reprezentanca Jugoslavije, ki je izgubila le tako slovitim hokejist, ki je drugotlač iz Švice Lugano, ki je v svojih vrstah imel odličnega vratarja Molino, v tem moštvu pa sta zelo uspešno, kot gosti, nastopila tudi igralca Kranjske gore Lah in Šlibar, ker so Švicarji prispeli na Jesenice nekompletni.

Kot že rečeno, Jeseničani so se uvrstili na zadnje mesto, brez osvojenih točk, in to je še eno opozorilo, da v letošnji sezoni jeseniški hokejisti doživljajo prevelike vzpone in padce, ki so nenormalni za moštvo, ki ima trenerja, pa sta zelo slovitim imenom, ki trenirata dvakrat na dan, in ki, ne nazadnje, v določenem obdobju igra dobro in dosega pomembne zmage, čez nekaj dni ali teden pa igra izredno slabo in doživlja nepričakovane poraze.

Jeseniki hokejisti so na turnirju dokaj dobri začeli. Proti Zetorju so imeli v prvi tretjini dovolj ugodnih priložnosti, čeprav jih je kvalitetenji nasprotnik nadigral. Toda v drugi tretjini so bili Jeseničani enakovredni nasprotniku, imeli so vrsto ugodnih priložnosti, vendar jih strelci niso znali izkoristiti. Ko so jim v zadnjem delu poše moči, so popustili in doživeli visok poraz z rezultatom 7:15.

Osnovna vzroka za tak izid sta bila neučinkovitost jugoslovanskih prvakov ter slaba igra v obrambi.

Druga tekma bi morala biti formalnost za hokejiste Jesenice, vendar pa se je žrtev spremeni v voljo in Lugančani so povsem zasluženo zmagali s 5:2. Čeprav so v tem srečanju Jeseničani igrali slabše kot proti Zetorju, čeprav so večji del srečanja igrali brez prave zagnanosti, volje in povezanosti, so imeli precej več priložnosti, vendar jih niso znali izkoristiti. Zopet smo lahko ugotovili neučinkovitost in nezanesljivost igre v obrambi. Kot zanimivost naj povemo, da sta bila v vrstah Lugana Lah in Šlibar kot gosta med najboljšimi.

Ko so ljubitelji hokeja pričakovali, da bo tretji dvojni turnir, ko so se naši pomerili z reprezentanco, natančneje z Olimpijo, ki so jo okrepili vojaki, prinesel zmago in dokaz, da sta prejšnja dva poraza le trenutna kriza, so doživeli še en poraz, tokrat z rezultatom 3:7.

Pri tem je treba vsekakor poudariti, da so proti reprezentanci jeseniški hokejisti nastopili brez petih igralcev: Jana, Poljanška, I. Ščapa, Priha in Mavčeca, torej le s trinajstimi. Treba je tudi povedati, da so se domačini veliko trudili, borili so se pošteno, imeli so tudi precej možnosti, da bi dosegli vrsto lepih golov, vendar niso bili boljše moštvo, ki v vseh hokejskih hokejistov nekaj ni v redu.

Nemara so bile povsem zgrešene obtožbe na nedavnem sestanku funkcionarjev, igralcev in vodstva, ko so se zlasti igralci in trener negodovali zaradi poročanja v lokalni radijski postaji Triglav na Jesenicah in v Železarni, čez da je tako pisanje preveč kritično in nerealno, v njem, kot so ocenili, pa ni lepih besed in hvale na račun igre jeseniškega moštva.

Nimamo namena izkoristiti zadnji polov jeseniškega hokeja in zabiti nož v hrbet še tako ranjenemu levu, vendar pa gre za resno presojanje in oceno stanja. Zelo slabo bi bilo za igralce in posebej trenerja Vlastimila Bubnika, ko bi se naprej vztrajali, da je nekdo tretji kriv za slabo, nepozvano in neučinkovito igro celotnega moštva, še posebej obrambe, ki namesto da bi igrala vedno bolje, deluje iz tekme v tekmo številne napake. Če laiki gledamo na igro jeseniškega moštva, se nam zdi, da se igralci trudijo, da vnašajo v igro veliko truda in požrtvovalnosti, toda igra se nekele staromodno. V večini primerov gre ploščica nazaj proti svojemu голу, igralci preveč delajo loke nazaj in izgubljajo preproste čase in na ta način omogočajo nasprotniku, da se pravčasno vrne na svoje obrambne položaje. Tako je ocena

laika s tribune, strokovnjaki pa se ne bi smeli skrivati pred svojo odgovornostjo in se to s povsem nepomembnimi trditvami, kot je, da so za slabe igre kriva poročila v tisku in radiu, kjer ni lepih besed na račun igre jeseniškega moštva.

Prišel je čas, ko se je treba resno vprašati, kako je mogoče, da igralci resno trenirajo dvakrat na dan, da se veliko trudijo, da pa je njihova igra neučinkovita. Staro pravilo še vedno velja: DOBRO MOŠTVO JE MOŠTVO, KI ZMAGUJE. Res je tudi, da Jeseničani zmagujejo, vendar zanesljivo le proti Kranjski gori in Medveščaku, ostali dvoboji pa so sila problematični.

Vsekakor odgovornost ob zadnjih dogodkih zadene tudi člane upravnega odbora in hokejske delavce, ki delajo v HK Jesenice. Hitra intervencija, predvsem pa ugotovitev pravega stanja, v katerem se je znašel jeseniški hokej, in iz tega pravila pot naprej, je edina možnost in poseg, ki ga je potrebno opraviti čimprej. Zavedati se je namreč treba, da prvenstvo še ni končano, da pa Olimpija igra vedno bolje. Še enkrat je namreč treba opozoriti, da Olimpija, kljub temu, da ima v svojih vrstah mlade, neizkušene igralce: Kovača, Ogrina, Kureta, Seklja in še nekatere, igra precej hitrejši in modernjši hokej kot naši.

Velja opozoriti tudi na to, da z državnim prvenstvom ni vse končano. Pred jeseniškim moštvom je še tekmovanje za jugoslovanski pokal, ki ga bodo branili od lanskega leta, reprezentante pa takoj še hude preizkušnje na svetovnem prvenstvu B skupine v Beogradu. Za vse to, za boljše dan jugoslovanskega in jeseniškega hokeja, je potrebno, da priznamo napake, da ugotovimo, kako jih odpraviti, kajti spanje na lovorikah, iskanje vsemogočih opravičil, valjenje krivde na druge je pot, ki pelje hitro navzdol, v neizbežni propad.

Rezultati z mednarodnega turnirja: Jesenice - Zetor 7:15 (1:5, 4:5, 2:5). Strelci za Jesenice so bili: Smolej, Pavlič in T. Košir po 2 ter Poljanšek.

Jugoslavija - Lugano 4:2 (1:0, 2:2, 1:0). Strelci za Jugoslavijo so bili: Šerčer, Kavac, Lepša in Savit.

Jugoslavija - Zetor 1:7 (1:2, 0:4, 0:1). Strelec za Jugoslavijo je bil Lepša.

Jesenice - Lugano 2:5 (1:2, 0:2, 1:1). Strelec za Jesenice S. Ščap in Smolej.

Zetor - Lugano 7:5 (1:0, 3:0, 3:2). Jesenice - Jugoslavija 3:7 (1:3, 1:2, 1:2). Za Jesenice je vse tri gole dosegel T. Košir, za Jugoslavijo pa: Sekelj in Kavac po 2 ter Lepša, Savit in Kuret.

Dušan Dragojevič

Ob 30-letnici HK Jesenice je predsednik poslovnega odbora železarne Jesenice Peter Kunc sprejel udeležence turnirja ter novinarje. Ob tej priložnosti je HK Jesenice podelil 17 odličij in plakete delovnim organizacijam, klubom, športnim uredništvom in posameznikom v znak hvaležnosti za zasluge pri razvoju hokeja na Jesenicah in v Jugoslaviji.

Priznanja so prejeli: TK OO sindikata železarne Jesenice, HZJ, HSZ, Viator Ljubljana - TOZD Jesenice, RTV Ljubljana, Delo, Dnevnik, Sportske novice, Sport - Beograd, Železari, Radio Triglav, Glas, Večer, Pavel Lotrič, Franc Košir ter klubi, udeleženci turnirja: Olimpija, Lugano in Zetor.

ŠPORTNA TEKMOVANJA MLADIH ZA KRAJEVNI PRAZNIK

Člani osnovne organizacije ZSMS Dovje - Mojstrana so se zelo aktivno vključili v praznovanje krajevnega praznika. Med drugim so v okviru praznika ter letošnjih Titovih in partijskih jubilejev izvedli športna tekmovanja v malem nogometu, namiznem tenisu in šahu. Sodelovalo je šest ekip z območja krajevnih skupnosti in graniciraj s karavle Belca. V posameznih panogah so bili doseženi naslednji rezultati:

MALI NOGOMET: 1. Rekreacija 10 točk, 2. OO ZSMS 6, 3. Karavla Belca 4 itd.

NAMIZNI TENIS: 1. OO ZSMS 10 točk, 2. Rekreacija 8, 3. osnovna šola 18. december itd.

ŠAH: 1. Rekreacija 10 točk, 2. karavla Belca 8, 3. LIP - TOZD Mojstrana 6 itd.

SKUPNA UVRSTITEV: 1. Rekreacija 28 točk, 2. OO ZSMS 20, 3. karavla Belca 18 itd.

J.R.

SLALOMA VRHUNSKEGA RAZREDA NA SORIŠKI PLANINI

Vsi najboljši alpski smučarji iz Slovenije in Hrvaške, s Križajem na čelu, so se v slalomih v soboto in nedeljo, 17. in 18. decembra, prvič v zgodovini našega smučanja potegovali za točke slovenskega pokala, po vzoru svetovnega, ki naj popestri in popularizira alpsko smučanje.

Prvo tekmo je organiziral SK Železniki, nedeljsko pa SK Olimpija. Na obeh tekmah so poleg članov in starejših mladincev tekmovali tudi mlajši mladinci, in sicer prvih 20 po rangi. Tako so se na startu pojavili tudi naši tekmovalci Benedik, Podrekar in Kunc, katerih naloga je bila s tvegano vožnjo poskusiti doseči največ, kar se da. Zadnja dva sta šla obakrat v out, ker nista bila kos težki progi, ki je bila ob njuni številki okrog 100 že močno načeta. To je razumljivo, še posebej, ker gre za začetek sezone. Svoje znanje bo treba pokazati predvsem na tekmah mlajših mladincev.

Obe tekmi sta bili vsekakor vrhunec našega alpskega smučanja. Take kvalitete do danes še nismo videli. Tudi tekmovalci s številkami prek sto so dosegali izjemne čase.

Pri dekletih je bila oba dneva prva Likozarjeva Alpetour, ki je obakrat obratunala z Jermanovo. Zanimivo je, da sta bili obe dve lani še pionirki. Naši dve Kežarjevi in Rakovec sta pokazali malo. Rakovec je obakrat padla. Njena forma zaradi nezadostnega treniranja v zadnjem času ni dobra, kar je vsekakor škoda, ker so njene tekmovalne kvalitete velike. Kežarjeva s 13 sekundami zaostanka za Likozarjevo

ne more iz svoje kože. Pretirano obramben način vožnje pelje ven iz občinske selekcije.

Najuspešnejša osebnost sobotnega in nedeljskega tekmovanja za naše barve je bil Gregor Benedik. Prvi dan je štartal s številko 97, drugi pa z 90. Bil je eden redkih, ki je obakrat prišel na cilj. V soboto je za Križajem zaostal za 6,40 sekunde, v nedeljo pa 7,06 sekunde za Magušarjem in tako dobil izredno pomembne točke, ki pomenijo boljšo štartno številko. Benedik bi sicer moral imeti bistveno boljše štartne številke, toda pri izračunu točk iz lanske sezone iz nerazumljivega vzroka, ki spominja na kuhinjo, niso upoštevali državnega prvenstva za starejše mladince na Šar planini.

Rezultati mlajših mladincev:

SLALOM MLAJŠIH PIONIRJEV NA STAREM VRHU

V organizaciji smučarskega kluba Alpetour iz Škofje Loke je bil v soboto, 17. decembra, slalom selekcijskega razreda za Gorenjsko. Odličan sneg, sonce in primerna proga so bili resnično idealni pogoji za tekmo.

Kot običajno so šle na progo najprej pionirke. Barbara Kunc je smučala agresivno in izredno zanesljivo. Dosegla je čas 34,90 sekunde, ki ga tudi fantje niso izboljšali. Ta primerjava s fanti sicer ni najboljša, ker je proga po 20 tekmovalkah v slabšem stanju, kljub temu pa nekaj pove. Klinarjeva, ki v slalomu pravzaprav šele začenja

Sobota: 1. Franko Olimpija 104,17 (štartal je 33 števil pred Benedikom), 2. Benedik Jesenice 106,42, 3. Karničar Jezer. sko 107,34.

Nedelja: 1. Benedik Jesenice 107,24, 2. Gašperšič Alpetour 109,12, 3. Dekleva Alpetour 109,81.

Za Oblakom in Kunčevom je to treja jeseniška zmaga v tej sezoni. Ti dve tekmi sta veljali tudi za republiški pokal članov, pri katerih vodita Kuralc in Strel s po 35 točkami, in starejših mladincev, kjer je v vodstvu Cerkovnik s 50 točkami. Mlajši mladinci se računajo k starejšim, tako je Benedik osvojil tudi 6 in 11 točk za slovenski pokal in je tako najboljši mlajši mladinec med starejšimi, v skupnem pa je s 17 točkami na petem mestu.

svoje prve korake, se je uspela uvrstiti kar na tretje mesto in kar je najpomembnejše, smučala je tako, kot je se nismo videli. To je rezultat rednega in prizadevnega treniranja od maja do danes.

Fantje so bili na papirju favoriti, toda Simon Podnar iz Škofje Loke je na progi, ki sta jih postavila domača trenerja Plajbes in Knific, prekosil samega sebe in zanesljivo zmagal. Še največ možnosti, da ga prehitijo, je imel Naglič, ki je po prvem teku zaostajal za 56 stotink sekunde, žal pa je zaradi tveganega vožnje v drugem teku naredil napako, ki ga je stala enega od prvih mest.

Kljub temu, da naši niso uspeli zmagati, so zapustili ugoden vtis. Tehnična dovršenost in zanesljivost sta garancija za naprej. Trening v Španovem vrhu je vseboval vadbo izredno zahtevnih variant slaloma, kar se je odrazilo v pregrobnem nastavljanju robnikov. Šprinterki slalom na Starem vrhu je bil lahek, lahko bi rekli celo prelahak. Kljub temu je to pravilno, ker je število tistih tekmovalcev, ki na snegu vadijo vse leto, manjše od tistih, ki so bili od septembra do danes doma.

V drugem teku je Kunčeva prednost še povečala, žal pa je zgrešila vrata Klinarjeva. Od fantov je bil tokrat najhitrejši za Podnarjem Pirc, malenkost za njim pa lani še cibern Jan in Ravnik. Omeniti velja še člana SK Jesenice Borštnika, ki je bil deveti, in Bora Rojnika, ki bo še eno leto cibern in je bil s trinajstim mestom po padcu Likozarja najboljši med sovrstniki.

Rezultati pionirke: 1. Kunc Jesenice 71,82 (34,90 - 36,72), 2. Česnik Alpetour 74,07 (36,29 - 37,78), 3. Bokal Alpetour 78,47 (38,12 - 40,35).

Mlajši pionirji: 1. Podnar Alpetour 72,34 (35,11 - 37,23), 2. Pirc Jesenice 73,70 (35,83), 3. Jan Jesenice 74,26 (36,15, 38,11), 4. Penes Triglav 74,49 (36,06 - 38,43), 5. Ravnik Jesenice 74,97 (36,72 - 38,25), 6. Naglič Jesenice 77,90 (38,67 - 42,23), 7. Borštnik Jesenice 78,60 (38,12 - 40,48), 8. Rojnik Jesenice 85,72 (41,31 - 44,47).

Reprezentant Jani Pirc drugi na Starem vrhu

PROGRAM ZA UREDITEV KOPALIŠČA

Po predhodnem posvetovanju s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, občine in športnega društva Jesenice se je plavalni klub prijavil za izvedbo X. balkanskega tekmovanja v skokih v vodo. Prijava temelji na razpisu skakalne zveze Jugoslavije, ki navaja datum prireditve, to je, od 3. do 6. avgusta 1978. leta, in pogoje, ki jim mora organizator zadostiti. Sodelovalci bodo reprezentance iz Bolgarije, Grčije, Romunije, Turčije in Jugoslavije.

Da smo se prijavi, je to, da so pogoji in stroški za samo izvedbo taki, ki jih zmoremo, je pa možnost, da v tej zvezi tudi uredimo kopališče »Ukovas«. Kopališče pa je nujno potrebno urediti, sicer obstaja nevarnost, da v naslednji sezoni sploh ne bo odprto. Kopališče »Ukovas«, sicer grajeno kot višinski rezervuar hladilne vode za Železarno, je olimpijskih dimenzij, ima danes možnost, da se voda ogreva, opremljen je s filtri za prečiščevanje vode in je ob njem desetmetrski stolp s predpisanimi zaleti. Vse to ustreza pogojem razpisa za izvedbo mednarodnega tekmovanja za skoke v vodo.

Ne ustrezajo pa drugi pogoji, ki jih je potrebno urediti, ne glede na izvedbo tekmovanja. To so sanitarije in garderobe, ki jih praktično ni. Garderobe in shranjevanje opreme plavalnega kluba so v dveh dotrajanih barakah, ki so ostale od gradnje. Kaj služi za sanitarije, pa ve vsak, ki zahaja na kopališče, dve dotrajani školjki, brez kanalizacije, brez vsakih umivalnikov ali česa drugega.

Sanitarije, najnujnejši prostori in garderobe ter redno popravilo na kopališču so tisto, kar moramo urediti do balkanskega prvenstva v skokih v vodo, in tudi ne glede na tekmovalce, če hočemo, da bo kopališče v naslednji sezoni odprto. Akcija za pripravo balkanskega prvenstva temu pomaga zato, ker bomo prvič laže dobili nekaj denarja za reklame iz cele Jugoslavije, kot bi ga sicer, saj bo tokrat navzoča tudi televizija. Drugič pa je zavzetost večja, ker nas vežeta termin in odgovornost za dostojno izvedbo mednarodnega tekmovanja.

Plavalni klub je za izvedbo postavil odbor, ki dela po komisijah. Za sedaj sta najbolj aktivni gradbeni in finančni komisija. Gradbeni komisija je pripravila program in predračun stroškov skupno s komisijo za izvedbo tekmovanja. Finančni komisija pa finančno konstruktivno, oziroma način pridobivanja sredstev.

Glede na finančne, časovne in druge možnosti ter upoštevanja dosedanjih razprav smo začeli z naslednjim:

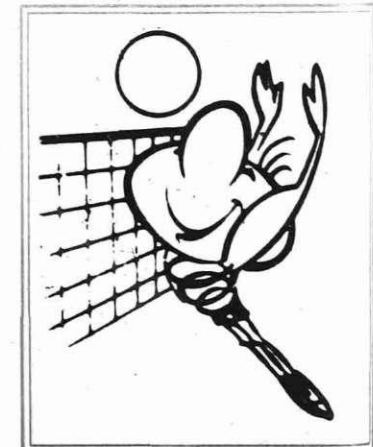
Izdelan je osnutek projekta, oziroma projektna naloga in je že v izdelavi lokacijska dokumentacija za sanitarije in garderobe. To bo objekt, postavljen na mesto, kjer so sedaj lesene barake. Velikost objekta bo v izmerah 12 x 16 m, vseboval bo moške in ženske sanitarije (pet stranišče, štirje tuši, umivalniki, dve posebni prihi za umivanje nog pri vstopu na kopališče, prehodne kabine, prostor za blagajno, vhod na kopališče. Ocenjujemo, da tak objekt lahko zgradimo do prvega avgusta naslednjega leta in nam bo služil za izvedbo predvidenega tekmovanja in za nadaljnje obratovanje kopališča. Najkasneje do takrat morajo biti opravljena vsa vzdrževalna dela.

Že v začetku pa smo si zastavili nalogo, da mora vse, kar bo narejeno, služiti tudi za nadaljnji razvoj na kopališču. To pa je dolgoletna želja za pokrito kopališče na Jesenicah. Za novo pokrito kopališče sicer že obstajajo načrti, niso pa izdana dovoljenja (lokacijsko in gradbeno), ker se niso razrešena vsa vprašanja, predvsem finančna. Predračun stroškov po tem načrtu znaša prek dveh starih milijard dinarjev. Ocenjujemo, da ni možno pričakovati skorajšnjega začetka del.

Obstaja pa še drugačna ponudba za prekritje obojestranskega bazena s plastičnim prekritjem. Tako pokrito kopališče imajo v Podčetrku (atomske toplice), kjer deluje za potrebe zdravstvenega turizma že več kot pet ali šest let, in to poleti in pozimi. Drugi tak, ki smo ga videli, je v Vrhniki pri Novem Sadu, ki je bil zgrajen letos. Tudi na Gorenjskem so taka prekritja, ki služijo za skladiščne prostore; tako o uporabnosti take izvedbe ni dvoma, je pa to seveda skromnejša in cenejša izvedba, za kar pa obstajajo neke možnosti, da bi v naslednjem obdobju to lahko izvedli.

Glede nujnosti pokritega bazena pa milimo, da ni dvoma, saj so vremenske prilike in druge razmere na Jesenicah take, da niti v letnem času kopališče ne more stalno delovati. Šole, katerim bi moralo kopališče najbolj služiti, ga sploh ne morejo izkoristiti. V septembru, ko se prične pouk, je že zaprt, maja in junija, ko je

šolski razpust, pa se šole odpira. Zato je izkoriščenost kopališča zelo majhna, pri tem, ko so potrebe velike za rekreacijo in tudi zdravstvene namene prebivalstva (po potrebi pravljanja za razgibavanje itd.). Poleg tega pa bi prekritje bazena le-tega ohranjalo, saj zaradi zime propadajo obrobe, poka bazen in zato je tudi potreben vsakoletni oplesk.

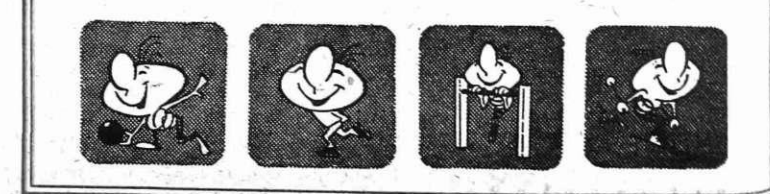

Prekritje bazena je akcija v nadaljevanju, torej v drugi fazi. Ob tej priliki je toliko, da je predvideni objekt za sanitarije in garderobe vključen v ta program in ne izključuje nadaljnjega razvoja v tem smislu. Ne izključuje pa tudi izvedbe po načrtih za novo pokrito kopališče.

Predračun stroškov za prvo fazo, to, kar mora biti narejeno do avgusta naslednjega leta, znaša 2.300.000 din za gradbeni objekt, 370.000 din za razna vzdrževalna dela in manj kot 20.000 din za samo izvedbo tekmovanja. Za pridobitev teh sredstev je izdelana finančna konstrukcija.

Stroški za prikritje obojestranskega bazena s plastiko znašajo po dosedanjih ponudbah okoli 2.000.000 din. Za to vnoto še ni definativne finančne konstrukcije, možnosti pa so, da bi se v bližnji prihodnosti to dalo narediti.

Poudarjamo pa, da se vsi programi pripravljajo tako, da se bistveno ne bi zajedali v druge športne ali druge dejavnosti na Jesenicah. Balkansko prvenstvo v skokih v vodo pa bo tudi popestritev praznovanja občinskega praznika na Jesenicah, prvega avgusta.

Ob tridesetletnici uspešnega delovanja HK Jesenice so spominsko plaketo poleg drugih prejeli tudi delovni kolektiv Železarne, konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne in naše uredništvo Železarnja.